

# Inventarisatie

## Flora en Fauna in 2018 op Golfbaan het Woold



*Instituut voor natuureducatie  
en duurzaamheid*

Natuurwerkgroep IVN het Woold

Asten – Heusden, Januari 2019

---



Ochtendglorien op golfbaan het Woold,  
een nieuwe dag breekt aan 14-2

## Voorwoord

Tegelijk met de aanleg van de golfbaan is het landschap in en rond de baan gemaakt. Het landbouwgebied van voornamelijk grasland en mais is veranderd in golfholes en glooiende natuurgebieden. Het landschap zoals het vroeger was op deze plek heeft daarvoor model gestaan. De golfbaan ligt aan de rand van de Peel. Tot een eeuw geleden bestond het gebied nog uitsluitend uit droge en vochtige heide en veengebieden met poelen, doorsneden door een beek. Door de grote verschillen in hoogte, grondsoort en vochtigheid was er indertijd een grote variatie in planten en dieren. Het gebied waarin de golfbaan ligt behoorde tot een van de gebieden in Nederland met de grootste biodiversiteit. Belangrijk daarvoor was de vroegere voedselarme omstandigheden.

Door de latere landbouw en de daarmee samenhangende sterke bemesting is de variatie in planten en dierenleven verdwenen. Het doel, een golfbaan aan te leggen liggend in het landschap zoals in vroegere tijden met de bijbehorende biodiversiteit, kon alleen gerealiseerd worden als de voedselarme situatie van vroeger werd hersteld. Daarom is bij de aanleg van golfbaan en landschap versnelde verschraling toegepast door van het gehele terrein de voedselrijke bouwvoor van 35 cm dik te verwijderen. Vervolgens zijn de voedselarme grondsoorten met graafmachines op de juiste hoogtes aangebracht. Op de aldus ontstane gronden moeten de hier thuishorende complexe ecosystemen zelf ontstaan, dat vraagt veel tijd en rust. Via zorgvuldig beheer van deze gebieden kan de natuurlijke ontwikkeling in de goede richting worden bijgestuurd, alle natte natuurgebieden worden elk jaar gemaaid en het maaisel wordt afgevoerd. Daarbij worden de oevers van de poelen en de rietvelden gefaseerd gemaaid om biotopen van de soorten die afhankelijk zijn van overjarig riet niet te verstoren.

Uit de inventarisatie van de werkgroep blijkt dat ook dit jaar de inmiddels al grote biodiversiteit weer iets is toegenomen. Het volwassen worden van de natuur biedt steeds meer standplaatsen voor planten en leefomstandigheden voor dieren.

Het meest bijzondere dit jaar is de vondst van de Rietorchis, een van de zeldzame orchideeën van deze streek. Uit ervaring van elders is bekend dat bij langdurige verschraling uiteindelijk de zeldzame soorten van deze streek zouden terugkeren. Dat er nu, al na 8 jaar, de eerste Rietorchis is gevonden doet mij deugd, eveneens de vondst van het Zandblauwtje. Hiermee is zowel een natte als een droge zeldzame plant van het voedselarme milieu verschenen. Een bevestiging van het gekozen uitgangspunt en van het beheer van jaarlijks maaien en afvoeren.



Onder de regenboog heeft zich prachtige natuur ontwikkeld (hole 11, 12-3)

Voor het volgen van de wijze waarop de natuur zich ontwikkelt en het adviseren van de Baancommissie over het beheer van de natuurgebieden is de hulp van de “Natuurwerkgroep IVN Het Woold” onontbeerlijk. Ook dit jaar heeft de werkgroep haar inventarisaties weer vastgelegd in een indrukwekkend rapport. Dat rapport bevat een schat aan informatie en is leuk om te lezen en het ligt altijd in het clubhuis ter inzage. Ik dank de leden van de IVN-werkgroep voor het vele werk dat zij voor onze baan verrichten en voor de plezierige samenwerking. Ook dank ik de samenstellers van dit indrukwekkend rapport en wens de lezer veel leesplezier.

Han Wessels, baancommissaris

## Inhoud

<b>HOOFDSTUK 1: ALGEMENE INLEIDING .....</b>	<b>3</b>	§ 3.10: Vlinders ( <i>Lepidoptera</i> ) .....	62
§ 1.1: De Werkgroep.....	3	§ 3.10.5: Dagvlinders .....	63
§ 1.2: Waarnemingen van niet-werkgroepleden .....	5	§ 3.10.6: Microvlinders .....	64
§ 1.3: Kaart van het Woold .....	7	§ 3.10.7: Nachtvinders .....	71
§ 1.4: Het weer in 2018 .....	8	§ 3.11: Vissen .....	79
<b>HOOFDSTUK 2: FLORA.....</b>	<b>10</b>	§ 3.11.3.1: Klasse Straalvinnigen ( <i>Actinopterygii</i> ) .....	80
§ 2.2: Paddenstoelen .....	11	§ 3.11.3.2: Subklasse Beenachtigen ( <i>Teleostei</i> ) .....	80
§ 2.2.3.1: Klasse: Slijmzwammen ( <i>Myxomycetes</i> ) .....	12	§ 3.12: Klasse: Amfibieën ( <i>Amphibia</i> ) .....	81
§ 2.2.3.2: Klasse: Steeltjeszwammen ( <i>Basidiomycetes</i> ) en Zakjeszwammen ( <i>Ascomycetes</i> ).....	12	§ 3.12.3.1: Klasse: Amfibieën ( <i>Amfibia</i> ).....	82
§ 2.3: Mossen .....	15	§ 3.13: Klasse: Reptielen ( <i>Reptilia</i> ) .....	83
§ 2.4: Vaatplanten .....	18	.....	84
§ 2.4.4.1: Sporenplanten .....	19	§ 3.14: Klasse Vogels ( <i>Aves</i> ).....	84
§ 2.4.4.2: Russen en Cypergrassen .....	19	§ 3.14.2: Jaaroverzicht vogelactiviteiten in 2018, inleiding .....	84
§ 2.4.4.3: Grassen .....	20	<b>§ 4.2.6: INVENTARISATIE VOGELS .....</b>	<b>84</b>
§ 2.4.4.4: Bloemplanten .....	21	§ 3.14: Klasse: Vogels.....	85
§ 2.4.4.5: Naaldbomen .....	27	Jan van der Loo en Jan Tmmermans.....	85
§ 2.4.4.6: Struiken.....	27	<b>§ 3.14.1: Algemene inleiding .....</b>	<b>85</b>
§ 2.4.4.7: Loofbomen.....	28	<b>§ 3.14.2: Inleiding jaaroverzicht 2018 .....</b>	<b>85</b>
<b>HOOFDSTUK 3: FAUNA.....</b>	<b>30</b>	<b>§ 3.14.3: Vogelactiviteiten op de golfbaan .....</b>	<b>85</b>
§ 3.2: Bijvangst .....	31	§ 3.14.4: Vogelinventarisatie per maand van januari t/m december 2018.....	88
§ 3.3: Klasse: Bloedzuigers ( <i>Hirudinea</i> ) .....	32	§ 3.14.4.3: Waargenomen vogels per maand .....	88
§ 3.4: Klasse: Entognatha .....	32	§ 3.14.5: Nationale Golfcourse Birdwatching Day .....	93
§ 3.5: Klasse: Spinachtigen ( <i>Arachnida</i> ).....	32	§ 3.14.5.3.1: Waargenomen soorten van 2011 t/m 2018 .....	93
§ 3.5.1: Subklasse: Mijten ( <i>Acari</i> ) .....	32	§ 3.14.6: Nestvoorzieningen voor vogels .....	97
§ 3.5.2: Subklasse: Dromopoda .....	32	§ 3.15: Klasse Zoogdieren ( <i>Mammalia</i> ) .....	100
§ 3.6: Klasse: Echte kreeftachtigen ( <i>Malacostraca</i> ) .....	35	§ 3.15.2: Zoogdieren totaalijst.....	100
§ 3.7: Klasse: Insecten ( <i>Insecta</i> ).....	35	<b>HOOFDSTUK 4: WAARGENOMEN ORGANISMEN OP HET WOOLD VAN 2011 T/M 2018.....</b>	<b>101</b>
§ 3.8: Bosmieren ( <i>Formica spec.</i> ) .....	54	<b>HOOFDSTUK 5: VERANTWOORDING EN SLOT .</b>	<b>101</b>
§ 3.9: Libellen ( <i>Odonata</i> ) .....	57	§ 5.5: Natuurwerkgroep IVN het Woold:.....	103
§ 3.9.5: Libellentotaalijst .....	60		



## Hoofdstuk 1: Algemene inleiding

Jan Kersten

### § 1.1: De Werkgroep

Natuurwerkgroep IVN het Woold bestond in 2018 uit 11 leden. Nieuw in dit jaar waren Riet van den Boomen en Annie Dirks. Zij willen zich vooral toeleggen op de inventarisatie van paddenstoelen, maar ook bij de inventarisatie van vaatplanten hebben zij in 2018 een bijdrage geleverd. Als werkgroep heten wij Annie en Riet van harte welkom.



Paarse schijnridderzwam (*Lepista nuda*)

#### § 1.1.1: Activiteiten van de werkgroep

In februari is weer een uitgebreid verslag uitgebracht van de, door werkgroepleden uitgevoerde, werkzaamheden op de golfbaan in 2018 en aan de betrokkenen en andere belanghebbende personen en instanties toegezonden.

In 2018 is de werkgroep onder voorzitterschap van Ad Verhoeven 3 keer bijeen geweest voor onderling overleg. Van deze besprekingen zijn door Jan van der Loo notulen opgemaakt.

Op 9 februari is tijdens een vergadering de uitwerking van het verslag van 2017 besproken. Afwerking van de ijsvogelwandjes en het ooievaarsnest kwamen eveneens ter sprake.

Op 16 maart is een rondgang over de baan gemaakt met Han Wessels. Het doel was om te bekijken waar 'natuurverbeterpunten' mogelijk zijn. Bekeken werden het bos in Vak Noord en beheerwerk bij de poelen 5, 2 en 3. Na een kop koffie met gebak genoten te hebben in het clubhuis, is door Nick Goedhart een golfclinic verzorgd voor de werkgroepleden. Het doel hiervan was, vooral voor de niet-golfers onder hen, meer inzicht te krijgen in het golfspel om daardoor veiliger te kunnen werken op de golfbaan.

Tijdens een vergadering op 2 oktober is door Ad uitleg gegeven over aanstaande aanpassingen op de golfbaan. Als vervolg daarop is een rondgang over de golfbaan van de werkgroepleden met Han als baancommissaris, Henk Lomans als greenkeeper en een lid van de directie voor het komende jaar ook weer wenselijk.

Door Jo van Zanten werd aandacht gevraagd voor de ontwikkeling van het bos in Vak Zuid. Is hier door ingrijpende werkzaamheden meer biodiversiteit te creëren en in hoeverre is dit wenselijk?

Ad opperde het idee om een evaluatie te houden over het functioneren van 'Werkgroep IVN het Woold', de natuurontwikkelingen op de golfbaan en de invloed van de werkgroep hierop. Niet iedereen kon zich hier direct een doordachte mening over vormen. Ad en Nico Regtien namen de taak op zich om hiervoor voorbereidende werkzaamheden te verrichten. Vooruitlopend op deze evaluatie is in dit verslag van verschillende geïnventariseerde organismen een totaalijst opgenomen.

Jan Kersten nam de taak op zich om het totaalverslag van 2018 samen te stellen zodat het in concept op 15 februari aanstaande tijdens een werkgroepvergadering door de werkgroepleden kan worden beoordeeld.



Het bos in Vak Zuid



### § 1.1.2: Inventarisaties in 2018

In 2018 is voor het eerst, in de geschiedenis van de golfbaan, ruime aandacht besteed aan het aanwezig zijn van paddenstoelen. Annie Dirx en Riet van den Boomen werden hierbij geassisteerd door Riek van den Bosch en Jan Kersten. Het weer werkte niet mee, maar desondanks staat er een aardige lijst op pag. 11 t/m 14.

De vaatplanteninventarisatie is dit jaar uitgevoerd in Vak West door Annie, Jan K, Mien Lomans, Nico Regtien, Riek en Riet. Een aantal nieuwe soorten kon worden toegevoegd waarvan een heel bijzondere. Meer hierover op pag.18 t/m 29.

Jo van Zanten heeft ook dit jaar weer de nesten van bosmieren per GPS ingemeten, op kaart ingetekend en van zijn bevindingen verslag opgemaakt. Voor meer hierover zie pag. 54 t/m 56.

Aan andere geleedpotige dieren, vooral libellen en vlinders, is dit jaar weer, zowel overdag als 's nachts, aandacht besteed door Riek en Jan K. Ook deze inventarisaties zijn uitgevoerd in Vak West. Kijk, voor meer hierover, op pag. 31 t/m 53 en 57 t/m 78.

Pieter Heesakkers en Cor Vos hebben weer, evenals voorgaande jaren, het voorkomen van vissen, amfibieën en reptielen op de golfbaan geïnventariseerd en hun bevindingen vastgelegd op pag. 79 t/m 84.

Jan van der Loo heeft in 2018, met medewerking van Jan Timmermans, zoals al jaren gebruikelijk de verblijfsvogels op de golfbaan geïnventariseerd en hun bevindingen uitgebreid in dit verslag vastgelegd vanaf pag. 85 t/m 92. Ook heeft Jan v.d.L. zijn

vogelwaarnemingen op golfbaan het Woold met een groot aantal belangstellenden gedeeld via e-mail. Op 12 mei 2018 zijn weer vogels geïnventariseerd in het kader van de landelijke 'Nationale Golfcourse Birdwatching Day' van de NGF (Nederlandse Golf Federatie). Een verslag hiervan is te zien op pag. 91 t/m 96.

Op de golfbaan is een aantal voorzieningen, vooral nestkasten, aangebracht om de broedgelegenheid voor vogels te stimuleren. Deze voorzieningen zijn door Jan v.d.L. en Jan T. in 2018 weer gecontroleerd en indien nodig gerepareerd en schoongemaakt. Een verslag hiervan is te zien op pag. 97 en 98.

### § 1.1.3: Aanstaaende evaluatie

In verband met een aanstaande evaluatie van de werkzaamheden van 'Natuurwerkgroep IVN het Woold' en de ontwikkelingen van de natuur op de golfbaan zijn in de tabellen ook de waarnemingen van voorgaande jaren opgenomen.

Dit biedt tevens een ruimer beeld van de biodiversiteit.

Op pag. 101 is een totaalijst opgenomen met alle op golfbaan het Woold waargenomen organismen.



Rietorchis (*Dactylorhiza majalis* subsp. *Praetermissa*)



Ook de nachten waren vol leven



## § 1.2: Waarnemingen van niet-werkgroepleden

### Inleiding

Graag zien wij als werkgroep waarnemingen, liefst met foto, van golfers en anderen op de golfbaan tegemoet.

Dit jaar bleef dit beperkt tot waarnemingen van 2 personen.

Via Ad Verhoeven kregen wij een aantal foto's van niet-werkgroepleden. Het betreft waarnemingen met foto's en van fraaie landschapsopnamen. De waarnemingen worden hier vermeld, landschapsopnamen zijn elders in dit verslag geplaatst.



Wilgenhoutrups (*Cossus cossus*)

### Waarnemingen

Een foto van een Wilgenhoutrups (*Cossus cossus*) is gemaakt door golfer Jan van der Vorst. Hij zag deze grote rups op 20 september op hole 1.

De vlinder staat afgebeeld op pagina 71.

Van greenkeeper Ron de Haan kregen wij de volgende waarnemingen met foto's aangeleverd.

Een Gewone huisspin (*Tegenaria atrica*) zat op 4 september in de loods van de greenkeepers in Vak Oost. Deze, vooral binnenshuis levende grote spin, was nog niet eerder op de golfbaan genoteerd.

Naar het voorkomen van slakken is nog geen gericht onderzoek gedaan. Ron heeft waarnemingen van drie soorten slakken doorgegeven. Een huisjesslak, de Segrijnslak (*Cornu aspersum*), zat op de green van hole 6 in Vak Noord op 25 mei.

De Tijgerslak (*Limax maximus*) kan tot 20 cm lang worden. Het is een van onze grootste naaktslakken. Deze zat in Vak Noord op hole 7 op 17 juni.

De Rode wegslak (*Arion rufus*), ook een naaktslak, kan een lengte halen van 15 cm. De kleur kan variëren van roodbruin tot zwart. Ron zag een exemplaar eveneens in Vak Noord op hole 11 op 8 juni.



Gewone huisspin (*Tegenaria atrica*)



Tijgerslak (*Limax maximus*)



Segrijnslak (*Cornu aspersum*)



Een Mestkever (*Geotrupes spec.*) is een grote kever die mest van allerlei dieren in zelf gegraven holletjes in de grond stopt als voedsel voor haar larven. Ron zag dit exemplaar bij de loods van de greenkeepers in Vak Oost, een niet zo geschikte plaats voor deze dieren, maar ze kunnen vliegen.



Mestkever (*Geotrupes spec.*)

Twee foto's van een Gewone pad (*Bufo bufo*) stuurde Ron toe, een van een juveniel, een zo te zien gezond dier en een van een verzwakt volwassen dier. Het volwassen dier heeft opvallend vergrootte neusgaten. Dit moet het gevolg zijn van het werk een Groene paddenvlieg (*Lucilia bufonivora*). De vrouwtjes van Groene paddenvliegen zetten hun eitjes af in of dichtbij de neusgaten van padden. De larven die daaruit komen kruipen naar binnen (zie detailfoto) en vreten daar de hersenen aan van de pad met de dood tot gevolg. Dit exemplaar zat in Vak Noord op hole 5 op 7 juni.



Gewone pad (*Bufo bufo*) juveniel



Gewone pad (*Bufo bufo*) geparasiteerd



Gewone pad (*Bufo bufo*) geparasiteerd

Door de extreme droogte in het afgelopen jaar dreigde Poel 19 in Vak Noord droog te vallen. De Karper (*Cyprinus carpio*) op bijgevoegde foto werd door greenkeepers op 8 augustus van een wisse dood gered en kon later in de Eeuwselse Loop verder zwemmen.



Karper (*Cyprinus carpio*)





Roodwangschildpad (*Trachemys scripta subsp. elegans*)



Wilde eend (*Anas platyrhynchos*)

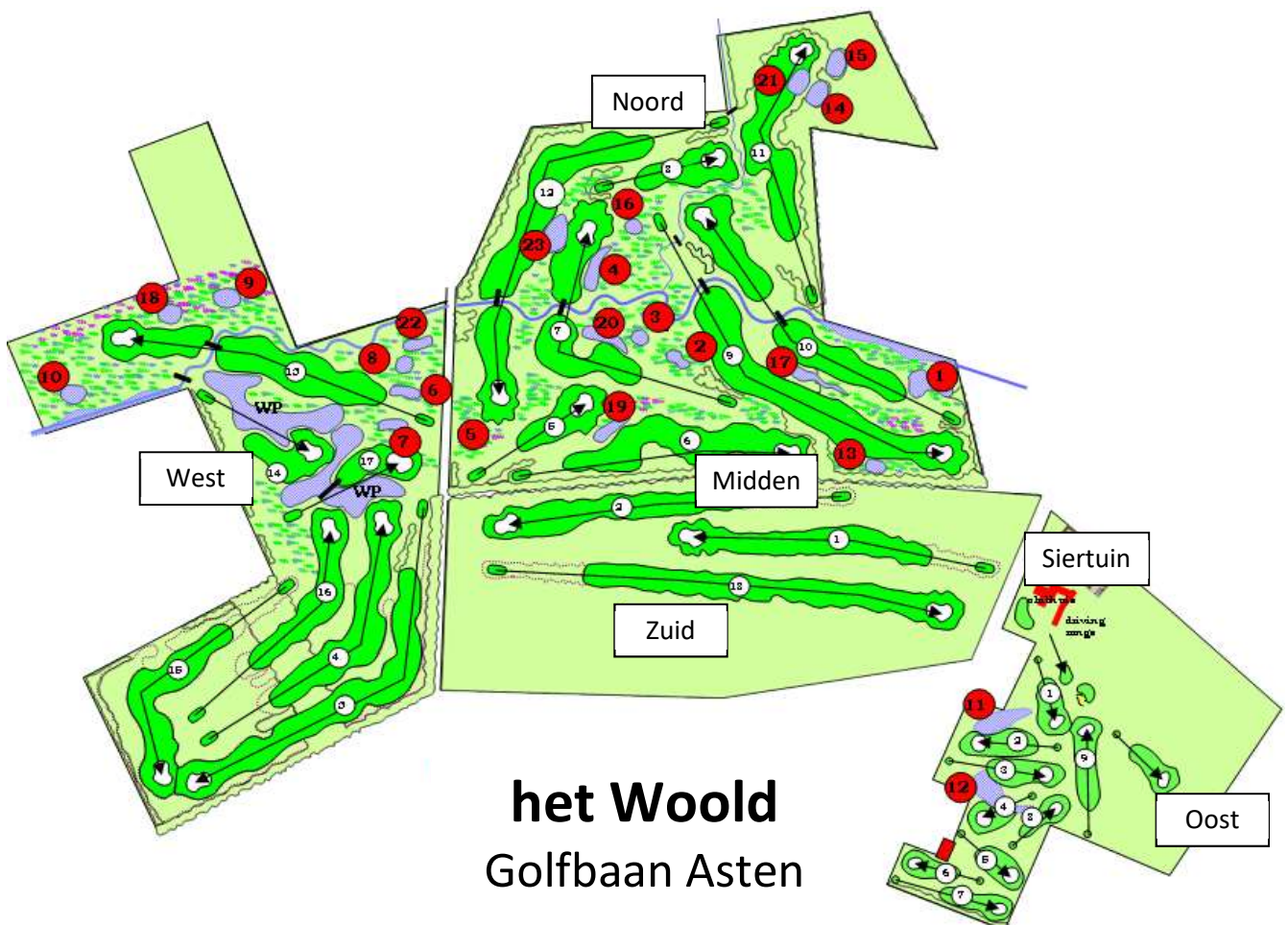
De Roodwangschildpad (*Trachemys scripta subsp. elegans*) is een exoot die nogal eens in aquaria en vijvers gehouden wordt. Ook in de vrije natuur kunnen ze wel aangetroffen worden. Daar worden ze, wanneer ze niet langer gewenst zijn in de privévijver, uitgezet. Dit exemplaar lag op hole 8 op 18 april in Vak Oost bij Poel 12 in de voorjaarszon op te warmen.

Een Wilde eend (*Anas platyrhynchos*) zat op 9-4 te broeden links van de gele afslag van hole 1. Kennelijk een niet zo geschikte plaats want de eend is helaas gegrepen, vermoedelijk door een vos.

## § 1.3: Kaart van het Woold

### § 1.3.1: Inleiding

Na aanleg van de golfbaan zijn ter verbetering, diverse veranderingen aangebracht. In 2018 heeft Han Wessels de kaart aangepast aan de actuele situatie.



## § 1.4: Het weer in 2018

Jan van der Loo

Het jaar 2018 was landelijk gezien een zonnig, zeer droog en extreem warm jaar. Het KNMI geeft een tekort aan van 300 mm als landelijk gemiddelde, deze regio was droger dan het landelijk gemiddelde dus was het neerslagtekort ruim groter dan die 300 mm (eind september, daar is voor deze regio in de laatste maanden nog wat bijgekomen, het zal voor 2018 uit gaan komen op 350 à 400 mm).

**Januari** was een zachte maand, vrij somber en behoorlijk nat. De meeste regen viel in het begin van de maand. Daarna volgden een wat stabielere periode met minder regen maar somber weer, weinig zon en normale temperaturen.

In het midden van de maand kwam er een westelijke stroming op gang met wisselvallig weer.

Vrij somber maar toch vrij hoge temperaturen voor de tijd van het jaar.

Vorst, sneeuw en ijs stelden in januari 2018 niet veel voor.



In februari was het koud

Het begin van **februari** volgde nog enkele dagen het weer van eind januari. Daarna

volgde vrij snel een aantal hogedrukgebieden die februari ombogen naar een zeer zonnige, droge maar toch koude maand. Het midden van de maand was even wat zachter waarna de maand afsloot met plaatselijke strenge vorst in Brabant waarbij de gevoelstemperaturen nog aanmerkelijk lager waren.

**Maart** was een koude maand met de nodige tegenstellingen. Door veel wind lag de gevoelstemperatuur vaak aanmerkelijk lager dan de werkelijke temperatuur. Midden in de maand nog enkele dagen met lenteachtige temperaturen. Verder een paar dagen met een laag(je) sneeuw en/of nachtvorst. De hoeveelheid regen en het aantal uren zon waren voor de maand maart redelijk normaal.

**April** was gemiddeld een warme maand met verschillende dagen maximumtemperaturen boven de 30 graden. Gedurende een korte periode leek het wel alsof de natuur ontplofte. Je zag de golfbaan als het ware in enkele dagen veranderen tot een prachtig groen paradijsje.

In **mei** 2018 hadden we de warmste meimaand ooit. Er viel gedurende deze maand minder neerslag dan gemiddeld. Per locatie was de verdeling van de neerslag zeer verschillend. Plaatselijke plensbuien met veel regen, hagel en onweer waren voor een groot deel de oorzaak. Met op diverse plaatsen wateroverlast en blikseminslagen.

Op onze golfbaan bleef het aan de droge kant.

Het warme weer in april en vooral mei, kreeg in **juni** een vervolg. In het begin van de maand waren er nog wat buien maar daarna overheersten de hogedrukgebieden. Afhankelijk van de windrichtingen liepen de temperaturen soms op tot zomerse waarden van 30 graden.



Aan de waterkant bleef het in juli groen



De combinatie van veel zon, soms vrij veel wind en geen regen heeft ervoor gezorgd dat de droogte op de baan enigszins problematisch is geworden.

De greenkeepers moesten er extra hard aan trekken om de baan goed bespeelbaar en mooi te houden. Het droge en zeer warme weer heeft zich voortgezet in **juli** waardoor de zomer van 2018 kon uitgroeien tot een van de warmste en droogste zomers van de afgelopen eeuw.

Bepaalde regen zette zich tot een enkel spatje, de temperaturen stegen soms tot boven de 35 graden Celsius. De weersomstandigheden bleven ervoor zorgen dat greenkeepers de handen meer dan vol hadden om de baan te onderhouden. Hierbij had water op de juiste plekken een hoge prioriteit.

Het droge en zeer warme weer heeft begin **augustus** nog enige tijd voortgezet waardoor de zomer van 2018 is uitgegroeid tot de warmste en droogste zomer van de afgelopen eeuw.

Daarna werd het weer wisselvalliger. De temperaturen gingen naar meer draaglijke temperaturen rond 25 graden Celsius. Het neerslagniveau werd weer enigszins acceptabel.

De golfbaan veranderde waarbij de kleur groen toch weer meer ging overheersen. Maar de gevolgen van de droogte zullen nog lang zichtbaar blijven.



Ook de nachten waren warm in juli

**September** was een maand waarin in onze regio de temperaturen nog boven het landelijk gemiddelde waren. Er viel aanzienlijk minder regen dan op veel andere plaatsen in ons land.

**Oktober** was een maand waarbij in onze regio temperaturen van soms boven de 25 graden Celsius geen uitzondering waren. Daarentegen viel er op de golfbaan wel aanzienlijk minder regen dan op veel andere plaatsen in ons land.

Om het grondwater weer op een acceptabel peil te krijgen hebben we nog veel water nodig.

**November** was weer een zonnige en erg droge maand. De hoogste temperaturen, met een uitschieter van bijna 20 graden, waren er in de eerste helft van de maand en er viel amper regen. Hierop volgde een periode met veel bewolking, nauwelijks zon, oostelijke wind en lage temperaturen voor de tijd van het jaar. De wind ging daarna naar het westen, temperaturen gingen omhoog en er viel wat motregen en af en toe een buitje. De hoeveelheid regen bleef echter veel te laag.

De zachte maand **december** begon wisselvallig met een westelijke luchtstroming, en af en toe hoge temperaturen die konden oplopen tot boven de 10 graden. Dit werd in het midden van de maand gevolgd door een drogere en koudere periode met nachtvorst. De maand sloot weer af met rustig en soms somber weer. In 2018 was december een van de weinige maanden waarin het aantal uren zon iets lager lag dan gemiddeld en de hoeveelheid neerslag net iets hoger.



Vak West in april



## Hoofdstuk 2: Flora

### § 2.1: Inleiding

De inventarisatie flora omvat de volgende deelinventarisaties:

- Paddenstoelen op golfbaan het Woold pag.11
- Mossen op golfbaan het Woold pag. 15
- Vaatplanten op golfbaan het Woold pag. 18

In dit verslag worden de paddenstoelen onder de flora gerangschikt.

De inventarisatie van paddenstoelen is in 2018 voor het eerst systematisch uitgevoerd op golfbaan het Woold. Voorheen waren slechts enkele waarnemingen van paddenstoelen op foto en in inventarisatieverslagen vastgelegd.

Met deze inventarisatie wordt het totaalbeeld van de biodiversiteit op de golfbaan aanzienlijk verbreed. Om het beeld van de, tot nu toe, aangetroffen flora op de golfbaan compleet te maken zijn ook de Mossen in dit verslag opgenomen. Deze zijn in 2015 geïnventariseerd, maar later zijn er nog 4 soorten bij gevonden.

Voor de vaatplanten is dit jaar alleen Vak West onderzocht, volgend jaar komt Vak Zuid aan de beurt.

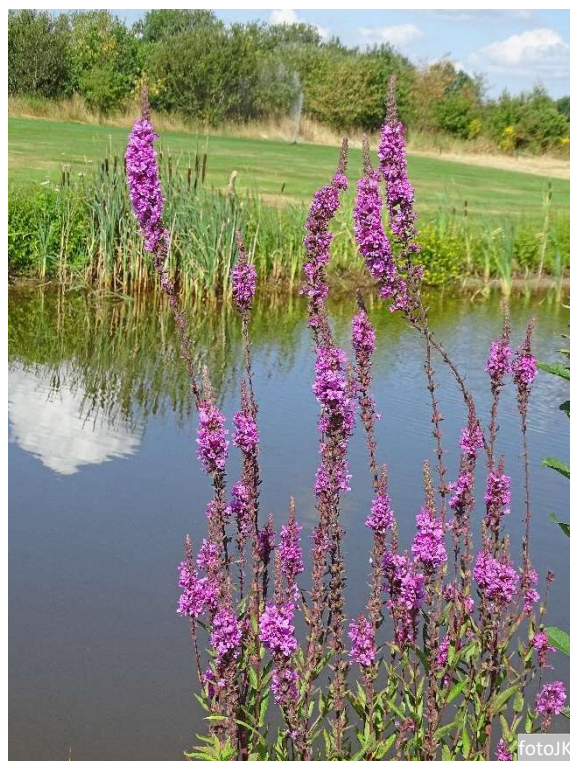
Met kleurarceringen is ook globaal de gebruikelijke standplaats van vaatplanten op de golfbaan aangegeven. Hierdoor kan beoordeeld worden of de soort past in de doelstelling van het gewenste biotoop zoals aangegeven door Han Wessels in het voorwoord van het inventarisatieverslag van 2017.



Blauwgroen trechttertje (*Omphalina chlorocyanea*)



Brem (*Cytisus scoparius*)



Grote kattenstaart (*Lythrum salicaria*)



## § 2.2: Paddenstoelen

Annie Dirx, Riet van den Boomen, Riek van den Bosch en Jan Kersten

### § 2.2.1: Inleiding

Voor het eerst in het bestaan van golfbaan het Woold is uitgebreid aandacht besteed aan het voorkomen van paddenstoelen. Aangezien de meeste paddenstoelen afhankelijk zijn van vochtige substraten om zich goed te kunnen ontwikkelen tot vruchtlichamen, de zichtbare paddenstoelen, was 2018 een slecht jaar. Het aantal gevonden soorten was dan ook beperkt, maar een laatste ronde in november maakte het totaalaantal redelijk.

Een soort, Witgeringd mosklokje (*Galerina jaappii*), staat op de Rode Lijst van 2008 als Bedreigd. Tijdens de inventarisatie is ook een slijmzwam (*Myxomiceet*) waargenomen. Deze zwam behoort tot een andere klasse van zwammen. In voorgaande jaren zijn ook twee soorten waargenomen waardoor het zinvol leek om deze alle drie in deze paragraaf te vermelden zodat ook deze waarnemingen voor de toekomst zijn vast gelegd.

### § 2.2.2: Werkwijze

Door de extreme droogte is het aantal inventarisatiedagen voor paddenstoelen beperkt tot 4.

Tijdens de inventarisatie van paddenstoelen is verspreid over Vak West gezocht. Dit leverde echter zo weinig resultaat op dat werd besloten om het bos achter hole 13 ook te inventariseren. In dit bosperceel ligt veel humus en ook dood hout. Dit zijn goede substraten voor verschillende soorten paddenstoelen, omdat dit als een soort spons water lang kan vasthouden.

Het resultaat van de inventarisatie staat in een tabel in 2 kolommen naast elkaar. Hierachter staat het substraat vermeldt waarop de betreffende soort het best gedijt.



Roodplaathoutzwam (*Daedaleopsis tricolor*)

### § 2.2.3: De tabellen

De waarnemingen van 3 slijmzwammen en 75 paddenstoelen (*Basidiomycetes*) zijn in twee tabellen geplaatst. In de tabellen zijn de soorten op alfabetische volgorde van de wetenschappelijke namen gerangschikt zodat verwante soorten bij elkaar staan. De waarnemingen van 2018 staan aangekruist in twee kolommen onder 'Vak West' en 'Bos'. In het verleden zijn ook al enkele soorten paddenstoelen gevonden. Deze staan aangekruist in een aparte kolom onder 't/m 2017'. De laatste twee kolommen bieden informatie over zeldzaamheid (Z.z.heid) en het substraat (ondergrond) waarop de zwammen meestal worden aangetroffen, za= zeer algemeen, a= algemeen, ma= matig algemeen en vz= vrij zeldzaam, **RL= Rode Lijst**.

Paddenstoelen die niet tot op soort gedetermineerd konden worden hebben de toevoeging spec. (specimen). Hiervan kan ook niet het substraat aangegeven worden.



Gewone berkenboleet sl (*Leccinum scabrum* sl)



Zwavelzwam (*Laetiporus sulphureus*)

### § 2.2.3.1: Klasse: Slijmzwammen (*Myxomycetes*)

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Vak West	Bos	t/m 2017	Z.z.heid	Substraat
1 Heksenboter	<i>Fuligio septica</i>			x	-	hout dood
2 Bloedweizwam	<i>Lycogala epidendrum</i>			x	-	hout dood
3 Groot kalkschuim	<i>Mucilago crustacea</i>		x		-	kruidplanten, kegel



Groot kalkschuim (*Mucilago crustacea*)



Heksenboter (*Fuligio septica*)

### § 2.2.3.2: Klasse: Steeltjeszwammen (*Basidiomycetes*) en Zakjeszwammen (*Ascomycetes*)

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Vak West	Bos	t/m 2017	Z.z.heid	Substraat
1 Vroege leemhoed	<i>Agrocybe praecox</i>	x			a	bodem
2 Vliegenzwam	<i>Amanita muscaria</i>	x	x		za	humus
3 Parelamaniet	<i>Amanita rubescens</i>	x	x		za	humus
4 Vergroeide kogelzwam	<i>Annulohyphoxylon multiforme</i>			x	za	takken dood
5 Echt judasoor	<i>Auriculata auricula-judae</i>	x	x		za	dode takken
6 Grijsz busjeszwam	<i>Bjerkandera adusta</i>			x	za	dood hout
7 Loodgrijze bovist	<i>Bovista plumbea</i>	x			a	bodem
8 Geel hoorntje	<i>Calocera cornea</i>			x	za	takken dood
9 Kleverig koraalzwammetje	<i>Calocera viscosa</i>	x			za	stronken dood
10 Paarse korstzwam	<i>Chondrostereum purpureum</i>			x	za	stammen dood
11 Kleine bostrechtterzwam	<i>Clitocybe candicans</i>	x	x		za	strooisel
12 Nevelzwam	<i>Clitocybe nibularis</i>			x	za	strooisel



Parelamaniet (*Amanita rubescens*)



Echt judasoor (*Auriculata auricula-judae*)



	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Vak West Bos	t/m 2017 Z.z.heid	Substraat
13	Izabelkleurig breeksteeltje	Conocybe albipes	x	a	grond
14	Gewone glimmerinktzwam	Coprinellus micaceus	x	za	stronken dood
15	Pelargonium gordijnzwam sl	Cortinarius paleaceus sl	x	a	grond
16	Wit oorzwammetje sl.	Crepidotus variabilis sl.	x	-	twijgen dood
17	Oranje druppelzwam	Dacrymyces stillatus	x	za	hout dood
18	Roodporiehoutzwam	Daedaleopsis confragosa	x	za	dood hout
19	Roodplaathoutzwam	Daedaleopsis tricolor	x	vz	dood hout
20	Echte tonderzwam	Fomes fomentarius	x	x	za dood hout
21	Roodgerande houtzwam	Fomitopsis pinicola	x	va	stammen levend
22	<b>Witgeringd mosklokje</b>	<b>Galerina jaappii RL Bedreigd</b>	x	ma	bladmossen levend
23	Bundelmosklokje	Galerina marginata	x	va	stronken dood
24	Mosklokje spec.	Galerina spec.	x	-	?
25	Platte tonderzwam	Ganoderma lipsiense	x	za	dood hout
26	Gewoon eikenbladzwammetje	Gymnophus dryophilus	x	za	bodem
27	Tweekleurige vaalhoed	Hebeloma mesophaeum	x	za	zand humusarm
28	Vaalhoed spec.	Hebeloma spec.	x	-	?
29	Valse hanekam	Hygrophoropsis aurantiaca	x	za	strooisel
30	Franjetandjeszwam	Hyphodontia barba-jovis	x	va	hout dood
31	Gewone zwavelkop	Hypholoma fasciculare	x	x	za dood hout
32	Goudgele zwameter	Hypomyces chrysospermus	x	a	plaatjeszwammen
33	Vlokkige vezelkop	Inocybe flocculosa	x	a	grond
34	Vezelkop spec.	Inocybe spec.	x	-	?
35	Stobbezammetje	Kueneromyces mutabilis	x	za	dood hout
36	Gewone fopzwam	Laccaria laccata	x	za	grond
37	Melkzwam spec.	Lactarius spec.	x	-	?
38	Zwavelzwam	Laetiporus sulphureus	x	za	dood hout
39	Gewone berkenboleet sl	Leccinum scabrum sl	x	a	humus
40	Paarse schijnridderzwam	Lepista nuda	x	za	strooisel
41	Melige stuifzwam	Lycoperdon lividium	x	a	zand humusarm
42	Elzenweerschijnzwam	Mensularia radiata	x	za	stammen levend
43	Helmmycena	Mycena galericulata	x	x	za dood hout
44	Melksteelmycena	Mycena galopus	x	za	strooisel
45	Grote bloedsteelmycena	Mycena haematopus	x	za	hout dood
46	Meniezammetje spec.	Nectria spec.	x	-	?



Roodgerande houtzwam (*Fomitopsis pinicola*)



Grote bloedsteelmycena (*Mycena haematopus*)

	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Vak West	Bos	Z.z.heid t/m 2017	Substraat
47	Blauwgroen trechtertje	<i>Omphalina chlorocyanea</i>			x	ta zand humusarm
48	Grauwe vlekplaat	<i>Panaeolus fimicola</i>	x			a grond
49	Gewone krulzoom	<i>Paxillus involutus</i>	x	x		za grond
50	Paarse eikenschorszwam	<i>Peniophora quercina</i>	x			za takken dood
51	Grote stinkzwam	<i>Phallus impudicus</i>		x		za strooisel
52	Oranje aderzwam	<i>Phlebia radiata</i>		x		za takken dood
53	Berkenzwam	<i>Piptoporus betulinus</i>		x		za stammen levend
54	Plooiwieswaaier	<i>Plicaturopsis crispa</i>		x		a takken dood
55	Gewone hertenzwam	<i>Pluteus cervinus</i>		x		za dode stronken
56	Zomerhoutzwam	<i>Polyporus ciliatus</i>		x		va dode twijgen
57	Bittere kaaszwam	<i>Postia stiptica</i>		x		a stronken dood
58	Bleke franjehoed	<i>Psathyrella candolleana</i>		x		za dood hout
59	Oranjegeel trechtertje	<i>Rickenella fibula</i>	x	x		za bladmosse levend
60	Glad mosoortje	<i>Rimbachia arachnoidea</i>		x		vz bladmosse levend
61	Botercollybia	<i>Rodocollybia buteracea</i>	x			za strooisel
62	Berijpte russula	<i>Russula parazurea</i>	x			za humus
63	Zwartpurperen russula	<i>Russula undulata</i>		x		za humus
64	Witte tandzwam sl	<i>Scleroderma citrina</i> sl		x		za takken dood
65	Eikenbloedzwam	<i>Stereum gausapatum</i>	x			za stobben dood
66	Gele korstzwam	<i>Stereum hirsutum</i>		x		za hout dood
67	Ruig elfenbankje	<i>Trametes hirsuta</i>		x		a hout dood
68	Gewoon elfenbankje	<i>Trametes versicolor</i>		x		za hout dood
69	Gele trilzwam	<i>Tremella mesenterica</i>	x			za takken dood
70	Afgeplatte stuifzwam	<i>Vascellum pratense</i>	x			za grond
71	Blozende fluweelboleet sl	<i>Xerocomus declivatum</i> sl		x		a grond
72	Houtknotzwam	<i>Xylaria polymorpha</i>		x		za stronken dood
73	Grote oranjebekerzwam	<i>Aleuria aurantia</i>	x	x		a klei humusarm
74	Asgrauwe koraalzwam	<i>Clavulina cinerea</i>	x	x		a grond
75	Reuzenbovist	<i>Langermannia gigantha</i>			x	a grond



Grote stinkzwam (*Phallus impudicus*)



Plooiwieswaaier (*Plicaturopsis crispa*)



## § 2.3: Mossen

Riek van den Bosch en Jan Kersten

### § 2.3.1: Inleiding

Op golfbaan het Woold zijn in totaal 86 soorten mos waargenomen waarvan er 2 staan vermeld op de Rode Lijst Mossen. De waarnemingen zijn per Vak genoteerd.

### § 2.3.2: Betekenis van de afkortingen in de tabel

a = vrij algemeen, aa = algemeen, aaa = zeer algemeen, z = vrij zeldzaam en zz = zeldzaam, RL= Rode Lijst.

	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Lande lijk	Noord	West	Zuid	Oost
<b>Orde</b>	<b>Hauwmossen</b>	<b>Anthocerothales</b>					
1	Gewoon hauwmos	Anthoceros agrestis	zz	x			
<b>Orde</b>	<b>Thalleuze levermossen</b>	<b>Metzgeriales</b>					
1	Echt vetmos	Aneura pinguis	a	x	x		
2	<b>Flesjesmos</b>	<b>Blasia pusilla RL Kwetsbaar</b>	z	x	x		
3	Gestekeld goudkorrelmos	Fossombronia wondraczekii	zz	x			
4	Parapluutjesmos	Marchantia polymorpha	aaa	x	x		x
5	Gekroesd plakkaatmos	Pellia endiviifolia	a	x			
6	Gewoon plakkaatmos	Pellia epiphylla	aa	x	x		
7	Hol moerasvorkje	Ricardia incurvata	z	x	x		
8	Gewoon moerasvorkje	Riccardia chamedryfolia	a	x	x		
9	Gewoon watervorkje	Riccia fluitans	aa	x	x		
<b>Orde</b>	<b>Bebladerde levermossen</b>	<b>Jungermanniales</b>					
1	Helmroestmos	Frullania dilatata	aa			x	
2	Gewoon kantmos	Lophocolea bidentata	aa	x	x	x	
3	Gedrongen kantmos	Lophocolea heterophylla	aaa			x	
4	Gaaf kantmos	Lophocolea semiteres	a	x	x	x	
5	Grof draadmos	Cephaloziella hampeana	zz	x	x		
<b>Klasse</b>	<b>Bladmossen</b>	<b>Bryopsida</b>					
<b>Groep</b>	<b>Topkapselmossen</b>	<b>Acrocarpen</b>					
1	Groot rimpelmos	Atrichum undulatum	aa	x	x	x	x
2	Gewoon knopjesmos	Aulacomnium androgynum	aa			x	
3	Roodviltmos	Aulacomnium palustre	a	x	x		
4	Gewoon smaragdsteeltje	Barbula convoluta	aaa	x			x
5	Kleismaragdsteeltje	Barbula unguiculata	aaa	x			



Flesjesmos (*Blasia pusilla*)



Roodviltmos (*Aulacomnium palustre*)

	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Lande lijk	Noord	West	Zuid	Oost
6	Zilvermos	<i>Bryum argenteum</i>	aaa	x	x		x
7	Geelkorrelknikmos	<i>Bryum barnesii</i>	aaa	x	x		x
8	Zodeknikmos	<i>Bryum caespiticium</i>	z	x			
9	Gedraaid knikmos	<i>Bryum capillare</i>	aaa		x		x
10	Scharlakenknolknikmos	<i>Bryum klinggraeffii</i>	z				x
11	Grofkorrelknikmos	<i>Bryum dichotomum</i>	aaa	x			x
12	Fijnkorrelknikmos	<i>Bryum gemmiferum</i>	a				x
13	Rood knikmos	<i>Bryum pallens</i>	a	x			
14	Braamknikmos	<i>Bryum rubens</i>	aa	x			x
15	Violetknolknikmos	<i>Bryum violaceum</i>	zz				x
16	Grijs kronkelsteeltje	<i>Campylopus introflexus</i>	aaa	x	x	x	x
17	Breekblaadje	<i>Campylopus pyriformis</i>	aa	x	x	x	x
18	Gewoon purpersteeltje	<i>Ceratodon purpureus</i>	aaa	x	x		x
19	Gewoon krulmos	<i>Funaria hygrometrica</i>	aaa	x	x		x
20	Gewoon muisjesmos	<i>Grimmia pulvinata</i>	aaa	x	x		x
21	Gewoon pluisjesmos	<i>Dicranella heteromalla</i>	aa	x		x	
22	Knolletjesgreppelmos	<i>Dicranella staphylina</i>	aa	x	x		x
23	Gewoon sikkelsterretje	<i>Dicranoweisia cirrata</i>	aaa	x	x	x	x
24	Gewoon gaffeltandmos	<i>Dicranum scoparium</i>	aa	x	x	x	
25	Breed dubbeltandmos	<i>Didymodon luridus</i>	a				x
26	Hakig smaltandmos	<i>Ditrichum cylindricum</i>	a	x			x
27	Slankmos	<i>Leptobryum pyriforme</i>	aa	x	x		x
28	Beekmos	<i>Leptodictyum riparium</i>	aa	x			
29	Gewoon sterrenmos	<i>Mnium hornum</i>	aa			x	
30	Geelsteeltje	<i>Orthodontium lineare</i>	aa			x	
31	Gewone haarmuts	<i>Orthotrichum affine</i>	aaa	x	x	x	x
32	Gesteelde haarmuts	<i>Orthotrichum anomalum</i>	aa		x		x
33	Grijze haarmuts	<i>Orthotrichum diaphanum</i>	aaa	x		x	x
34	Broedhaarmuts	<i>Orthotrichum lyellii</i>	aa	x			
35	Beekstaartjesmos	<i>Philonotis fontana</i>	a		x		
36	Gewoon broedpeerms	<i>Pohlia annotina</i>	a				x
37	Bolletjespeerms	<i>Pohlia bulbifera</i>	z	x	x		
38	Gewoon peerms	<i>Pohlia nutans</i>	aa	x	x	x	
39	Gewoon haarmos	<i>Polytrichum commune</i>	aa	x	x		



Zilvermos (*Bryum argenteum*)



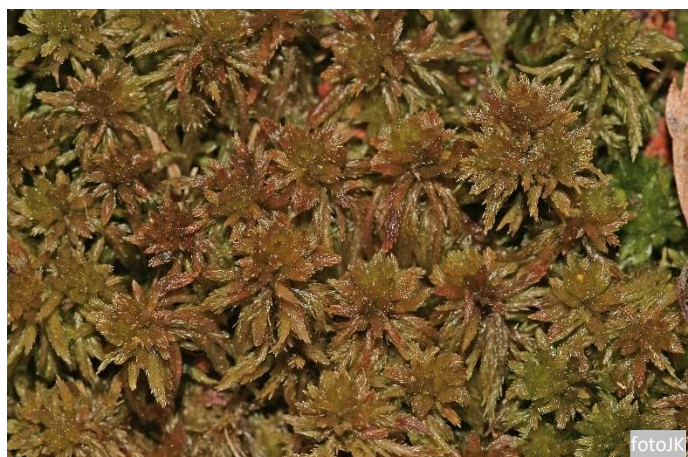
Gewoon krulmos (*Funaria hygrometrica*)



	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Lande lijk	Noord	West	Zuid	Oost
40	Fraai haarmos	Polytrichum formosum	aa	x		x	
41	Zandhaarmos	Polytrichum juniperinum	aa	x	x		
42	Gerand haarmos	Polytrichum longisetum	a		x		
43	Ruig haarmos	Polytrichum piliferum	aa	x	x		x
44	Spits smaragdsteeltje	Pseudocrossidium hornschuchianum	aa				x
45	Muurachterlichtmos	Schistidium crassipilum	aa				x
46	Knikkersterretje	Syntrichia papillosa	aa	x			x
47	Klein duinsterretje	Syntrichia ruralis var. calcicola	aa				
48	Daksterretje	Syntrichia ruralis var. ruralis	zz				x
49	Gewoon muursterretje	Tortula muralis	aaa	x	x		x
50	Gewoon kleimos	Tortula truncata	a				x
51	Knotskroesmos	Ulota bruchii	aa			x	x
<b>Groep Slaapmossen</b>		<b>Pleurocarpen</b>					
52	Gewoon pluisdraadmos	Amblystegium serpens	aaa				x
53	Bleek dikkopmos	Brachythecium albicans	aaa	x	x		x
54	Gewoon dikkopmos	Brachythecium rutabulum	aaa	x	x	x	x
55	Hartbladig puntmos	Calliergon cordifolium	a		x		
56	Gewoon puntmos	Calliergonella cuspidata	aaa	x	x		x
57	Moerassikkelmos	Drepanocladus aduncus	aa	x	x		x
58	Geplooid snavelmos	Eurhynchium striatum	aa			x	
59	Gesnaveld klauwtjesmos	Hypnum cupressiforme	aaa	x	x		x
60	Heideklauwtjesmos	Hypnum jutlandicum	aa	x	x	x	
61	Fijn laddermos	Kindbergia praelonga	aaa	x	x	x	x
62	Krom platmos	Plagiothecium laetum	aa			x	
63	Bronsmos	Pleurozium schreberi	aa		x	x	
64	Groot laddermos	Pseudoscleropodium purum	aaa	x	x	x	
65	Gewoon haakmos	Rhytidiadelphus squarrosus	aaa			x	x
66	Boomsnavelmos	Rhynchostegium confertum	aaa				x
67	Gewoon thujamos	Thuidium tamariscinum	aa			x	
<b>Orde Veenmossen</b>		<b>Sphagnales</b>					
1	Geoord veenmos	Sphagnum denticulatum	a	x			
2	Gewimperd veenmos	Sphagnum fimbriatum	a	x			
3	Gewoon veenmos	Sphagnum palustre	a	x	x		
4	<b>Glanzend veenmos</b>	<b>Sphagnum subnitens RL Kwetsbaar</b>	z	x			



Ruig haarmos (*Polytrichum piliferum*)



Glanzend veenmos (*Sphagnum subnitens*)

## § 2.4: Vaatplanten

Riet van den Boomen, Riek van den Bosch, Annie Dirx, Jan Kersten, Mien Loomans en Nico Regtien

### § 2.4.1: Inleiding

De vaatplanteninventarisatie in 2018 is voornamelijk in 3 dagen uitgevoerd. Een klein aantal planten is tijdens andere inventarisatiewerkzaamheden nog toegevoegd. Totaal zijn 178 vaatplanten genoteerd waarvan er 8 nieuw zijn voor de golfbaan, waaronder één zeer bijzondere soort.

### § 2.4.2: Een bijzondere aanwinst

Een bijzondere aanwinst, een plant waar al jaren naar uitgekeken is, is de Rietorchis (*Dactylorhiza majalis* subsp. *praetermissa*). Deze plant is een zeer goede kwaliteitsindicator. Met twee bloeiende stengels werd zij aangetroffen op het veld achter hole 13, dicht bij poel 10. Dit is buiten de invloedssfeer van de Eeuwse Loop. Het streven is dat deze fraaie bloemen in een groot deel van de natuur op de golfbaan hun pracht ieder voorjaar opnieuw tonen. Door de rijke bodem, vooral door invloed van de Eeuwse Loop, is ons vertrouwen hierin vooralsnog echter niet bijster groot.



Geel vogelpootje (*Ornithopus compressus*)

### § 2.4.3: Werkwijze

De vaatplanten zijn voor de voet genoteerd. Hierbij werden zoveel mogelijk verschillende biotopen, zoals natte en droge heide, storingsplekken, moeras en water binnen het vak opgezocht. De meeste soorten konden in het veld genoteerd worden, maar ook een aantal werd voor nadere determinatie verzameld. Deze soorten konden meestal thuis met behulp van een microscoop en de juiste naslagwerken gedetermineerd worden. Alle waarnemingen zijn in databestanden opgeslagen in afwachting van publicatie in dit verslag.

### § 2.4.4: De tabellen

Om een totaalbeeld van de vaatplanten op de golfbaan te bieden zijn alle waarnemingen, ook van voorgaande jaren, in de tabellen bij elkaar geplaatst. Ook is een vergelijking tussen drie laatst geïnventariseerde afdelingen mogelijk. Om één lange opsomming van namen te voorkomen zijn de vaatplanten in 7 subgroepen geplaatst. Dit zijn: Sporenplanten met totaal 6 soorten, Russen en Cypergrassen met totaal 16 soorten, Grassen met totaal 31 soorten, Bloemplanten met totaal 202 soorten, Naaldbomen met totaal 7 soorten, Struiken met totaal 46 soorten en Loofbomen met totaal 37 soorten. Het totaal aantal vaatplanten is 345.

Voor deze indeling is om praktische redenen gekozen en heeft geen wetenschappelijk basis. De namen van nieuwe soorten zijn in de tabellen **geel** gearceerd.

Met kleurarceringen is globaal het substraat waarop de planten groeien aangegeven. Hiermee kan de waarde voor de gewenste natuurdoelstelling beoordeeld worden. **Groen** x is voedselarm (meer passend bij de natuurdoelstelling van de golfbaan), **rood** x is voedselrijk, verstoring en gecultiveerd en **blauw** x is water en moeras. **RL= Rode Lijst.**



Rietorchis  
(*Dactylorhiza majalis* subsp. *praetermissa*)



### § 2.4.4.1: Sporenplanten

Nederlandse naam			Wetenschappelijke naam			2017	2017	2018	2018
						Midden	Noord	West	Totaal
<b>Fam. Wolfsklauwen</b>			<b>Lycopodiaceae</b>						
1	Moeraswolfsklauw		Lycopodium inundatum				x		x
<b>Fam. Paardenstaarten</b>			<b>Equisetaceae</b>						
2	Heermoes		Equisetum arvense				x	x	x
<b>Fam. Vlotvarenaren</b>			<b>Salviniaceae</b>						
3	Grote kroosvaren		Azolla filiculoides						x
<b>Fam. Niervaren</b>			<b>Dryopteridaceae</b>						
4	Smalle stekelvaren		Dryopteris carthusiana			x		x	x
5	Brede stekelvaren		Dryopteris dilatata						x
<b>Fam. Wijfjesvaren</b>			<b>Athytiaceae</b>						
6	Wijfjesvaren		Athyrium filix-femina						x

### § 2.4.4.2: Russen en Cypergrassen

Nederlandse naam			Wetenschappelijke naam			2017	2017	2018	2018
						Midden	Noord	West	Totaal
<b>Fam. Russen</b>			<b>Juncaceae</b>						
1	Veldrus		Juncus acutiflorus				x	x	x
2	Zomprus		Juncus articulatus					x	x
3	Greppelrus		Juncus bufonius				x	x	x
4	Knolrus		Juncus bulbosus				x	x	x
5	Biezenknoppen		Juncus conglomeratus				x	x	x
6	Pitrus		Juncus effusus				x	x	x
7	Trekrus		Juncus squarrosus				x	x	x
8	Tengere rus		Juncus tenuis				x	x	x
9	Veelbloemige veldbies		Luzula multiflora				x	x	x
<b>Fam. Cypergrassen</b>			<b>Cyperaceae</b>						
10	Hazenzegge		Carex ovalis				x	x	x
11	Pilzegge		Carex pilulifera					x	x
12	Hoge cyperzegge		Carex pseudocyperus					x	x
13	Gewone waterbies		Eleocharis palustris					x	x
14	Borstelbies		Isolepis setacea					x	x
15	Mattenbies		Scirpus lacustris					x	x
16	Bosbies		Scirpus sylvaticus						x



Grote kroosvaren (*Azolla filiculoides*)



Veldrus (*Juncus acutiflorus*)



Borstelbies (*Isolepis setacea*)

### § 2.4.4.3: Grassen

Nederlandse naam		Wetenschappelijke naam		2017	2017	2018	2018
				Midden	Noord	West	Totaal
<b>Fam.</b>	<b>Grassen</b>	<b>Poaceae</b>					
1	Gewoon struisgras	Agrostis capillaris			X	X	X
2	Vroege haver	Aira praecox				X	X
3	Geknikte vossenstaart	Alopecurus geniculatus			X	X	X
4	Gewoon reukgras	Anthoxanthum odoratum				X	X
5	Glanshaver	Arrhenatherum elatius		X	X	X	X
6	Zachte dravik	Bromus hordeaceus				X	X
7	Hennegras	Calamagrostis canescens					X
8	Duinriet	Calamagrostis epigejos				X	X
9	Kropaar	Dactylis glomerata				X	X
10	Bochtige smele	Deschampsia flexuosa		X		X	X
11	Glad vingergras	Digitaria ischaemum					X
12	Europese hanenpoot	Echinochloa crus-galli			X	X	X
13	Kweek	Elymus repens		X		X	X
14	Schapengras	Festuca filiformis				X	X
15	Rood zwenkgras	Festuca rubra				X	X
16	Mannagrass	Glyceria fluitans			X	X	X
17	Liesgras	Glyceria maxima				X	X
18	Gestreepte witbol	Holcus lanatus		X	X	X	X
19	Gladde witbol	Holcus mollis		X			X
20	Italiaans raaigras	Lolium multiflorum				X	X
21	Engels raaigras	Lolium perenne		X	X	X	X
22	Pijpenstrootje	Molinia caerulea			X	X	X
23	Rietgras	Phalaris arundinacea			X	X	X
24	Timoteegras	Phleum pratense				X	X
25	Riet	Phragmites australis			X	X	X
26	Straatgras	Poa annua		X	X	X	X
27	Schaduwgras	Poa nemoralis				X	X
28	Veldbeemdgras	Poa pratensis					X
29	Ruw beemdgras	Poa trivialis				X	X
30	Groene naaldaar	Setaria viridis					X
31	Eekhoorngras	Vulpia bromoides				X	X



Geknikte vossenstaart (*Alopecurus geniculatus*)



Mannagrass (*Glyceria fluitans*)



#### § 2.4.4.4: Bloemplanten

	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	2017 Midden	2017 Noord	2018 West	2018 Totaal
1	Duizendblad	Achillea millefolium			x	x
2	Zevenblad	Aegopodium podagraria	x		x	x
3	Kruipend zenegroen	Ajuga reptans				x
4	Vrouwenmantel	Alchemilla spec.			x	x
5	Grote waterweegbree	Alisima plantago-aquatica		x	x	x
6	Look-zonder-look	Alliaria petiolata	x			x
7	Gewone engelwortel	Angelica sylvestris			x	x
8	Rozenkransje	Antennaria dioica RL Ernstig Bedreigd				x
9	Echte kervel	Anthriscus cerefolium				x
10	Fluitenkruid	Anthriscus sylvestris	x		x	x
11	Zandraket	Arabidopsis thaliana		x	x	x
12	Klit spec.	Arctium spec.				x
13	Bijvoet	Artemisia vulgaris	x	x		x
14	Asperge	Asparagus officinalis			x	x
15	Herfstaster	Aster x versicolor				x
16	Uitstaande melde	Atriplex patula				x
17	Madeliefje	Bellis perennis				x
18	Grijskruid	Berteroa incana		x		x
19	Zwart tandzaad	Bidens frondosa			x	x
20	Zwanenbloem	Butomus umbellatus				x
21	Sterrenkroos spec.	Callitriche spec.		x	x	x
22	Haagwinde	Calystegia sepium		x	x	x
23	Gewoon herderstasje	Capsella bursa-pastoris	x	x	x	x
24	Bosveldkers	Cardamine flexuosa				x
25	Kleine veldkers	Cardamine hirsuta	x	x	x	x
26	Pinksterbloem	Cardamine pratensis		x	x	x
27	Echt duizendguldenkruid	Centaurium erythraea				x
28	Gewone hoornbloem	Cerastium fontanum		x	x	x
29	Rankende helmbloem	Ceratocarpus claviculata		x	x	x
30	Grof hoornblad	Ceratophyllum demersum		x		x
31	Dolle kervel	Chaerophyllum temulum				x
32	Wilgenroosje	Chamerion angustifolium		x	x	x
33	Stinkende gouwe	Chelidonium majus				x
34	Melganzenvoet	Chenopodium album		x	x	x



Grote waterweegbree (*Alisima plantago-aquatica*)



Zwanenbloem (*Butomus umbellatus*)

	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	2017 Midden	2017 Noord	2018 West	2018 Totaal
35	Akkerdistel	Cirsium arvense		X	X	X
36	Kale jonker	Cirsium palustre		X	X	X
37	Speerdistel	Cirsium vulgare		X	X	X
38	Borstelkrans	Clinopodium vulgare				X
39	Valse ridderspoor	Consolida ajacis				X
40	Meisjesogen	Coreopsis tinctoria		X		X
41	Lelietje-van-dalen	Covallaria majalis				X
42	Klein streepzaad	Crepis capillaris	X		X	X
43	Klein warkruid	Cuscuta epithymum				X
44	<b>Rietorchis</b>	<b>Dactylorhiza majalis var. praetermissa</b>			X	X
45	Vingerhoedskruid	Digitalis purpurea	X	X		X
46	Grote kaardebol	Dipsacus fullonum				X
47	Kleine zonnedauw	Drosera intermedia				X
48	Kogeldistel	Echinops spec.				X
49	Waterpest spec.	Elodea spec.		X		X
50	Beklierde bastaardwederik	Epilobium ciliatum		X		X
51	Harig wilgenroosje	Epilobium hirsutum			X	X
52	Bergbastaardwederik	Epilobium montanum				X
53	Viltige basterdwederik	Epilobium parviflorum			X	X
54	Kantige basterdwederik	Epilobium tetragonum			X	X
55	Brede wespenorchis	Epipactis helleborine	X	X		X
56	Canadese fijnstraal	Erigeron canadensis		X	X	X
57	Reigersbek	Erodium cicutarium			X	X
58	Vroegeling	Erophila verna		X		X
59	Koninginnekruid	Eupatorium cannabinum		X	X	X
60	Cipreswolfsmelk	Euphorbia cyparissias				X
61	Kruisbladige wolfsmelk	Euphorbia lathyris				X
62	Gewoon speenkruid	Ficaria verna subsp. verna				X
63	Dwergviltkruid	Filago minima			X	X
64	Gewone hennepnetel	Galeopsis tetrahit		X	X	X
65	Kaal knopkruid	Galinsoga parviflora				X
66	Harig knopkruid	Galinsoga quadriradiata	X	X	X	X
67	Kleefkruid	Galium aparine		X	X	X
68	Moeraswalstro	Galium palustre		X	X	X



Harig wilgenroosje (*Epilobium hirsutum*)



Koninginnekruid (*Eupatorium cannabinum*)



	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	2017 Midden	2017 Noord	2018 West	2018 Totaal
69	Slipbladige ooievaarsbek	Geranium dessectum		x		x
70	Rotsooievaarsbek	Geranium macrorrhizum				x
71	Zachte ooievaarsbek	Geranium molle			x	x
72	Kleine ooievaarsbek	Geranium pusillum	x		x	x
73	Hondsdrif	Glechoma hederacea				x
74	Bleekgele droogbloem	Gnaphalium luteo-album			x	x
75	Moerasdroogbloem	Gnaphalium uliginosum				x
76	Oranje havikskruid	Hieracium aurantiacum		x		x
77	Havikskruid	Hieracium spec.			x	x
78	Hop	Humulus lupulus				x
79	Hyacint	Hyacinthoides non-scripta x hispanica				x
80	Gewone waternavel	Hydrocotyle vulgaris				x
81	Kantig hertshooi	Hypericum maculatum subsp. obtusiusculum				x
82	Sint-Janskruid	Hypericum perforatum				x
83	Gewoon biggenkruid	Hypochaeris radicata			x	x
84	Klein springzaad	Impatiens parviflora				x
85	Gele lis	Iris pseudocarus			x	x
86	Zandblauwtje	Jasione montana			x	x
87	Kompassla	Lactuca serriola			x	x
88	Bonte gele dovenetel	Lamiastrum galeobdolon subsp. argentatum	x			x
89	Witte dovenetel	Lamium album				x
90	Hoenderbeet	Lamium amplexicaule		x		x
91	Paarse dovenetel	Lamium purpureum		x		x
92	Akkerkool	Lapsana communis	x		x	x
93	Klein kroos	Lemna minor		x	x	x
94	Vertakte leeuwentand	Leontodom autumnalis				x
95	Vlasbekje	Linaria vulgaris	x	x	x	x
96	Moerasrolklaver	Lotus uliginosus			x	x
97	Tuinjudaspenning	Lunaria annua				x
98	Vaste lupine	Lupinus polyphyllus		x		x
99	Moeraswolfsklauw	Lycopodium inundatum				x
100	Wolfspoot	Lycopus europaeus		x	x	x
101	Grote kattenstaart	Lythrum salicaria		x	x	x



Grote kattenstaart (*Lythrum salicaria*)



Wolfspoot (*Lycopus europaeus*)

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	2017 Midden	2017 Noord	2018 West	2018 Totaal
102	Boswederik				X
103	Grote wederik		X		X
104	Echte kamille				X
105	Schijfkamille		X	X	X
106	Reukeloze kamille			X	X
107	Citroengele honingklaver				X
108	Watermunt				X
109	Akkervergeet-mij-nietje				X
110	Zompvergeet-mij-nietje				X
111	Moerasvergeet-mij-nietje		X	X	X
112	Watermuur			X	X
113	Rode waterlelie				X
114	Watertorkruid		X		X
115	Zandteunisbloem				X
116	Grote teunisbloem				X
117	Wegdistel				X
118	Geel vogelpootje			X	X
119	Klein vogelpootje		X	X	X
120	Klaverzuring			X	X
121	Perzikkruid		X	X	X
122	Veenwortel		X		X
123	Beklierde duizendknoop		X		X
124	Melkeppe	X	X	X	X
125	Echte lampionplant				X
126	Karmozijnbes				X
127	Smalle weegbree				X
128	Grote weegbree	X	X	X	X
129	Gewoon varkensgras		X	X	X
130	Zwaluwtong				X
131	Waterpeper	X		X	X
132	Zachte duizendknoop				X
133	Gekroesd fonteinkruid		X		X
134	Drijvend fonteinkruid			X	X
135	Fonteinkruid (smalbladig)		X		X
136	Zilverschoon				X



Reukeloze kamille (*Matricaria maritima*)



Watermunt (*Mentha aquatica*)



Veenwortel (*Persicaria amphibia*)



	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	2017 Midden	2017 Noord	2018 West	2018 Totaal
137	Schijnaardbij	Potentilla indica				X
138	Egelboterbloem	Ranunculus flammula			X	X
139	Kruipende boterbloem	Ranunculus repens	X	X	X	X
140	Blaartrekkende boterbloem	Ranunculus sceleratus		X	X	X
141	Gele waterkers	Rorippa amphibia		X	X	X
142	Moeraskers	Rorippa palustris		X	X	X
143	Akkerkers	Rorippa sylvestris			X	X
144	Veldzuring	Rumex acetosa		X	X	X
145	Schapenzuring	Rumex acetosella		X	X	X
146	Krulzuring	Rumex crispus				X
147	Waterzuring	Rumex hydrolapathum		X	X	X
148	Ridderzuring	Rumex obtusifolius		X	X	X
149	Moeraszuring	Rumex palustris			X	X
150	Liggende vetmuur	Sagina procumbens		X	X	X
151	Zeepekruid	Saponaria officinalis				X
152	Knopig helmkruid	Scrophularia nodosa	X			X
153	Blauw glidkruid	Scutellaria galericulata				X
154	Hemelsleutel	Sedum telephium				X
155	Bezemkruiskruid	Senecio inaequidens			X	X
156	Jakobskruiskruid	Senecio jacobaea		X	X	X
157	Boskruiskruid	Senecio sylvaticus			X	X
158	Klein kruiskruid	Senecio vulgaris			X	X
159	Prikneus	Silene coronaria				X
160	Dagkoekoeksbloem	Silene dioica	X			X
161	Echte koekoeksbloem	Silene flos-cuculi		X	X	X
162	Avondkoekoeksbloem	Silene latifolia subsp. alba			X	X
163	Gewone raket	Sisymbrium officinale	X		X	X
164	Bitterzoet	Solanum dulcamara		X		X
165	Zwarte nachtschade	Solanum nigrum		X	X	X
166	Late guldenroede	Solidago gigantea	X		X	X
167	Melkdistel	Sonchus spec.		X	X	X
168	Kleine egelskop	Sparganium emersum				X
169	Grote egelskop	Sparganium erectum		X		X
170	Gewone spurrie	Spergula arvensis		X		X
171	Rode schijnspurrie	Spergularia rubra		X		X



Moeraszuring (*Rumex palustris*)



Melkdistel (*Sonchus spec.*)

	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	2017	2017	2018	2018
			Midden	Noord	West	Totaal
172	Veelwortelig kroos	Spirodela polyrhiza		x		x
173	Moerasandoorn	Stachys palustris			x	x
174	Grasmuur	Stellaria graminea		x		x
175	Vogelmuur	Stellaria media	x	x	x	x
176	Moerasmuur	Stellaria uliginosa		x		x
177	Gewone smeewortel	Symphytum officinale	x	x	x	x
178	Moederkruid	Tanacetum parthenium				x
179	Boerenwormkruid	Tanacetum vulgare		x	x	x
180	Paardenbloem	Taraxacum officinale		x	x	x
181	Kleine klaver	Trifolium dubium		x	x	x
182	Basterdklaver	Trifolium hybridum			x	x
183	Rode klaver	Trifolium pratense			x	x
184	Witte klaver	Trifolium repens	x	x	x	x
185	Klein hoefblad	Tusilago farfara		x	x	x
186	Grote lisdodde	Typha latifolia		x	x	x
187	Grote brandnetel	Urtica dioica	x	x	x	x
188	Kleine brandnetel	Urtica urens		x	x	x
189	Blaasjeskruid	Utricularia spec.		x	x	x
190	<b>Mottenkruid</b>	<b>Verbascum blattaria</b>			x	x
191	Koningskaars	Verbascum thapsus	x			x
192	Ijzerhard	Verbena bonariensis				x
193	Veldereprijs	Veronica arvensis		x	x	x
194	Beekpunge	Veronica beccabunga			x	x
195	Klimopereprijs	Veronica hederifolia				x
196	Tijmeprijs	Veronica serpyllifolia		x	x	x
197	Vogelwikke	Vicia cracca		x	x	x
198	Ringelwikke	Vicia hirsuta		x	x	x
199	Voederwikke	Vicia sativa			x	x
200	Heggewikke	Vicia sepium		x		x
201	Bonte wikke	Vicia villosa		x		x
202	Akkerviooltje	Viola arvensis		x	x	x
203	Hoorviooltje	Viola cornuta				x



Ringelwikke (*Vicia hirsuta*)



Bonte wikke (*Vicia villosa*)



### § 2.4.4.5: Naaldbomen

	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	2017 Midden	2017 Noord	2018 West	2018 Totaal
1	Watercypres (Chinese)	Metasequoia glyptostroboides				X
2	Servische spar	Picea omorika				X
3	Zwarte den	Pinus nigra				X
4	Zwarte den Oostenrijkse den	Pinus nigra var. nigra				X
5	Weymouthden	Pinus strobus				X
6	Grove den	Pinus sylvestris	X	X	X	X
7	Westerse hemlockspar	Tsuga heterophylla				X



Servische spar (*Picea omorika*)



Grove den (*Pinus sylvestris*)

### § 2.4.4.6: Struiken

	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	2017 Midden	2017 Noord	2018 West	2018 Totaal
1	Amerikaans krentenboompje	Amelanchier lamarkii				X
2	Vlinderstruik	Buddleja davidii			X	X
3	Struikhei	Calluna vulgaris	X		X	X
4	Rode kornoelje	Cornus sanguinea		X	X	X
5	Hazelaar	Corylus avellana		X	X	X
6	Meidoorn	Crataegus spec.		X		X
7	Brem	Cytisus scoparius		X	X	X
8	Gewone dophei	Erica tetralix		X	X	X
9	Wilde kardinaalsmuts	Euonymus europaeus				X
10	Stekelbrem	Genista anglica RL Gevoelig		X	X	X
11	Kruipbrem	Genista pilosa RL Kwetsbaar			X	X
12	Klimop	Hedera helix			X	X
13	Tuinhibiscus	Hibiscus syriacus				X
14	Hulst	Ilex aquifolium			X	X
15	Hulst	Ilex aquifolium var. 'J.C. van Tol'				X
16	Hulst spec.	Ilex spec.				X
17	Goudenregen	Laburnum anagyroides				X
18	Wilde liguster	Ligustrum vulgare				X
19	Chinese kamperfoelie	Lonicera nitida				X
20	Wilde kamperfoelie	Lonicera periclymenum				X
21	Gewone magnolia	Magnolia x soulangeana				X
22	Wilde gageel	Myrica gale RL Gevoelig			X	X
23	Vijfbladige wingerd	Parthenocissus quinquefolia		X		X

	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	2017 Midden	2017 Noord	2018 West	2018 Totaal
24	Laurierkers	Prunus laurocerasus				X
25	Laurierkers	Prunus laurocerasus var. 'Otto Luyken'				X
26	Gewone vogelkers	Prunus padus		X	X	X
27	Amerikaanse vogelkers	Prunus serotina		X	X	X
28	Sleedoorn	Prunus spinosa		X	X	X
29	Sporkenhout	Rhamnus frangula	X	X	X	X
30	Pontische rododendron	Rhododendron ponticum				X
31	Zwarte bes	Ribes nigrum			X	X
32	Rode ribes	Ribes sanguineum			X	X
33	Hondsroos	Rosa canina		X	X	X
34	Gewone braam	Rubus fruticosus		X	X	X
35	Geoorde wilg	Salix aurita			X	X
36	Kruipwilg	Salix repens		X	X	X
37	Gewone vlier	Sambucus nigra		X		X
38	Meelbes	Sorbus aria				X
39	Theeboompje	Spiraea salicifolia				X
40	Sneeuwbes	Symphoricarpos albus			X	X
41	Sering	Syringa vulgaris				X
42	Taxus	Taxus baccata				X
43	Trosbosbes	Vaccinium corymboum				X
44	Gelderse roos	Viburnum opulus			X	X
45	Sneeuwbal	Viburnum tinus				X
46	Kleine maagdenpalm	Vinca minor	X			X



Kruipbrem (*Genista pilosa*) en links  
Struikhei (*Calluna vulgaris*)



Wilde gagele (*Myrica gale*)

#### § 2.4.4.7: Loofbomen

	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	2017 Midden	2017 Noord	2018 West	2018 Totaal
1	Spaanse aak	Acer campestre				X
2	Noorse esdoorn	Acer platanoides				X
3	Gewone esdoorn	Acer pseudoplatanus				X
4	Rode paardenkastanje	Aesculus carnea				X
5	Witte paardenkastanje	Aesculus hippocastanum				X
6	Zwarte els	Alnus glutinosa		X		X



	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	2017 Midden	2017 Noord	2018 West	2018 Totaal
7	Witte els	<i>Alnus incana</i>			X	X
8	Appelbes	<i>Aronia arbutifolia x prunifolia</i>				X
9	Papierberk	<i>Betula papyrifera</i>				X
10	Ruwe berk	<i>Betula pendula</i>	X	X	X	X
11	Zachte berk	<i>Betula pubescens</i>				X
12	Haagbeuk	<i>Carpinus betulus</i>				X
13	Tamme kastanje	<i>Castanea sativa</i>				X
14	Trompetboom	<i>Catalpa bignonioides</i>				X
15	Boomhazelaar	<i>Corylus colurna</i>				X
16	Rode beuk	<i>Fagus sylvatica var. atropunicea</i>				X
17	Beuk	<i>Fagus sylvatica</i>	X			X
18	Es	<i>Fraxinus excelsior</i>	X			X
19	Amberboom	<i>Liquidambar styraciflua</i>				X
20	Tulpenboom	<i>Liriodendron tulipifera</i>				X
21	Appel	<i>Malus sylvestris</i>				X
22	Anna Paulownaboom	<i>Paulownia tomentosa</i>				X
23	Grauwe abeel	<i>Populus canescens</i>				X
24	Populier spec.	<i>Populus spec.</i>				X
25	Ratelpopulier	<i>Populus tremula</i>			X	X
26	Zoete kers	<i>Prunus avium</i>	X	X		X
27	Pruim	<i>Prunus domestica</i>				X
28	Moereseik	<i>Quercus palustris</i>			X	X
29	Zomereik	<i>Quercus robur</i>	X	X	X	X
30	Zomereik var. Zuileik	<i>Quercus robur var. Fastigiata</i>				X
31	Amerikaanse eik	<i>Quercus rubra</i>				X
32	Schietwilg	<i>Salix alba</i>		X	X	X
33	Boswilg	<i>Salix caprea</i>		X	X	X
34	Amandelwilg	<i>Salix triandra</i>				X
35	Wilde lijsterbes	<i>Sorbus aucuparia</i>		X		X
36	Linde	<i>Tilia spec.</i>			X	X
37	Hollandse Linde	<i>Tilia x vulgaris</i>				X



Zoete kers (*Prunus avium*)



Ruwe berk (*Betula pendula*)

## Hoofdstuk 3: Fauna

### § 3.1: Het hoofdstuk Fauna omvat de volgende onderdelen:

- Bijvangst, geleedpotige dieren pag. 31
- Bosmieren pag. 54
- Libellen pag. 57
- Vlinders pag. 62
- Vissen pag. 79
- Amfibieën pag. 81
- Reptielen pag. 83
- Vogels pag. 85
- Nestvoorzieningen pag. 97
- Zoogdieren pag. 100

#### § 3.1.1: Inleiding

In verband met een aanstaande evaluatie van de werkzaamheden van 'Natuurwerkgroep IVN het Woold' en de ontwikkelingen van de natuur op de golfbaan zijn in de tabellen ook de waarnemingen van voorgaande jaren opgenomen. Dit biedt een ruimer beeld van de biodiversiteit op de golfbaan. Bij de vogelinventarisaties was dit al steeds gebruikelijk, maar nu dus ook bij de andere organismen.



Hommelreus (*Volucella bombylans*)



Blauwe glazenmaker (*Aeshna cyanea*)



Woelrat (*Arvicola amphibius*)



Grauwe gans (*Anser anser*)



## § 3.2: Bijvangsten

Jan Kersten en Riek van den Bosch

### § 3.2.1: Inleiding

Vanaf 2011 zijn op de golfbaan regelmatig dieren waargenomen welke niet systematisch werden geïnventariseerd. Vaak zijn deze wel genoteerd en in veel gevallen ook op foto vastgelegd. Mede met een aanstaande evaluatie van de Natuurwerkgroep IVN het Woold in gedachte lijkt het zinvol deze waarnemingen hier te publiceren. Ook worden ze hiermee voor de toekomst vastgelegd.

### § 3.2.2: Werkwijze

Tijdens inventarisatierondes, met vooral aandacht voor bepaalde organismen zoals planten, libellen of vlinders, zijn een aantal geleedpotigen maar ook andere dieren, genoteerd. Een complete lijst van soorten scoren was daarbij niet het doel.

In 2017 en 2018 zijn nachtelijke inventarisaties uitgevoerd, vooral om de aanwezigheid van vlinders vast te stellen, waarbij een lamp en een opgesteld laken als lokmiddelen werden gebruikt. Voor zover mogelijk zijn, naast de vlinders, ook alle andere dieren die zich lieten zien genoteerd. Vele van deze dieren werden op foto vastgelegd voor nadere determinatie, bewijs en controle door een soortexpert van Telmee. Van deze controles hebben we helaas nog weinig resultaat gezien waardoor deze lijsten een voorlopig karakter hebben.

Een deel van deze foto's zijn in dit verslag geplaatst om een beeld te bieden aan hen die zich bij de namen weinig kunnen voorstellen of anderszins geïnteresseerd zijn.



Rietloopmijt (*Steneotarsonemus phragmitides*) galvorming

### § 3.2.3: De tabellen

In de volgende tabellen zijn soorten opgenomen die elders in dit het verslag niet aan de orde komen. De soorten zijn op Klasse, Orde en Familie gerangschikt. Waarnemingen van voor 2018 zijn opgenomen als zij eerder voor golfbaan het Woold zijn vermeld of als er een foto als bewijs van voorhanden was. Waarnemingen aangegeven onder een datum zijn nachtwarnemingen in 2018. Waarnemingen onder 2018 zijn dagwaarnemingen en onder t/m 2017 zowel nacht- als dagwaarnemingen tot en met 2017. De waarnemingen van 2018 en de waarnemingen t/m 2017 zijn naast elkaar geplaatst zodat ze samen een totaalijst vormen. Waar mogelijk zijn aantallen genoteerd. **RL**= Rode Lijst. Een \* achter de naam betekent dat verwarring met een nauwverwante soort mogelijk is. **O.o.** is Onderorde.



Grote spinnende watertor (*Hydrophilus piceus*)



Kleine kogelspin (*Paidiscura pallens*) met eicoon

### § 3.3: Klasse: Bloedzuigers (*Hirudinea*)

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
<b>Orde ??</b>	<b>Arhynchobdellida</b>											
<b>Fam. ??</b>	<b>Hirudinidae</b>											
1 Paardenbloedzuiger	Haemopsis sanguisuga											x

### § 3.4: Klasse: Entognatha

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
<b>Orde Springstaarten</b>	<b>Collembola</b>											
<b>Fam. ??</b>	<b>Isotomidae</b>											
1 ??	Isotomurus palustris											x

### § 3.5: Klasse: Spinachtigen (*Arachnida*)

#### § 3.5.1: Subklasse: Mijten (*Acari*)

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
<b>Orde ??</b>	<b>Trombidiformis</b>											
<b>Fam. ??</b>	<b>Tarsonemidae</b>											
1 Rietloopmijt	Steneotarsonemus phragmitides											x

#### § 3.5.2: Subklasse: Dromopoda

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
<b>Orde Spinnen</b>	<b>Araneae</b>											
<b>Fam. Trechterspinnen</b>	<b>Agelenidae</b>											
1 Gewone doolhofspin	Agelena labyrinthica											x
2 Gewone staartspin	Textrix denticulata											x
<b>Fam. Kruisspinachtigen</b>	<b>Araneidae</b>											
3 Schouderkruisspin	Araneus angulatus											x
4 Kruisspin	Araneus diadematus											x
5 Viervlekwiwebspin	Araneus quadratus											x



Kruisspin ♀ + ♂ (*Araneus diadematus*)



Vievrlekwiwebspin ♀ (*Araneus quadratus*)



	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
6	Wespspin	Argiope bruennichi											x
7	Moeraspyamaspin	Hypsosinga heri											x
8	Rietkruisspin	Larinioides cornutus											x
9	Brugspin	Larinioides sericatus											x
10	Platte wielwebspin	Nuctenea umbratica									x		
	<b>Fam. Kaardertjes</b>	<b>Dictynidae</b>											
11	Struikkaardertje	Dictyna uncinata											x
12	Dennenkaardertje	Lathys humilis											x
	<b>Fam. ??</b>	<b>Liocranidae</b>											
13	Grote lantaarnspin	Agroeca bruneata											x
	<b>Fam. Hangmatspinnen</b>	<b>Liynyphiidae</b>											
14	Schorskoloniespin	Drapetisca socialis											x
	<b>Fam. ??</b>	<b>Mimetidae</b>											
15	Spinneneter	Ero spec.											x
	<b>Fam. Rensspinnen</b>	<b>Philodromidae</b>											
16	Gewone renspin	Philodromus cespitum											x
	<b>Fam. Wolfspinnen</b>	<b>Pisauridae</b>											
17	Gerande oeverspin	Dolomedes fimbriatus											x
18	Kraamwebspin	Pisaura mirabilis											x
	<b>Fam. Springspinnen</b>	<b>Salticidae</b>											
19	Eikenspringspin	Ballus chalybeius											x
20	??	Evarcha spec.											x
21	Schorsmarpissa	Marpissa muscosa											x
22	Boomzebraspin	Salticus cingulatus											x
23	Harige springspin	Sitticus pubescens											x



Struikkaardertje (*Dictyna uncinata*)



Gerande oeverspin (*Dolomedes fimbriatus*)

	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
	<b>Fam. Strekspinnen</b>	<b>Tetragnatidae</b>											
24	Herfstspin	Metellina segmentata											x
25	Gewone strekspin	Tetragnatha extensa											x
26	Donkere strekspin	Tetragnatha nigrita											x

Nederlandse naam		Wetenschappelijke naam		19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
<b>Fam. Kogelspinnen</b>		<b>Theridiidae</b>												
27	Broeikasspin	Achaearanea tepidariorum											x	x
28	Gewone tandkaak	Enoplognatha ovata												x
29	Kleine boskogelspin	Paidiscura pallens											x	
30	Zwartringkogelspin	Platnickina tinctoria											x	
31	Kleine wigwamspin	Theridion sisyphium												x
<b>Fam. Krabspinnen</b>		<b>Thomisidae</b>												
32	Gewone krabspin	Xysticus cristatus												x



Kleine wigwamspin ♀ (*Theridion sisyphium*)



Gewone krabspin ♀ (*Xysticus cristatus*)

Nederlandse naam		Wetenschappelijke naam		19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
<b>Orde Hooiwagens</b>		<b>Opiliones</b>												
<b>Fam. ??</b>		<b>Phalangiidae</b>												
1	??	Dicranopalpus ramosus												x
2	??	Mitopus morio												x
3	??	Opilio canestrinii												x
4	??	Paroligolophus agrestis												x
5	Gewone hooiwagen	Phalangium opilio											x	
6	??	Rilaena triangularis												x



Gewone hooiwagen ♂ (*Phalangium opilio*)



Rode hooiwagen ♀ (*Opilio canestrinii*)



### § 3.6: Klasse: Echte kreeftachtigen (*Malacostraca*)

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
Orde Pissebedden	Isopoda											
Fam. ??	Isotomidae											
1 Ruwe pissebed	Porcellio scaber											x

### § 3.7: Klasse: Insecten (*Insecta*)

#### § 3.7.1: Inleiding

In 2018 zijn in Vak West 's nachts op het laken en overdag totaal 149 soorten overige insecten waargenomen.

Als meest opvallende soort kunnen we de Grote spinnende watertor (*Hydrophilus piceus*) noemen, een kever die door zijn grootte, 34 tot 47 mm, al direct opvalt tegenover andere kevers die soms minder dan 5 mm zijn.

Daarnaast kwamen vaak Hoornaars (*Vespa crabro*) de rust verstoren en eten van de vele insecten die op het laken een gemakkelijke prooi vormden voor deze rovers.

Opmerkelijk was ook de bouw van een Hoornaarnest hangend, open en bloot, aan de rieten dakbedekking van het toilethuisje nabij de Korhoenweg. Meer gebruikelijk zoeken deze dieren hiervoor een holte in een gebouw, holle boom, nestkast of in de grond.



Grote spinnende watertor (*Hydrophilus piceus*)



Hoornaar (*Vespa crabro*)



Hoornaar (*Vespa crabro*)

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
<b>Orde Eendagsvliegen</b>	<b>Ephemeroptera</b>											
<b>Fam. ??</b>	<b>Baetidae</b>											
1 Gewone haft	<i>Ephemera vulgata</i>				2	4		x		1		
2 ??	<i>Cloeon dipterum</i>	x	1				2	x				
<b>Orde Gaasvliegen</b>	<b>Neuroptera</b>											
<b>Fam. ??</b>	<b>Chrysopidae</b>											
1 Goudoogje	<i>Chrysoperla carnea</i>	x						x	x	1	x	
<b>Fam. Bruine gaasvliegen</b>	<b>Hemerobiidae</b>											
2 ??	<i>Hemerobius humulinus</i>											1



Gewone haft (*Ephemera vulgata*)



Goudoogje (*Chrysoperla carnea*)

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
<b>Orde Kevers</b>	<b>Coleoptera</b>											
<b>Fam. Beenderknagers</b>	<b>Trogidae</b>											
1 Ruwe beenderknager	<i>Trox scaber</i>											x
<b>Fam. Bladkevers</b>	<b>Chrysomelidae</b>											
2 Elzenhaantje	<i>Agelastica alni</i>											x
3 Grote populierenhaan	<i>Chrysomela populi</i>											x
4 Vierstippige mierenzakkever	<i>Clytra quadripunctata</i>											x
5 ??	<i>Cryptocephalus decemmaculatus</i>											x
6 ??	<i>Cryptocephalus ocellatus</i>											x
7 Rietkever	<i>Donacia spec.</i>											x
8 ??	<i>Psylliodes spec.</i>											x
9 Sneeuwbalhaantje	<i>Pyrrhalta viburni</i>											x
<b>Fam. Bladrolkevers</b>	<b>Attelabidae</b>											
10 Hazelaarbladrolkever	<i>Apoderus coryli</i>										x	
11 Eikenbladrolkever	<i>Attelabus nitens</i>											x
12 Grote sigarenmaker	<i>Byctiscus betulae</i>											x
13 Berkensigarenmaker	<i>Deporaus betulae</i>											x





Vierstippige mierzakkever (*Clytra quadripunctata*)



Hazelaarbladrolkever (*Apoderus coryli*)

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
<b>Fam. Bladspruitkevers</b>	<b>Scarabaeidae</b>											
14 ??	<i>Anomala dubia</i>											x
15 ??	<i>Aphodius foetidus</i>											x
16 Roodpootveldmestkever	<i>Aphodius rufipes</i>							1	1			
17 ??	<i>Aphodius rufus</i>										x	
18 Gouden tor	<i>Cetonia aurata*</i>											x
19 Meikever	<i>Melolontha melolontha</i>											x
20 Rozenkever	<i>Phyllopertha horticola</i>											x
21 ??	<i>Serica brunna</i>			x	1							x
<b>Fam. Bloemweeschildkevers</b>	<b>Melyridae</b>											
22 Dubbelgevlekte bastaardweeschildkever	<i>Anthocomus fasciatus</i>											x
23 ??	<i>Anthocomus rufus</i>											x
24 ??	<i>Axinotarsus marginalis</i>											x
25 ??	<i>Cerapheles terminatus</i>											x
26 Loodkleurige bloemweeschildkever	<i>Dasytes plumbeus*</i>											x
<b>Fam. Boktorren</b>	<b>Cerambycidae</b>											
27 Bruine grootoogboktor	<i>Arhopalus rusticus</i>											x



*Anomala dubia*



Slanke smalboktor (*Strangalia attenuata*)

	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
28	Kleine wespenboktor	Clytus arietis											x
29	Eiken-ruigsprietboktor	Exocentrus adspersus			1								x
30	Huisboktor	Hylotrupes bajulus											x
31	Kleine nevelvlekboktor	Leiopus femoratus											x
32	Ingekepte smalboktor	Pseudovadonia livida											x
33	Wortelboktor	Spondylis buprestoides											x
34	Tweekleurige smalboktor	Stenurella melanura											x
35	Slanke smalboktor	Strangalia attenuata											x
<b>Fam. Kniptorren</b>		<b>Elateridae</b>											
36	Muisgrijze kniptor	Agrypnus murina											x
37	??	Melanotus rufipes*	x	x	x								
38	??	Melanotus villosus											x
<b>Fam. Kortschildkevers</b>		<b>Staphylinidae</b>											
39	??	Anotylus insecatus	x	x		x				x	x		
40	??	Anotylus insecatus											x
41	??	Paederidus ruficollis											x
42	??	Paederus fuscipes							x		x		x
<b>Fam. Lieveheersbeestjes</b>		<b>Coccinellidae</b>											
43	Tienstippelig lieveheersbeestje	Adalia decempunctata							x				x
44	Negentienstippelig lieveheersbeestje	Anisosticta novemdecimpunctata											x x
45	Tienvleklieveheersbeestje	Calvia decemguttata	x		x				x				x
46	Bosmierlieveheersbeestje	Coccinella magnifica											x
47	Vijfstippelig lieveheersbeestje	Coccinella quinquepunctata											x
48	Zeventstippelig lieveheersbeestje	Coccinella septempunctata											x
49	Elfstippelig lieveheersbeestje	Coccinella undecimpunctata											x
50	Meeldauwlieveheersbeestje	Halyzia sedecimguttata				1					1		x
51	Aziatisch Lieveheersbeestje	Harmonia axyridis		x	1			x	1	1	x	x	x
52	Dertienstippelig lieveheersbeestje	Hippodamia tredecimpunctata											x
53	Achttienvleklieveheersbeestje	Myrrha octodecimguttata						1	1				
54	Vloeivleklieveheersbeestje	Oenopia conglobata											x
55	Schaakbordlieveheersbeestje	Propylea quatuordecimpunctata											x



Paederus fuscipes



Bosmierlieveheersbeestje (*Coccinella magnifica*)



Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
<b>Fam. Loopkevers</b>	<b>Carabidae</b>											
56 Moerasbontloper	Acupalpus dubius								x			
57 Schoudervlekstompkaak	Badister sodalis	x										
58 Gladde viervlekpriemkever	Bembidion illigeri		x				x				x	
59 ??	Bembidion litorale											x
60 ??	Bembidion obliquum											x
61 Groene zandloopkever	Cicindela campestris											x
62 Bronzen zandloopkever	Cicindela hybrida											x
63 Gewone oeverloopkever	Elaphrus riparius											x
64 Roodpoothalmkruiper	Harpalus rufipes							1	x			x
65 Tweevlekkige snelkever	Notiophilus biguttatus											x
66 Tweekleurige glansloper	Stenolophus teutonius						x					
<b>Fam. Mestkevers</b>	<b>Geotrupidae</b>											
67 Doornmestkever	Geotrupes spiniger						1	1				
<b>Fam. Mierkevers</b>	<b>Cleridae</b>											
68 Roodhalskopprakever	Necrobia ruficollis						1					
<b>Fam. Oevergraafkevers</b>	<b>Heteroceridae</b>											
69 Slijktorretje	Heterocerus fenestratus						x	x	x			x
<b>Fam. Prachtkevers</b>	<b>Buprestidae</b>											
70 Smalbuikje	Agrilus spec.											x
<b>Fam. Snoerhalskevers</b>	<b>Anthicidae</b>											
71 Eenhoornige snoerhalskever	Notoxus monoceros	x						x				
72 ??	Stricticollis tobias										x	
<b>Fam. Snuitkevers</b>	<b>Curculionidae</b>											
73 ??	Anthonomus phyllocola	x										
74 Elzensnuittor	Cryptorhynchus lapathi											x
75 Kleine eikelboorder	Curculio glandium				1			1				x
76 Eikengalboorder	Curculio villosus	x										
77 Wollige distelsnuitkever	Larinus planus											x
78 ??	Lixus pulverulentus											x



Groene zandloopkever (*Cicindela campestris*)



Eenhoornige snoerhalskever (*Notoxus monoceros*)

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
79	Kleine lupinekever											x
80	??						1	2				
81	??	x										
<b>Fam. Soldaatjes</b>		<b>Cantharidae</b>										
82	??				2	x						x
83	??						1					
84	Geel soldaatje	x	x	1								x
85	??											x
86	??	x										x
87	??			x								x
88	Rode weeschildkever					x	x					x
<b>Fam. Spiegelkevers</b>		<b>Histeridae</b>										
89	Eenkleurige spiegelkever											x
<b>Fam. Spinnende waterkevers</b>		<b>Hydrophilidae</b>										
90	Grote spinnende watertor	1						1				
91	??				x			1				
<b>Fam. Spitsmuisjes</b>		<b>Brentidae</b>										
92	Menierode zuringspitsmuis											x
<b>Fam. Zwartlijven</b>		<b>Tenebrionidae</b>										
93	Boletenzwartlijf	x	x									x
94	Wolkever											x
95	Meeltor				1							



Notaris scirpi



Boletenzwartlijf (*Diaperis boleti*)

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
<b>Orde Oorwormen</b>		<b>Demaptera</b>										
<b>Fam. Oorwormen</b>		<b>Forficulidae</b>										
1	Gewone oorworm											x



Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
<b>Orde Schietmotten</b>	<b>Trichoptera</b>											
<b>Fam. ??</b>	<b>Ecnomidae</b>											
1 ??	Ecnomus tenellus			x			x	x	1	1		
<b>Fam. ??</b>	<b>Goeridae</b>											x
2 ??	Goera pilosa											
<b>Fam. ??</b>	<b>Leptoceridae</b>											
3 ??	Leptocerus tineiformis			x	x	x						x
4 ??	Mystacides niger	x			x	x						x
5 ??	Mystacides longicornis			2	x	x	x	x	x			
6 ??	Oecetis lacustris				x			x				x
7 ??	Oecetis ochracea					x				x		x
8 ??	Triaenodes bicolor			x								x
<b>Fam. ??</b>	<b>Limnephilidae</b>											
9 ??	Glyphotaelius pellucidus	x										
10 ??	Limnephilus elegans											x
11 ??	Limnephilus marmoratus									1		
<b>Fam. ??</b>	<b>Philopotamidae</b>											
12 ??	Philoptamus montanus											x
<b>Fam. ??</b>	<b>Phryganeidae</b>											
13 ??	Agrypnia varia			x				1	1	1		x
14 ??	Trichostegia minor					x						
<b>Fam. ??</b>	<b>Psychomyiidae</b>											
15 ??	Tinodes waeneri											x



Mystacides longicornis



Agrypnia varia

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
<b>Orde Schorpioenvliegen</b>	<b>Mecoptera</b>											
<b>Fam. ??</b>	<b>Panorpidae</b>											
1 ??	Panorpa germanica											x
2 Schorpioenvlieg	Panorpa communis											x
3 ??	Panorpa vulgaris											x



Panorpa vulgaris



lassus lanio

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
<b>Orde Snavelinsecten</b>	<b>Hemiptera</b>											
<b>O.o. Cicaden</b>	<b>Auchenorrhyncha</b>											
<b>Fam. ??</b>	<b>Aphrophoridae</b>											
1 ??	Aphrophora salicina		x					x				
<b>Fam. Dwercicaden</b>	<b>Cicadellidae</b>											
2 ??	Arboridia spec.		x					x				
3 Groene rietcicade	Cicadella viridis										x	x
4 ??	Idiocerus decimusquartus				x							
5 ??	lassus lanio				x							x
6 ??	Recila coronifer							x				
<b>Fam. Glasvleugelcicaden</b>	<b>Cixiidae</b>											
7 ??	Cixius nervosus*							1				
<b>Fam. ??</b>	<b>Delphacidae</b>											
8 ??	Euides speciosa							x				
<b>O.o. Wantsen</b>	<b>Heteroptera</b>											
<b>Fam. Blindwantsen</b>	<b>Miridae</b>											
1 ??	Adelphocoris lineolatus		x	2				1		1		x
2 ??	Apolygus lucorum		x					x				x
3 Zwarte kniewants	Blepharidopterus angulatus											x
4 ??	Bryocoris pteridis											x
5 ??	Deraeocoris lutescens											x
6 ??	Deraeocoris ruber											x
7 ??	Dryophilocoris flavoquadrimaculatus		x									
8 Brandnetelprachtwants	Liocoris tripustulatus											x
9 Groene appelwants	Lygocoris pabulinus				x							
10 Weidewants	Lygus pratensis		x	x	x			x		1	x	x
11 Behaarde wants	Lygus rugulipennis							x		1		x
12 ??	Malacocoris chlorizans											x
13 ??	Neolygus contaminatus											x
14 Bruine graswants	Notostira elongata											x
15 ??	Orthotylus flavosparsus							1				





Adelphocoris lineolatus



Weidewants (*Lygus pratensis*)

Nederlandse naam		Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
16	??	<i>Orthotylus marginalis</i>			x				x				x
17	??	<i>Pachybrachius fracticollis</i>	1										
18	??	<i>Phoenicocoris obscurellus</i>											x
19	??	<i>Phylus melanocephalus</i>											x
20	??	<i>Phytocoris tiliae</i>							2				
21	??	<i>Phytocoris varipes</i>					1						
22	??	<i>Pilophorus confusus</i>							1				
23	??	<i>Plagiognathus arbustorum</i>											x
24	??	<i>Psallus assimilis</i>											x
25	??	<i>Psallus perrisi</i>		x									x
26	??	<i>Psallus varians</i>			x								
27	??	<i>Rhodomiris striatellus</i>											x
28	??	<i>Rhyparochromus vulgaris</i>							x				
29	??	<i>Stenodema calcarata</i>			x		x	x				x	x
30	??	<i>Stenotus binotatus</i>			x	x							x
31	??	<i>Trigonotylus ruficornis</i>							x	1	1		x



Rhodomiris striatellus



Stenodema calcarata

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
<b>Fam. Bodemwantsen</b>	<b>Lygaeidae</b>											
32 Lisdoddewants	<i>Chilacis typhae</i>											x
33 ??	<i>Heterogaster urticae</i>											x
34 Berkenwants	<i>Kleidocerys resedae</i>											x
35 ??	<i>Nysius senecionis</i>											x
36 ??	<i>Nysius thymi</i>											x
37 ??	<i>Pachybrachius fracticollis</i>	1										
38 ??	<i>Rhyparochromus vulgaris</i>	x						x				
<b>Fam. Duikerwantsen</b>	<b>Corixidae</b>											
39 ??	<i>Sigara spec.</i>			x	x	x	x	x	x			x
<b>Fam. ??</b>	<b>Gerridae</b>											
40 Schaatsenrijder	<i>Gerris lacustris</i>											x
<b>Fam. Glasvleugelwantsen</b>	<b>Rhopalidae</b>											
41 Kaneelwants	<i>Corizus hyoscyami</i>											x
42 ??	<i>Liorhyssus hyalinus</i>											x
43 ??	<i>Stictopleurus punctatonevrosus</i>											x



Berkenwants (*Kleidocerys resedae*)



Kaneelwants (*Corizus hyoscyami*)

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
<b>Fam. Kielwantsen</b>	<b>Athosomatidae</b>											
44 Berkenkielwants	<i>Elasmotethus interstinctus</i>									x		x
45 Gewone kielwants	<i>Elasmucha grisea</i>											x
<b>Fam. Netwantsen</b>	<b>Tingidae</b>											
46 ??	<i>Dictyla humuli</i>										x	
<b>Fam. ??</b>	<b>Notonectidae</b>											
47 Gewoon bootsmannetje	<i>Notonecta glauca</i>										x	
<b>Fam. Oeverwantsen</b>	<b>Saldidae</b>											
48 ??	<i>Saldula saltatoria</i>											x
<b>Fam. Randwantsen</b>	<b>Coreidae</b>											
49 Zuringwants	<i>Coreus marginatus</i>										x	x
50 Bruine getande randwants	<i>Coriomeris denticulatus</i>											x
51 Smalle randwants	<i>Gonocerus acuteangulatus</i>											x



Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
52 Bladpootwants	Leptoglossus occidentalis											x
<b>Fam. Roofwantsen</b>	<b>Reduviidae</b>											
53 Geringde roofwants	Rhynocoris annulatus											x
<b>Fam. Schildwantsen</b>	<b>Pentatomidae</b>											
54 Mijterwants	Aelia acuminata											x
55 Bessenwants	Dolycoris baccarum											x
56 Groene stinkwants	Palomena prasina											x
57 Boswants	Pentatoma rufipes							1			x	x
58 Grauwe veldwants	Rhaphigaster nebulosa											x
59 Blauwe schildwants	Zicrona caerulea											x
<b>Fam. Sikkelwantsen</b>	<b>Nabidae</b>											
60 ??	Himacerus apterus			x				x				x
61 ??	Nabis ferus								x			x
<b>O.o. Plantenluizen</b>	<b>Stermorrhyncha</b>											
<b>Fam. Bladvlooien</b>	<b>Psyllidae</b>											
1 Russenbladvlo	Livia junci											x



Berkenkielwants (*Elasmotheruinctus interst*)



Blauwe schildwants (*Zicrona caerulea*)

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
<b>Orde Sprinkhanen en krekels</b>	<b>Orthoptera</b>											
<b>O.o. Kortsprieten</b>	<b>Caelifera</b>											
<b>Fam. Doornsprinkhanen</b>	<b>Tetrigidae</b>											
1 Zanddoortje	Tetrix ceperoi											x
2 Zeggedoortje	Tetrix subulata											x
<b>Fam. Echte veldsprinkhanen</b>	<b>Acrididae</b>											
3 ??	Chorthippus spec.											x
4 Knopsprietje	Myrmeleotettix maculatus											x
5 <b>Blauwvleugelsprinkhaan</b>	<b>Oedipoda caerulescens</b> RL Kwetsbaar											x
6 <b>Moerassprinkhaan</b>	<b>Stethophyma grossum</b> RL Kwetsbaar										x	x

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
<b>O.o. Langsprietten</b>	<b>Encifera</b>											
<b>Fam. Krekels</b>	<b>Gryllidae</b>											
7 Huiskrekel	Acheta domesticus											x
<b>Fam. Sabelsprinkhanen</b>	<b>Tettigoniidae</b>											
8 Zuidelijk spitskopje	Conocephalus discolor											x
9 Struiksprinkhaan	Leptophyes punctatissima											x
10 Boomsprinkhaan	Meconema thalassinum											x
<b>Orde Stofluizen en echte luizen</b>	<b>Psocodea</b>											
<b>O.o. Stofluizen</b>	<b>Psocoptera</b>											
<b>Fam. Stofluizen</b>	<b>Psocidae</b>											
1 ??	Psococerastis gibbosa											1



Blauwvleugelsprinkhaan (*Oedipoda caerulea*)



Moerassprinkhaan (*Stethophyma grossum*)

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
<b>Orde Vliegen en muggen</b>	<b>Diptera</b>											
<b>Fam. Blaaskopvliegen</b>	<b>Conopidae</b>											
1 ??	Conops quadrifasciatus											x
2 Stipblaaskaakje	Myopa testacea	x										
3 ??	Sicus ferrugineus											x
<b>Fam. Bloemvliegen</b>	<b>Anthomyiidae</b>											
4 ??	Anthomyia pluvialis											x
5 Gewone bloemvlieg	Chirosia betuleti											x
<b>Fam. Boorvliegen</b>	<b>Tephritidae</b>											
6 Selderijvlieg	Euleia heraclei											x
7 ??	Xyphosia miliaria											x
<b>Fam. Bromvliegen</b>	<b>Calliphoridae</b>											
8 Lijkenvlieg	Cynomya mortuorum											x
<b>Fam. Buismuggen</b>	<b>Cylindrotomidae</b>											
9 ??	Diogma glabrata											x
<b>Fam. Dazen</b>	<b>Tabanidae</b>											
10 Gewone regendaas	Haematopota pluvialis											x
11 Langsprietdaas	Heptatoma pellucens											x
12 Bosknobbeldaas	Hybomitra bimaculata											x
13 Kleine runderdaas	Tabanus bromius											x





Stipblaaskaakje (*Myopa testacea*)



*Anthomyia pluvialis*

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
<b>Fam. Drekvliegen</b>	<b>Scathophagidae</b>											
14 Strontvlieg	<i>Scathophaga stercoraria</i>											x
<b>Fam. Echte vliegen</b>	<b>Muscidae</b>											
15 ??	<i>Graphomya maculata</i>											x
<b>Fam. Galmuggen</b>	<b>Cecidomyiidae</b>											
16 Brandnetelbladgalmug	<i>Dasineura urticae</i>											x
17 Gewone wilgentakgalmug	<i>Rabdophaga salicis</i>											x
18 Boerenwormkruidgalmug	<i>Rhopalomyia tanaceticola</i>											x
<b>Fam. Glansmuggen</b>	<b>Ptygcopteridae</b>											
19 ??	<i>Ptychoptera contaminata</i>											x
<b>Fam. Grasvliegen</b>	<b>Opomyzidae</b>											
20 ??	<i>Opomyza germinationis</i>											x
<b>Fam. Langpootmuggen</b>	<b>Tipulidae</b>											
21 ??	<i>Clogmia albipunctata</i>	x				1				1		
22 ??	<i>Nephrotoma quadristriata</i>			x	x	x		1	3	1		x
23 ??	<i>Nephrotoma scurra</i>					x						x
24 ??	<i>Nephrotoma submaculosa*</i>		x									
25 ??	<i>Tipula alpium*</i>											x
26 ??	<i>Tipula lateralis</i>											x
27 Kool-langpootmug	<i>Tipula oleracea</i>	x	x	x		1	x		1	20	x	x
28 ??	<i>Tipula paludosa</i>											x
29 ??	<i>Tipula pierrei</i>	x	x	x				1				
30 ??	<i>Tipula vernalis</i>		x									x
<b>Fam. ??</b>	<b>Lauxaniidae</b>											
31 ??	<i>Meiosimyza spec.</i>											x
<b>Fam. Motmuggen</b>	<b>Psychodidae</b>											
32 ??	<i>Clogmia albipunctata</i>	x				1				1		x
<b>Fam. Prachtvliegen</b>	<b>Platystomatidae</b>											
33 ??	<i>Rivellia syngenesiae</i>											x
<b>Fam. Prachtvliegen</b>	<b>Ulidiidae</b>											
34 ??	<i>Melieria omissa</i>											x
<b>Fam. Roofvliegen</b>	<b>Asilidae</b>											
35 Eiken-stamjager	<i>Choerades marginatus</i>											x
36 Gewone bladjager	<i>Dioctria hyalipennis</i>											x

	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
37	Borstelroofvlieg	<i>Dysmachus trigonus</i>											x
38	Roodbaardroofvlieg	<i>Eutolmus rufibarbis</i>											x
39	Gewone roofvlieg	<i>Machimus atricapillus</i>		x									x
40	Ringpootroofvlieg	<i>Machimus cingulatus</i>											x
41	Eikenroofvlieg	<i>Neoitamus cyanurus</i>											x



Tipula pierrei ♀



Borstelroofvlieg ♀ (*Dysmachus trigonus*)

	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
	<b>Fam. Slakkendoders</b>	<b>Sciomyzidae</b>											
42	??	<i>Sepedon spegea</i>											x
43	??	<i>Tetanocera arrogans*</i>											x
	<b>Fam. Slankpootvliegen</b>	<b>Dolichopidae</b>											
44	??	<i>Dolichopus unguatus</i>											x
	<b>Fam. Snipvliegen</b>	<b>Rhagionidae</b>											
45	??	<i>Chrysopilus cristatus</i>											x
46	Kleine snipvlieg	<i>Rhagio lineola</i>									x	x	
47	??	<i>Rhagio scolopaceus</i>											x
48	??	<i>Rhagio tringarius</i>											x
	<b>Fam. Spillebeenvliegen</b>	<b>Micropezidae</b>											
49	??	<i>Neria cibaria*</i>											x
	<b>Fam. Steltmuggen</b>	<b>Limoniidae</b>											
50	??	<i>Idioptera pulchella</i>	x										
51	??	<i>Limonia flavipes</i>		x									
52	??	<i>Limonia nigropunctata</i>			x								
53	??	<i>Phylidorea ferruginea</i>		x									x
54	??	<i>Tricyphona immaculata</i>									x		
55	??	<i>Trimicra pilipes</i>	x				x	x	x				
	<b>Fam. Sluipvliegen</b>	<b>Tachinidae</b>											
56	??	<i>Blepharipa pratensis</i>											x
57	??	<i>Eriothrix rufomaculata</i>											x
58	Woeste sluipvlieg	<i>Tachina fera</i>											x



Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
<b>Fam. Venstermuggen</b>	<b>Anisopodidae</b>											
59 ??	<i>Sylvicola punctatus</i>	x										
<b>Fam. Viltvliegen</b>	<b>Therevidae</b>											
60 Viltvlieg	<i>Thereva nobilitata</i>											x
61 ??	<i>Thereva spec.</i>											x
<b>Fam. Wapenvliegen</b>	<b>Stratiomyidae</b>											
62 Prachtwapenvlieg	<i>Chloromyia formosa</i>			x							x	x
63 Grote moeraswapenvlieg	<i>Odontomyia ornata</i>										x	
64 Kleine moeraswapenvlieg	<i>Oplodontha viridula</i>											x
65 Herfstmetaalwapenvlieg	<i>Sargus bipunctatus</i>											x
<b>Fam. Wappervliegen</b>	<b>Sepsidae</b>											
66 ??	<i>Sepsis fulgens</i>											x
<b>Fam. Wortelvliegen</b>	<b>Psilidae</b>											
67 Ruswortelvlieg	<i>Loxocera albisetata</i>											x
<b>Fam. Zwarte vliegen</b>	<b>Bibionidae</b>											
68 Vroege rouwvlieg	<i>Bibio johannis</i>	1				1						x
69 Maartse vlieg	<i>Bibio marci</i>	1										x
70 Kleine rouwvlieg	<i>Dilophus febrilis</i>											x
<b>Fam. Zweefvliegen</b>	<b>Syrphidae</b>											
71 Snuitwaterzweefvlieg	<i>Anasimyia lineata</i>											x
72 Snorzweefvlieg	<i>Episyrphus balteatus</i>											x
73 Weidevlekoog	<i>Eristalinus sepulchralis</i>											x
74 Kleine bijvlieg	<i>Eristalis arbustorum</i>											x
75 Hommelbijvlieg	<i>Eristalis intricaria</i>											x
76 Puntbijvlieg	<i>Eristalis nemorum</i>											x
77 Kegelbijvlieg	<i>Eristalis pertinax</i>											x
78 Blinde bij	<i>Eristalis tenax</i>											x
79 Terrasjes-kommazweefvlieg	<i>Eupeodes corollae</i>											x
80 Gewone pendelzweefvlieg	<i>Helophilus pendulus</i>											x
81 Citroenpendelzweefvlieg	<i>Helophilus trivittatus</i>											x
82 Gewone driehoekzweefvlieg	<i>Melanostoma mellinum</i>											x



Eriothis rufomaculata



Snuitwaterzweefvlieg (*Anasimyia lineata*)

	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
83	Variabel elfje	Meliscaeva auricollis											x
84	Doodskopzweefvlieg	Myathropa florea											x
85	Bos/Gewone fluweelzweefvlieg	Parhelophilus frutetorum/versicolor											x
86	Gewoon platvoetje	Platycheirus clypeatus											x
87	Witte halvemaanvlieg	Scaeva pyrastris											x
88	Gele halvemaanvlieg	Scaeva selenitica										x	
89	Gele veenzweefvlieg	Sericomyia silentis											x
90	Grote langlijf	Sphaerophoria scripta											x
91	Menuetzweefvlieg	Syrirta pipiens											x
92	Bessenbandzweefvlieg	Syrphus ribesii											x
93	Hommelreus	Volucella bombylans										x	x
94	Gewone citroenzweefvlieg	Xanthogramma pedissequum											x
95	Gewone rode bladloper	Xylota segnis											x



Variabel elfje (*Meliscaeva auricollis*)



Gele halvemaanvlieg (*Scaeva selenitica*)

	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
	<b>Orde Vliesvleugeligen</b>	<b>Hymenoptera</b>											
	<b>O.o. Angeldragers</b>	<b>Aculeata</b>											
	<b>Fam. Bijen en hommels</b>	<b>Apidae</b>											
1	Grijze zandbij	Andrena vaga											x
2	Kleine harsbij	Anthidium strigatum										x	x
3	Honingbij	Apis mellifera											x
4	Tuinhommel	Bombus hortorum											x
5	Steenhommel	Bombus lapidarius											x
6	Akkerhommel	Bombus pascuorum											x
7	Weidehommel	Bombus pratorum											x
8	Aardhommel	Bombus terrestris											x
9	Lathyrusbij	Chalicodoma ericetorum*											x
10	Wormkruidbij	Colletes daviesanus											x
11	Pluimvoetbij	Dasygaster hirtipes											x
12	Bonte viltbij	Epeoloides coecutiens											x



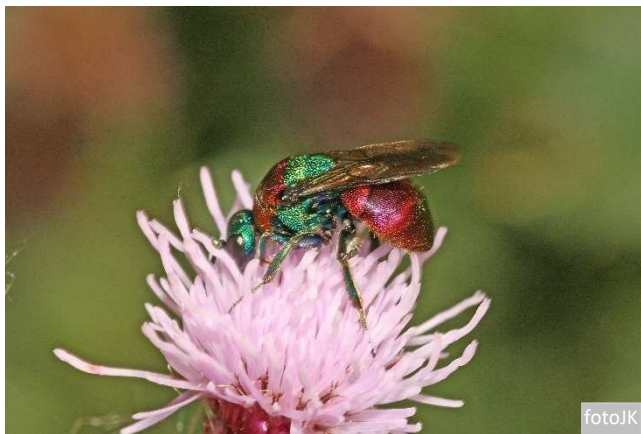


Bonte viltbij (*Epeoloides coecutiens*)

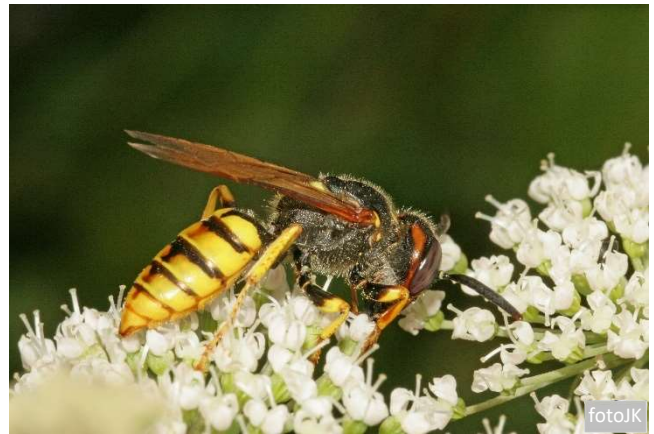


Gewone slobkousbij (*Macropis europaea*)

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
13 Gewone viltbij	<i>Epeolus variegatus</i>										x	x
14 Tronkenbij	<i>Heriades truncorum</i>											x
15 Gewone slobkousbij	<i>Macropis europaea</i>										x	x
16 Distelbehangersbij	<i>Megachile ligniseca</i>											x
17 Grote bladsnijder	<i>Megachile willughbiella</i>											x
<b>Fam. Goudwespen</b>	<b>Chrysididae</b>											
18 Juweelwesp	<i>Hedychrum nobile</i>										x	x
<b>Fam. Graafwespen</b>	<b>Crabronidae</b>											
19 ??	<i>Cerceris quadricincta</i>											x
20 Kleine zeefwesp	<i>Crabro peltarius*</i>											x
21 Gewone vliegendoder	<i>Mellinus arvensis</i>											x
22 Bijenwolf	<i>Philanthus triangulum</i>										x	
23 Pottenbakkerswesp	<i>Trypoxylon figulus</i>											x



Juweelwesp (*Hedychrum nobile*)



Bijenwolf (*Philanthus triangulum*)

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
<b>Fam. Knotswespen</b>	<b>Sapygidae</b>											
24 Gewone knotswesp	<i>Sapyga clavicornis</i>										x	x
25 Kleine knotswesp	<i>Sapygina decemguttata</i>										x	x

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
<b>Fam. Langsteelgraafwespen</b>	<b>Sphecidae</b>											x
26 Grote rupsdoder	<i>Ammophila sabulosa*</i>											x
<b>Fam. Mieren</b>	<b>Formicidae</b>											
27 Kale bosmier	<i>Formica polyctena</i>										x	x
28 Behaarde bosmier	<i>Formica rufa</i>										x	x
<b>Fam. Ploovleugelwespen</b>	<b>Vespidae</b>											
29 Boswesp	<i>Dolichovespula sylvestris</i>											x
30 Franse veldwesp	<i>Polistes dominulus</i>										x	x
31 Hoornaar	<i>Vespa crabro</i>				1	9		27	70	3		x
32 Duitse wesp	<i>Vespula germanica</i>											x
33 Gewone wesp	<i>Vespula vulgaris</i>											x
<b>Fam. Spinnendoders</b>	<b>Pompilidae</b>											
34 Gevlekte kruisspinnendoder	<i>Episyron rufipes</i>											x
<b>O.o. Bladwespen</b>	<b>Symphyta</b>											
<b>Fam. Argusbladwespen</b>	<b>Archidae</b>											
1 ??	<i>Arge ustulata</i>											x
<b>Fam. Echte bladwespen</b>	<b>Tenthredinidae</b>											
2 ??	<i>Allantus truncatus</i>											x
3 Knollebladwesp	<i>Athalia rosae</i>											x
4 Lindebladwesp	<i>Caliroa annulipes</i>											x
5 Vruchtboombladwesp	<i>Caliroa cerasi</i>										x	
6 ??	<i>Nematus spec.</i>										x	
7 ??	<i>Periclista lineolata</i>											x
8 Grauwe wilgblaasbladwesp	<i>Pontania bridgmanii</i>											x
9 ??	<i>Tenthredo omissa</i>											x
<b>Fam. Kleine houtwespen</b>	<b>Xiphydriidae</b>											
10 ??	<i>Xiphydria prolongata</i>											x
<b>Fam. Spinselbladwespen</b>	<b>Pamphiliidae</b>											
11 Staalblauwe spinselfbladwesp	<i>Acantholyda erythrocephala</i>											x



Xiphydria prolongata



Staalblauwe spinselfbladwesp (*Acantholyda erythrocephala*)



Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
<b>O.o. Sluipwespen</b>	<b>Parasitica</b>											
<b>Fam. Echte sluipwespen</b>	<b>Ichneumonidae</b>											
1 Reuzensluipwesp	Dolichomitus imperator*											x
2 ??	Metopius fuscipennis											x
3 ??	Ophion luteus									x		
4 ??	Ophion obscuratus							x				
5 ??	Ophion spec.	x	x			x	2	x				x
6 ??	Ophion ventricosus	x	x	1						2		
<b>Fam. Galwespen</b>	<b>Cynipidae</b>											
7 Ananasgalwesp	Andricus foecundatrix										x	x
8 Knikergalwesp of Galnoot	Andricus kollari											x
9 Colanootgalwesp	Andricus lignicolus										x	x
10 Aardappelgal	Biorhiza pallida										x	
11 Erwtengalwesp	Cynips divisa										x	
12 Grije fluweelgalwesp	Cynips longiventris										x	
13 Galappelwesp	Cynips quercusfolii											x
14 Bramentakgalwesp	Diastrophus rubi										x	
15 Lensgalwesp	Neuroterus quercusbaccarum											x
16 Satijnknoopgalwesp	Neuroterus numismalis											x



Metopius fuscipennis



Ophion ventricosus



Ananasgalwesp (*Andricus foecundatrix*)



Lensgalwesp (*Neuroterus quercusbaccarum*)

### § 3.8: Bosmieren (*Formica spec.*)

Jo van Zanten

#### § 3.8.1: Inleiding

De bosmieren (*Formica spec.*) op de golfbaan zijn ook in 2018 weer geïnventariseerd.

De hopen liggen in het bosgebied rond de holes 1, 2 en 18.

In vergelijking met 2017 is het aantal bosmierenhopen flink toegenomen

De veranderingen kunnen als volgt worden samengevat:

- 1 mierenhoop was verlaten (M27)
- 1 mierenhoop heeft zichzelf verplaatst naar een zonniger plaats (van M42 naar M42a)
- 1 mierenhoop heeft 3 nieuwe satelliet-hopen gemaakt (M06a, M06b en M06c)
- 1 voormalig verlaten mierenhoop is weer in gebruik genomen (M18) en
- Er waren 9 nieuwe hopen, waarvan 1 met een satelliet-hoop

Alles bij elkaar is de populatie met 12 naar 45 actieve bosmierenhopen gegroeid.

Bosmieren zijn “zonaanbidders”. Zoals veel insecten hebben zij de warmte van de zon nodig om actief te kunnen worden. Daarom bouwen ze een nestkoepel om het nestklimaat te reguleren.

Al in het vroege voorjaar neemt de activiteit van de werksters toe, en op zonnige dagen in februari-april kan men bosmierwerksters zien ‘zonnen’: in dichte clusters laten ze zich op de buitenkant van de nestkoepel door de zon opwarmen, waarna ze de warmte meenemen in het nest. Hierdoor kan de temperatuur in het nest al vroeg in het jaar behoorlijk oplopen, waardoor de ontwikkeling van larven, eieren en poppen snel kan verlopen.



Bosmieren zijn “zonaanbidders”

Als nesten door de groei van de omliggende bomen en struiken te veel in de schaduw komen te liggen, kunnen de bosmieren twee strategieën hanteren om meer zonnewarmte te vangen:

1. Het nest verplaatsen naar een zonniger locatie (zoals M42) of
2. De koepel hoger maken zodat er meer van de schaarse zonnestralen wordt ingevangen.

In de winter verplaatst de kolonie zich naar het ondergrondse deel van het nest en komen de werksters niet meer naar buiten.



De koepel hoger maken

#### § 3.8.2: De bosmierenhopen in tabel

In onderstaande tabel staan codes welke corresponderen met de intekening op de kaart. De inventarisatiedag was 14 augustus 2018 en het aantal actieve mierenhopen bedroeg 33.

Opmerkingen:

- Enkele nesten hadden satelliet-hopen, deze zijn in de tabel aangegeven met: + n sat.
- Wijzigingen t.o.v. 2017 zijn in **Italic/bruin aangegeven**



	Code	Omschrijving	Wetensch. naam	Opmerkingen
1	M06	Kale rode bosmier	Formica polyctena	Tussen bramen
2	M06a	Kale rode bosmier, sat. van M06	Formica polyctena	Tussen bramen
3	M06b	Kale rode bosmier, sat. van M06	Formica polyctena	Tussen bramen
4	M06c	Kale rode bosmier, sat. van M06	Formica polyctena	Tussen bramen
5	M09	Kale rode bosmier	Formica polyctena	Verplaatste hoop, bosbodem + eik
6	M10	Kale rode bosmier	Formica polyctena	Verplaatste hoop, bosbodem + bladafval
7	M12	Kale rode bosmier + 2 sat.	Formica polyctena	Verplaatste hoop, bosbodem + dode berk
8	M18	Kale rode bosmier	Formica polyctena	Was verlaten, weer opnieuw in gebruik!
9	M19	Kale rode bosmier + 1 sat.	Formica polyctena	Op bosbodem, bij liggende stam
10	M23	Kale rode bosmier + 4 sat.	Formica polyctena	Tussen bramen
11	M27	Verlaten (was Kale rode bosmier)		
12	M28	Kale rode bosmier	Formica polyctena	Op takkenbos, bij bramen
13	M32	Kale rode bosmier + 2 sat.	Formica polyctena	Verplaatste hoop, bramen
14	M34	Kale rode bosmier	Formica polyctena	Verplaatste hoop, bosbodem + bramen
15	M39	Kale rode bosmier	Formica polyctena	Rond boomstronk
16	M40	Behaarde rode bosmier	Formica rufa	In/op houtstapel
17	M42	Verlaten		Verplaatst naar M42a
18	M42a	Behaarde rode bosmier	Formica rufa	Van M42, op bosbodem
19	M44	Kale rode bosmier	Formica polyctena	In/op houtstapel
20	M47	Kale rode bosmier	Formica polyctena	Tussen bramen
21	M49	Kale rode bosmier	Formica polyctena	Rond dode stam
22	M50	Kale rode bosmier + 4 sat.	Formica polyctena	Op bosbodem, bij liggende stam
23	M51	Kale rode bosmier + 1 sat.	Formica polyctena	Tegen stam
24	M55	Kale rode bosmier	Formica polyctena	Tussen bramen
25	M56	Kale rode bosmier, sat. van M57	Formica polyctena	Bij houtstapel
26	M57	Kale rode bosmier, sat. van M56	Formica polyctena	Bij houtstapel
27	M58	Kale rode bosmier	Formica polyctena	Bij takkenbos
28	M60	Kale rode bosmier	Formica polyctena	Tussen bramen
29	M62	Kale rode bosmier	Formica polyctena	Op bosbodem
30	M63	Kale rode bosmier	Formica polyctena	Op bosbodem, takkenhoop
31	M65	Kale rode bosmier	Formica polyctena	Bij dode berk + braam
32	M66	Behaarde rode bosmier	Formica rufa	Bij liggende stam
33	M67	Behaarde rode bosmier	Formica rufa	Op bosbodem, bij Amerikaanse eik
34	M68	Kale rode bosmier + 2 sat.	Formica polyctena	Tegen liggende boomstam
35	M69	Kale rode bosmier	Formica polyctena	Op bosbodem, takkenhoop
36	M70	Kale rode bosmier	Formica polyctena	In/rond houtstapel
37	M71	Kale rode bosmier	Formica polyctena	Op bosbodem
38	M72	Kale rode bosmier	Formica polyctena	Rond dode stam
39	M73	Kale rode bosmier	Formica polyctena	Bij houtstapel
40	M74	Kale rode bosmier	Formica polyctena	Bij houtstapel
41	M75	Kale rode bosmier	Formica polyctena	
42	M76	Kale rode bosmier	Formica polyctena	Tussen bladafval
43	M77	Kale rode bosmier	Formica polyctena	Tussen bladafval
44	M78	Kale rode bosmier + 1 sat.	Formica polyctena	Tussen bladafval
45	M79	Kale rode bosmier	Formica polyctena	Rond stam
46	M80	Kale rode bosmier	Formica polyctena	Op liggende stam
47	M81	Kale rode bosmier	Formica polyctena	

### § 3.8.3: De mierenhopen ingetekend op kaart

Op het onderstaande kaartje zijn de mierenhopen die, op 14 augustus 2018, werden gevonden per GPS ingetekend en voorzien van een code die in de tabel is terug te vinden.



Rode bosmieren (*Formica spec.*)



### § 3.9: Libellen (*Odonata*)

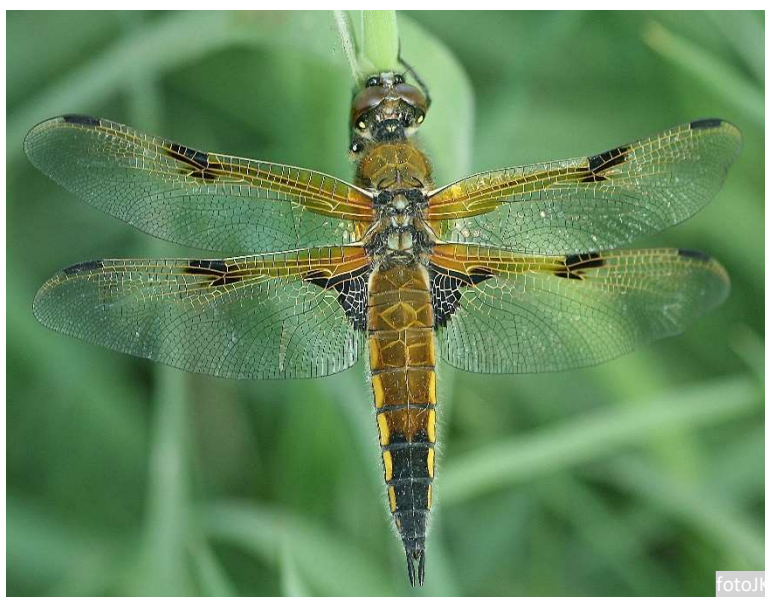
Riek van den Bosch en Jan Kersten

#### § 3.9.1: Inleiding

De libelleninventarisatie is in 2018 alleen in Vak West uitgevoerd. In 2017 zijn we begonnen met het inventariseren per Vak (zie kaart op pag. 7) uitgaande van de gedachte dat kleinschalig werken beter resultaat oplevert en fysiek is het minder belastend. Het volgende jaar komt dan een ander Vak aan de beurt.

In 2018 heeft de inventarisatie van libellen plaats gevonden in de maanden mei, juni en juli. Door de extreem warme zomer was de vliegtijd voor de meeste soorten libellen daarna voorbij. Als koudbloedige dieren konden ze dagelijks profiteren van het warme weer, maar het einde van hun leven kwam daarmee ook eerder in zicht.

Op de golfbaan was nog voldoende geschikt water aanwezig om hun eitjes in af te zetten, dus zal het met de voortplanting wel goed zitten.



Viervlek (*Libellula quadrimaculata*)

#### § 3.9.2: Werkwijze

Op 5 dagen zijn libellen genoteerd waarbij vooral aandacht was voor de verschillende wateren. Per locatie, poel, waterplas of beek, zijn de verschillende soorten en tevens, voor zover mogelijk, de aantallen genoteerd en in dit verslag gepubliceerd. Hierdoor kan de waarde voor libellen per locatie worden beoordeeld. Verspreid over het vak werden ook libellen waargenomen en op dezelfde wijze genoteerd.

#### § 3.9.3: De Libellen in Vak West

Tijdens een bezoek aan Poel 10 op 28 mei werd een voor golfbaan het Woold nieuwe soort libel, de Vroege glazenmaker (*Aeshna isosceles*), waargenomen. Deze soort wordt in de omgeving slechts sporadisch waargenomen. Dit is dan ook een mooie aanwinst op de lijst van de golfbaan.

Dit brengt het totaal waargenomen libellen op de golfbaan op 31.

Zeker ook vermeldenswaardig is de waarneming van 7 Vuurlibellen (*Crocothemis erythraea*). Bij Poel 10 vloog 1 exemplaar en bij Poel 18, een nog nieuwe poel met weinig begroeiing, vlogen er 6. Deze fraaie libel is in 2015 in Vak West eerder al, maar wel op andere plaatsen, waargenomen.



Vuurlibel (*Crocothemis erythraea*) ♂



Vroege glazenmaker (*Aeshna isosceles*) ♂

### § 3.9.4: Libellen per inventarisatiedag

Opname 16-5-18	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	West	Beek	Poel 6	Poel 7	Poel 8	Poel 9	Poel 10	Poel 18	Poel 22	Waterplas
<b>Fam. 1</b>	<b>Glazenmakers</b> Glassnijder	<b>Aeshnidae</b> <i>Brachytron pratense</i>		1								
<b>Fam. 2</b>	<b>Waterjuffers</b> Azuurwaterjuffer	<b>Coenagrionidae</b> <i>Coenagrion puella</i>	1	3					6	11		1
3	Grote rodogjuffer	<i>Erythromma najas</i>										7
4	Lantaarntje	<i>Ischnura elegans</i>	29	29					4	5		25>
5	Vuurjuffer	<i>Pyrhosoma nymphula</i>		1				1				
<b>Fam. 6</b>	<b>Glanslibellen</b> Smaragdlibel	<b>Cordulidae</b> <i>Cordulia aenea</i>								1		1
<b>Fam. 7</b>	<b>Korenbouten</b> Platbuik	<b>Libellulidae</b> <i>Libellula depressa</i>	4				4	3	1	2	3	6
8	Viervlek	<i>Libellula quadrimaculata</i>	1	2				3			4	4
9	Gewone oeverlibel	<i>Orthetrum cancellatum</i>	1				1	1		1		1
<b>Fam. 10</b>	<b>Breedscheenjuffers</b> Blauwe breedscheenjuffer	<b>Platycnemidae</b> <i>Platycnemis pennipes</i>		1								

Opname 28-5-18	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	West	Beek	Poel 6	Poel 7	Poel 8	Poel 9	Poel 10	Poel 18	Poel 22	Waterplas
<b>Fam. 1</b>	<b>Glazenmakers</b> Vroege glazenmaker	<b>Aeshnidae</b> <i>Aeshna isosceles</i>							1			
2	Grote keizerlibel	<i>Anax imperator</i>	1	6	1	2	2	1	2	1	1	
<b>Fam. 3</b>	<b>Beekjuffers</b> Weidebeekjuffer	<b>Calopterygidae</b> <i>Calopteryx splendens</i>		3								
<b>Fam. 4</b>	<b>Waterjuffers</b> Azuurwaterjuffer	<b>Coenagrionidae</b> <i>Coenagrion puella</i>	4	23	9	8	1	3	17	22		23
5	Grote rodogjuffer	<i>Erythromma najas</i>			1							2
6	Lantaarntje	<i>Ischnura elegans</i>	10	25>	1	25>		1	5	3	2	25>
<b>Fam. 7</b>	<b>Glanslibellen</b> Smaragdlibel	<b>Cordulidae</b> <i>Cordulia aenea</i>			2	1	1					
8	Metaalglanslibel	<i>Somatochlora metallica</i>		3								



Glassnijder (*Brachytron pratense*)



Grote keizerlibel (*Anax imperator*)



Opname 28-5-18	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	West	Beek	Poel 6	Poel 7	Poel 8	Poel 9	Poel 10	Poel 18	Poel 22	Waterplas
<b>Fam.</b>	<b>Korenbouten</b>	<b>Libellulidae</b>										
9	Vuurlibel	<i>Crocothemis erythraea</i>							1	6		
10	Platbuik	<i>Libellula depressa</i>	7	1	6	5	4	5	1	4	1	24
11	Viervlek	<i>Libellula quadrimaculata</i>	5		7	5	3	5	2			10
12	Gewone oeverlibel	<i>Orthetrum cancellatum</i>	10		1	2	1	1		4		15
13	Heidelibel	<i>Sympetrum spec.</i>				1						
<b>Fam.</b>	<b>Breedscheenjuffers</b>	<b>Platycnemidae</b>										
14	Blauwe breedscheenjuffer	<i>Platycnemis pennipes</i>	8			1						2

Ps. 6 is gevalideerd door een soortspecialist van Telmee

Opname 13-6-18	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	West	Beek	Poel 6	Poel 7	Poel 8	Poel 9	Poel 10	Poel 18	Poel 22	Waterplas
<b>Fam.</b>	<b>Waterjuffers</b>	<b>Coenagrionidae</b>										
1	Lantaarntje	<i>Ischnura elegans</i>	6									15
<b>Fam.</b>	<b>Korenbouten</b>	<b>Libellulidae</b>										
2	Gewone oeverlibel	<i>Orthetrum cancellatum</i>	4									
3	Bruinrode heidelibel	<i>Sympetrum striolatum</i>										1
<b>Fam.</b>	<b>Breedscheenjuffers</b>	<b>Platycnemidae</b>										
4	Blauwe breedscheenjuffer	<i>Platycnemis pennipes</i>	5									

Opname 11-7-18	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	West	Beek	Poel 6	Poel 7	Poel 8	Poel 9	Poel 10	Poel 18	Poel 22	Waterplas
<b>Fam.</b>	<b>Waterjuffers</b>	<b>Coenagrionidae</b>										
1	Lantaarntje	<i>Ischnura elegans</i>	9	1					1			43
<b>Fam.</b>	<b>Beekjuffers</b>	<b>Calopterygidae</b>										
2	Weidebeekjuffer	<i>Calopteryx splendens</i>	1									
<b>Fam.</b>	<b>Korenbouten</b>	<b>Libellulidae</b>										
3	Viervlek	<i>Libellula quadrimaculata</i>				1						
4	Gewone oeverlibel	<i>Orthetrum cancellatum</i>	2	2	1							4
5	Bloedrode heidelibel	<i>Sympetrum sanguineum</i>							1			
<b>Fam.</b>	<b>Breedscheenjuffers</b>	<b>Platycnemidae</b>										
6	Blauwe breedscheenjuffer	<i>Platycnemis pennipes</i>										1



Lantaarntje (*Ischnura elegans*)



Bruinrode heidelibel (*Sympetrum striolatum*)

Opname 12-7-18	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	West	Beek	Poel 6	Poel 7	Poel 8	Poel 9	Poel 10	Poel 18	Poel 22	Waterplas
<b>Fam.</b>	<b>Waterjuffers</b>	<b>Coenagrionidae</b>										
1	Koraaljuffer	Ceriagrion tenellum		1								
2	Watersnuffel	Enallagma cyathigerum								1		
3	Lantaarntje	Ischnura elegans	5	33						3		
<b>Fam.</b>	<b>Korenbouten</b>	<b>Libellulidae</b>										
4	Gewone oeverlibel	Orthetrum cancellatum		6			2				2	
<b>Fam.</b>	<b>Breedscheenjuffers</b>	<b>Platycnemidae</b>										
5	Blauwe breedscheenjuffer	Platycnemis pennipes	1									



Watersnuffel (*Enallagma cyathigerum*)



Koraaljuffer (*Ceriagrion tenellum*)

### § 3.9.5: Libellentotaallijst

	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	2014	2015	2016	2017	2108
1	Azuurwaterjuffer	Coenagrion puella	x	x	x	x	x
2	Blauwe breedscheenjuffer	Platycnemis pennipes		x	x	x	x
3	Blauwe glazenmaker	Aeshna cyanea		x		x	
4	Bloedrode heidelibel	Sympetrum sanguineum		x	x	x	x
5	Bruine glazenmaker	Aeshna grandis		x	x	x	
6	Bruine winterjuffer	Sympecma fusca			x		
7	Bruinrode heidelibel	Sympetrum striolatum		x	x	x	x
8	Gewone overlibel	Orthetrum cancellatum	x	x	x	x	x
9	Gewone pantserjuffer	Lestes sponsa			x	x	
10	Grote keizerlibel	Anax imperator	x	x	x	x	x
11	Grote roodoogjuffer	Erythromma najas			x		x
12	Houtpantserjuffer	Chalcolestes viridis		x	x		
13	Kanaaljuffer	Erythromma lindenii			x		
14	Kleine roodoogjuffer	Erythromma viridulum		x	x	x	
15	Koraaljuffer	Ceriagrion tenellum		x	x	x	x
16	Lantaarntje	Ischnura elegans	x	x	x	x	x
17	Metaalglanslibel	Somatochlora metallica					x
18	Noordse witsnuitlibel	Leucorrhinia rubicunda			x		
19	Paardenbijter	Aeshna mixta	x	x	x	x	x
20	Platbuik	Libellula depressa		x	x	x	x





Azuurwaterjuffer (*Coenagrion puella*)



Grote roodoogjuffer (*Erythromma najas*)

	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	2014	2015	2016	2017	2108
21	Smaragdlibel	<i>Cordulia aenea</i>			x		x
22	Steenrode heidelibel	<i>Sympetrum vulgatum</i>	x	x	x	x	
23	Tengere grasjuffer	<i>Ischnura pumilio</i>		x	x	x	
24	Tengere pantserjuffer	<i>Lestes virens</i>	x		x	x	
25	Viervlek	<i>Libellula quadrimaculata</i>		x	x	x	x
26	Vroege glazenmaker	<i>Aeshna isosceles</i>				x	x
27	Vuurjuffer	<i>Pyrrhosoma nymphula</i>		x	x		x
28	Vuurlibel	<i>Crocothemis erytraea</i>		x			x
29	Watersnuffel	<i>Enallagma cyathigerum</i>	x		x	x	x
30	Weidebeekjuffer	<i>Calopteryx splendens</i>	x	x	x	x	x
31	Zwarte heidelibel	<i>Sympetrum danae</i>	x		x		
32	Zwervende heidelibel	<i>Sympetrum fonscolombii</i>		x			
		Totaal	10	21	27	20	19



Smaragdlibel ♀+♂ (*Cordulia aenea*)



Vuurlibel ♀ (*Crocothemis erythraea*)

## § 3.10: Vlinders (*Lepidoptera*)

Jan Kersten en Riek van den Bosch

### § 3.10.1: Inleiding

In 2018 heeft de inventarisatie van vlinders plaats gevonden in de maanden mei tot en met oktober. Door de extreem warme zomer was de vliegtijd voor de meeste soorten dagvlinders van korte duur. Nacht- en microvlinders zijn voornamelijk 's nachts actief en leken weinig van de droogte en de hitte te hebben geleden, integendeel zelfs. De totaallijst van waargenomen vlinders op de golfbaan is dan ook aanzienlijk uitgebreid. Totaal zijn, tot en met 2018, op de golfbaan 424 soorten vlinders waargenomen waarvan 24 dagvlinders, 190 microvlinders en 210 nachtvlinders. Tot en met 2017 stond het totaal op 296. Deze sterke toename kan ook het gevolg zijn van een iets andere werkwijze. De betrouwbaarheid van de determinaties is vergroot doordat veel waarnemingen, met ingang van 2017, zijn aangeboden aan Telmee. Een soortspecialist heeft de meeste ingezonden foto's beoordeeld en indien nodig een wijzigingsvoorstel gedaan.



Koninginnepage (*Papilio machaon*)

### § 3.10.2: Werkwijze

Op 5 dagen in de maanden mei, juni en juli zijn overdag voor de voet dagvlinders, nachtvlinders en microvlinders genoteerd.

In 2018 zijn in 10 nachten vlinders geïventariseerd, waarvan een nacht zonder resultaat. Hierbij zijn, wat betreft vlinders, met uitzondering van 1 Eikenpage (*Favonius quercus*) alleen nacht- en microvlinders waargenomen. In tegenstelling tot vorig jaar, een proefjaar, is in 2018 het laken met lamp steeds op dezelfde plaats, bij het toilethuisje aan de Korhoenweg, opgesteld. In een nacht is ook met 'smeer' gewerkt, een op bomen aangebrachte lokstof om vlinders aan te trekken echter zonder resultaat.



Eikenpage (*Favonius quercus*)

### § 3.10.3: De vlinders in Vak West

Totaal zijn overdag 52 soorten vlinders waargenomen waarvan 15 dagvlinders, 25 microvlinders en 12 nachtvlinders. Als meest bijzondere soort kunnen we de Koninginnepage (*Papilio machaon*) noemen. In bebouwde omgeving, waar het klimaat vaak iets aangener is, wordt deze fraaie vlinder steeds meer in de tuin gezien. In het buitengebied zijn de waarnemingen meer toeval.

Op en bij het laken konden in 10 nachten 304 soorten vlinders worden genoteerd waarvan 1 dagvlinder, 135 microvlinders en 168 nachtvlinders. Het hoogste aantal was 109 soorten vlinders in de nacht van 29 op 30 juli.

### § 3.10.4: De tabellen

De dagwaarnemingen staan per inventarisatiedag vermeld. De resultaten van de nachtelijke inventarisaties staan onder de betreffende datum vermeld. Als dit mogelijk was zijn de aantallen vermeld en anders zijn ze met een x aangegeven. Een groen gearceerde vermelding x wil zeggen dat de waarneming door een soortexpert van Telmee is goedgekeurd. Onder 2018 staan de dagwaarnemingen van dit jaar en onder t/m 2017 alle waarnemingen uit het verleden. Een \* wil zeggen dat verwarring met een nauw verwante soort niet uitgesloten is.



### § 3.10.5: Dagvlinders

Nederlandse naam		Wetenschappelijke naam	2018	t/m 2017
<b>Fam. Blauwtjes en vuurvinders</b>		<b>Lycaenidae</b>		
1	Boomblauwtje	Celastrina argiolus		x
2	Eikenpage	Favonius quercus	x	
3	Kleine vuurvinder	Lycaena phlaeas	x	x
4	Icarusblauwtje	Polyommatus icarus	x	x
<b>Fam. Dikkopjes</b>		<b>Hesperiidae</b>		
5	Spiegeldikkopje	Heteropterus morpheus		x
6	Groot dikkopje	Ochlodes sylvanus	x	x
7	Zwartsprietdikkopje	Thymelicus lineola		x
<b>Fam. Schoenlappers, Parelmoervlinders en Zandoogjes</b>		<b>Nymphalidae</b>		
8	Kleine vos	Aglais urticae		x
9	Koevinkje	Aphantopus hyperantus	x	x
10	Landkaartje	Araschnia levana	x	x
11	Hooibeestje	Coenonympha pamphilus	x	x
12	Dagpauwoog	Inachis io	x	x
13	Bont zandoogje	Pararge aegeria	x	x
14	Gehakelde aurelia	Polygonia c-album	x	x
15	Oranje zandoog	Pyronia tithonus	x	x
16	Atalanta	Vanessa atalanta		x
17	Distelvlinder	Vanessa cardui		x
<b>Fam. Pages</b>		<b>Papilionidae</b>		
18	Koninginnepage	Papilio machaon	x	x
<b>Fam. Witjes</b>		<b>Pieridae</b>		
19	Oranjetip	Anthocharis cardamines		x
20	Oranje luzernevlinder	Colias croceus		x
21	Citroenvlinder	Gonepteryx rhamni	x	x
22	Groot koolwitje	Pieris brassicae	x	x
23	Klein geaderd witje	Pieris napi	x	x
24	Klein koolwitje	Pieris rapae		x



Icarusblauwtje (*Polyommatus icarus*)



Oranje zandoog (*Pyronia tithonus*)

### § 3.10.6: Microvlinders

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
<b>Fam. Langsprietmotten</b>		<b>Adelidae</b>										
1	Smaragdlangsprietmot											x
2	Bleke langsprietmot											x
3	Geelband langsprietmot										x	
<b>Fam. Dominomotten</b>		<b>Autostichidae</b>										
4	Zwaveldominomot											x
<b>Fam. Ooglapmotten</b>		<b>Bucculatricidae</b>										
5	Meidoornooglapmot	x							1			
6	Eikenooglapmot	x	x						1			
7	Berkenooglapmot											x
<b>Fam. Glittermotten</b>		<b>Choreutidae</b>										
8	Brandnetelot											x
<b>Fam. Kokermotten</b>		<b>Coleophoridae</b>										
9	Witte wilgenkokermot											x
10	Metaalkokermot						1	1				x
11	Bleke ruskokermot											x
12	Geelsnuiteikencokermot											x
13	Gewone eikencokermot		x			x	x					x
14	Kamsprietkokermot		x	x		1						
15	Bruingrijze kokermot	x		x								x
16	??				x	x	x		x			
<b>Fam. Prachtmotten</b>		<b>Cosmopterigidae</b>										
17	Lisdoddeveertje											x
<b>Fam. Grasmotten</b>		<b>Crambidae</b>										
18	Duikermot						x	x	x			x
19	Gepijlde grasmot											x
20	Moerasgrasmot								1			
21	Witlijngrasmot									x		x
22	Blauwooggrasmot					x	3	x			x	x
23	Variabele grasmot							1	2	x		x
24	Gewone coronamot											x



Eikenooglapmot (*Bucculatrix ulmella*)



Kamsprietkokermot (*Coleophora mayrella*)



Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
25	Satelielichtmot						2					x
26	Lisdoddesnuitmot			x	x	1		x	1	2		x
27	Kroosvlindertje				2	1					x	x
28	Drietandvlakjesmot				1			x				x
29	Gelijnde vlakjesmot											x
30	Smalle/Brede vlakjesmot					2					x	x
31	Egale vlakjesmot					1	3					x
32	Zwartbruine vlakjesmot			x	5	5		x		1		x
33	Rietmot			x		x		x				x
34	Gewone grasmot			x	5	2	3				x	x
35	Vroege grasmot											x
36	Zilverstreepgrasmot				1	1	1				x	x
37	Bleke grasmot			x	3		1				x	x
38	Streepjesgrasmot			1							x	x
39	Buxusmot							1	3			x
40	Liesgrassnuitmot											x
41	Waterleliemot					1					x	x
42	Lichte granietmot			x								
43	Moerasgranietmot			5			x	x	1	3	x	x
44	Roomkleurige granietmot							x				x
45	Bonte brandnetelmot				2	x						
46	Luipaardlichtmot										x	x
47	Krabbescheevlinder			5			x	x	1	3		x
48	Oranjebruine grasmot					x	x	x		x		x
49	Baardsnuitmot							1				x
50	Parelmoermot				x	1	x	3				x
51	Weegbreemot								1			x
52	Grijze granietmot			x								x
53	Oranje kruidenmot							1		1		
54	Grijze kruidenmot											x
<b>Fam. Grasmineermotten</b>		<b>Elachistidae</b>										
55	Grijsgevekte grasmineermot				1	1						
<b>Fam. Mineerborstelmmotten</b>		<b>Epermeniidae</b>										
56	Mineerborstelmmot											x



Lisdoddesnuitmot (*Calamotropha paludella*)



Oranje kruidenmot (*Udea ferrugalis*)

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
<b>Fam. Purpermotten</b>	<b>Eriocranidae</b>											
57 Late purpermot	Eriocrania sparmannella	2										
<b>Fam. Platlijfjes</b>	<b>Depressaridae</b>											
58 Peenkaartmot	Agonopterix yeatiana											x
<b>Fam. Tastermotten</b>	<b>Gelechiidae</b>											
59 Spikkelpalpmot	Anacamptis blattariella							x				x
60 Zuringpalpmot	Aroga velocella	1	x				x					x
61 Puntvleugelpalpmot	Brachmia blandella											x
62 Witte mospalpmot	Bryotropha similis					3						x
63 Oranje mospalpmot	Bryotropha terrella								1			x
64 Geelpalpmot	Eccopisa effractella			x								
65 Mineerborstelmoet	Epermenia chaerophyllella							1				
66 Donkere haakpalpmot	Gelechia muscosella				x							
67 Zwarte palpmot	Gelechia nigra			x								
68 Heidepalpmot	Neofaculta ericetella	1										
69 Bandpalpmot	Syncopacma larseniella*					1						x*
70 Maanpalpmot	Teleiodes luculella			x								x
71 Fraaie korreelpalpmot	Teleiopsis diffinis									1		x
72 Tomatenmineermot	Tuta absoluta									1		
<b>Fam. Parelmotten</b>	<b>Glyphipterigidae</b>											
73 Grote parelmot	Glyphipterix thrasonella		x		1						x	x
<b>Fam. Mineermotten</b>	<b>Gracillariidae</b>											
74 Goudvlekstelmtot	Caloptilia alchimiella							2				
75 Witte berkenstelmtot	Caloptilia populetorum					2	x					
76 Eikenstelmtot	Caloptilia robustella											x
77 Paardenkastanmineermot	Cameraria ohridella											x
78 Sleedoornzebramot	Parornix finitimella											
79 Hazelaarblaasmot	Phyllonorycter coryli	1										x
80 Witte eikenvouwmot	Phyllonorycter harrisella		x			1	x				x	x
81 Gewone eikenvouwmot	Phyllonorycter quercifoliella			x		1					x	
82 Berkenvouwmot	Phyllonorycter ulmifoliella											x
<b>Fam. Dwergmineermotten</b>	<b>Nepticulidae</b>											
83 Gewone eikenblaasmijnmot	Ectoedemia albifasciella	x										x
84 Gewone eikenmineermot	Stigmella roborella	x						x				x



Grijsgevlekte grasmineermot (*Elachista maculicerusella*)



Geelpalpmot (*Eccopisa effractella*)



Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
<b>Fam. Sikkelmotten</b>		<b>Oecophoridae</b>										
85	Grote mosboorder								1			x
86	Zwamboorder			x								x
87	Oosterse schone											x
88	Witkopmot	x										
89	Bruine molmboorder			x								
90	Bruine huismot							2				
91	Italiaanse kaneelsikkelmot											x
<b>Fam. Vuurmotten</b>		<b>Peleopodidae</b>										
92	Vuurmot				3			4	1	1		x
<b>Fam. Koolmotten</b>		<b>Plutellidae</b>										
93	Koolmotje	x				5	x	x	x	1		x
<b>Fam. Zakjesdragers</b>		<b>Psychidae</b>										
94	Gewone zakdrager											x
95	Sigaarzakdrager											x
<b>Fam. Vedermotten</b>		<b>Pterophoridae</b>										
96	Dwergvedermot			1								x
97	Windevedermot							1				x
98	Zandvedermot					1	1					
99	Sneeuw witte vedermot				2							x
<b>Fam. Lichtmotten</b>		<b>Pyralidae</b>										
100	Oranje eikenlichtmot	x	x	x			x	x				
101	Rode eikenlichtmot						x					x
102	Boslichtmot							1				
103	Armbandmot											x
104	Strooiselmot				2	2	x	3	1			x
105	Tweelijnmot						1					x
106	Kraagvleugelmot						x					
107	Prachtmot			x								x
108	Eikenlichtmot	x	x	x			x	x				x
109	Smalle weidemot								1			
110	Grote meelmot									1		
111	Goudlichtmot				1							
112	Pinokkiomot					2	7	2			x	x



Grote mosboorder (*Batia lambdella*)



Oranje eikenlichtmot (*Acrobasis repandana*)

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017	
<b>Fam. Echte motten</b>		<b>Tineidae</b>											
113	Egale pelsmot		x										
114	Gele pelsmot							1	1				
<b>Fam. Bladrollers</b>		<b>Tortricidae</b>											
115	Gouden boogbladroller			1									
116	Lichte boogbladroller				1							x	
117	Witte boogbladroller						1						
118	Vruchtbladroller											x	
119	Kommabladroller							1				x	
120	Zonnesproetbladroller			x						1		x	
121	Lichte haakbladroller							1				x	
122	Witte haakbladroller			1							x		
123	Oranje haakbladroller											x	
124	Bruine haakbladroller											x	
125	Berkenmarmarbladroller							1				x	
126	Wilgenmarmarbladroller											x	
127	Fraaie dennenbladroller			2								x	
128	Grote appelbladroller			1				1				x	
129	Gevlamde bladroller			10								x	
130	Gewone biesbladroller						1	x		2	x	x	
131	Brandnetelbladroller		x	x	1			x				x	
132	Smallijnbladroller			x				x	2		x	x	
133	Reuzenbladroller											x	
134	Giraffemot										x		
135	Koolbladroller			x				3				x	
136	Kamillebladroller						1	3				x	
137	Blauwe distelbladroller											x	
138	Vroege dwergbladroller		x	x								x	
139	Oranje eikenbladroller							3					
140	Schors-sparspiegelmot											x	
141	Beukenspiegelmot						1					x	
142	Fruitmot								x				
143	Gewone spiegelmot				2	x		2				x	
144	Egale sparappelboorder				1							x	



Pinokkiomot (*Synaphe punctalis*)



Fraaie dennenbladroller (*Archips oporana*)



Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
145 Zomerbladroller	<i>Ditula angustiorana</i>					1						x
146 Geelvlekwortelmot	<i>Dichrorampha flavidorsana</i>											x
147 Scherpe kuifbladroller	<i>Endothenia marginana</i>							1				
148 Hoefijzermot	<i>Epiblema foenella</i>											x
149 Schors-sparspiegelmot	<i>Cydia coniferana</i>											x
150 Witte oogbladroller	<i>Epinotia bilunana</i>											x
151 Variabele oogbladroller	<i>Epinotia nisella</i>						x	x				
152 Dennenogbladroller	<i>Epinotia rubiginosana</i>											x
153 Bruine oogbladroller	<i>Epinotia signatana</i>											x
154 Vierkantoogbladroller	<i>Epinotia tetraquetra</i>	x										
155 Zwartwit knoopvlekje	<i>Eucosma campoliliana</i>				1							
156 Distelknoopvlekje	<i>Eucosma cana</i>		x		1							x
157 Bonte fruitbladroller	<i>Eudemis profundana</i>				1	1			1			x
158 Witte populierenbladroller	<i>Gibberifera simplana</i>						1					
159 Sergeant-majoortje	<i>Grapholita compositella</i>											x
160 Loofboombladroller	<i>Gypsonoma dealbana</i>			x		x						x
161 Rode populierenbladroller	<i>Gypsonoma minutana</i>											x
162 Gewone witvlakbladroller	<i>Hedya nubiferana</i>			x				1	1			x
163 Pinguintje	<i>Hedya salicella</i>				1							
164 Hertshooibladroller	<i>Lathronympha strigana</i>				1			x				
165 Slangenkruidbladroller	<i>Lobesia abscisana</i>								3			
166 Stipjesbladroller	<i>Lozotaeniodes formosana</i>					3						
167 Kleine stipbladroller	<i>Metendothenia atropunctana</i>	x	x									
168 Elfenbankjesmot	<i>Morophaga choragella</i>											x
169 Bramenbladroller	<i>Notocelia uddmanniana</i>				1							x
170 Geisha	<i>Olethreutes arcuella</i>											x
171 Kersenbladroller	<i>Pandemis cerasana</i>			x								x
172 Leverkleurige bladroller	<i>Pandemis heparana</i>			x				x				
173 Koraalbladroller	<i>Ptycholoma lecheana</i>											x
174 Rode dennenlotboorder	<i>Rhyacionia pinicolana</i>											x
175 Grijze dennenlotboorder	<i>Rhyacionia pinivorana</i>											x
176 Rode knopbladroller	<i>Spilonota ocellana</i>			x								x
177 Groene eikenbladroller	<i>Tortrix viridana</i>				10						x	x
178 Grootkopbladroller	<i>Zeiraphera isertana</i>				x							x



Stipjesbladroller (*Lozotaeniodes formosana*)



Kersenbladroller (*Pandemis cerasana*)



Koraalbladroller (*Ptycholoma lecheana*)



Rode dennenlotboorder (*Rhyacionia pinicolana*)

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
<b>Fam. Sneeuwmotten</b>	<b>Lyonetiidae</b>											
179 Hangmatmot	<i>Lyonetia clerkella</i>											x
<b>Fam. Spinselmotten</b>	<b>Yponomeutidae</b>											
180 Grote pedaalmot	<i>Argyresthia conjugella</i>			x								x
181 Berkenpedaalmot	<i>Argyresthia goedartella</i>								x			x
182 Gevlekte pedaalmot	<i>Argyresthia retinella</i>											x
183 Donkere nassaubandmot	<i>Cedestis subfasciella</i>											x
184 Egale duifmot	<i>Swammerdamia caesiella</i>											x
185 Duifmot	<i>Swammerdamia pyrella</i>											
186 Vogelkersstippelmot	<i>Yponomeuta evonymella</i>			x								x
187 Waasjesstippelmot	<i>Yponomeuta irrorella</i>											
188 Meidoornstippelmot	<i>Yponomeuta padella</i>											
189 Grootvlekstippelmot	<i>Yponomeuta plumbella</i>											
<b>Fam. ??</b>	<b>Ypsolophidae</b>											
190 Eikenspitskopmot	<i>Ypsolopha alpella</i>											x



Berkenpedaalmot (*Argyresthia goedartella*)



Waasjesstippelmot (*Yponomeuta irrorella*)



### § 3.10.7: Nachtvinders

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
<b>Fam. Houtboorders</b>												
<b>Cossidae</b>												
1	Wilgenhoutrups			1							x	x
<b>Fam. Eenstaartjes</b>												
<b>Drepanidae</b>												
2	Berkenbrandvlerkvinder							1				x
3	Berkeneenstaart	x				1	1	1			x	x
4	Bleke eenstaart		x								x	x
5	Vuursteenvlinder				1	1					x	
6	Tweestip-orvlinder										x	
7	Peppel-orvlinder		x									
8	Orvlinder		x									x
9	Braamvlinder		x						1		x	x
10	Gele eenstaart		x						1	3	x	x



Wilgenhoutrups (*Cossus cossus*)



Berkenbrandvlerkvinder (*Pheosia gnoma*)

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
<b>Fam. ??</b>												
<b>Erebidae</b>												
11	Phegeavlinder										x	x
12	Grote beer											x
13	Zwart beertje			4	1	1					x	x
14	Meriansborstel											x
15	Vierstipbeertje			1								
16	Mendicabeer	1										
17	Streepkokerbeertje		x		5	10	2	x			x	x
18	Naaldboombeertje			1	1	1		x			x	x
19	Glad beertje			x		4	2		1		x	x
20	Geel beertje		2									
21	Donsvlinder				2	10	1					
22	Plakker											x
23	Nonvlinder											x
24	Rozenblaadje				1							x
25	Witvlakvlinder										x	x
26	Muisbeertje				6	3	2	2				x
27	Kleine beer				1	1	4		2	1		x

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
28 Witte tijger	<i>Spilosoma lubricipeda</i>			3	4	4	1	2	1			x
29 Gele tijger	<i>Spilosoma lutea</i>			1		2						x
30 Rondvleugelbeertje	<i>Thumatha senex</i>			4	1	4			1			x



Zwart beertje (*Atolmis rubricollis*)



Witte tijger (*Spilosoma lubricipeda*)

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
<b>Fam. Spanners</b>	<b>Geometridae</b>											
31 Peper-en-zoutvlinder	<i>Biston betula</i>					3	1					x
32 Dennenspanner	<i>Bupalus piniaria</i>											x
33 Bruine grijsbandspanner	<i>Cabera exanthemata</i>	x	x	1	x	1	1	1	2		x	x
34 Witte grijsbandspanner	<i>Cabera pusaria</i>			x		1	1					x
35 Appeltak	<i>Campaea margaritaria</i>							1				x
36 Gestreepte goudspanner	<i>Camptogramma bilineata</i>			1							x	x
37 V-dwergspanner	<i>Chloroclystis v-atar</i>				4							x
38 Kortzuiger	<i>Crocallis elinguaris</i>					x						x
39 Berkenoogspanner	<i>Cyclophora albipunctata</i>											x
40 Gestippelde oogspanner	<i>Cyclophora punctaria</i>						1					x
41 Schimmelspanner	<i>Dysstroma truncata</i>											x
42 Marmerspanner	<i>Ecliptopera silaceata</i>											x
43 Gewone spikkelspanner	<i>Ectropis crepuscularia</i>			x			1					x



Kortzuiger (*Crocallis elinguaris*)



Berkenoogspanner (*Cyclophora albipunctata*)



Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
44 Gewone heispanner	Ematurga atomaria											x
45 Geelschouderspanner	Ennomos alniaria					1						x
46 Puntige zoomspanner	Epione repandaria			2								x
47 Gewone bandspanner	Epirrhoe alternata						1	1				x
48 Grote wintervlinder	Erannis defoliaria										x	
49 Oranje agaatspanner	Eulithis testata						1					
50 Voorjaarsdwergspanner	Eupithecia abbreviata	8										
51 Hopdwergspanner	Eupithecia assimilata											x
52 Zwartvlekdwergspanner	Eupithecia centaureata							1				
53 Oranjedwergspanner	Eupithecia icterata							1				
54 Dennendwergspanner	Eupithecia indigata											x
55 Zomervlinder	Geometra papilionaria			5		1	1					x
56 Zwartkamdwergspanner	Gymnoscelis rufifasciata	4										x
57 Kleine zomervlinder	Hemithea aestivaria			5	1					1		x
58 Gegolfde spanner	Hydria undulata											x
59 Rode dennenspanner	Hylaea fasciaria											x
60 Ringspikkelspanner	Hypomecis punctinalis			x	2	2		1				x
61 Grote spikkelspanner	Hypomecis roboraria											x
62 Grijs stipspanner	Idaea aversata			x	2	1		1		1		x
63 Schildstipspanner	Idaea biselata						x					x
64 Dwergstipspanner	Idaea fuscovenosa				1	1						x
65 Schaduwstipspanner	Idaea rusticata				1		1					x
66 Egale stipspanner	Idaea straminata				1							x
67 Satijnstipspanner	Idaea subsericeata										x	
68 Vlekstipspanner	Idea dimidiata				x	1		1				
69 Streepstipspanner	Idaea humiliata										1	
70 Melkwitte zomervlinder	Jodis lactearia		x				1					
71 Gerande spanner	Lomaspilis marginata			7	8	10	4	10	4		x	x
72 Witte schaduwspanner	Lomographa temerata											x
73 Zuringspanner	Lythria cruentaria										x	x
74 Donker klaverblaadje	Macaria alternata		x	x	1	4	2	5			x	x
75 Gerimpelde spanner	Macaria liturata	1						2				x
76 Hagedoornvlinder	Opisthograptis luteolata		x	4								x
77 Vliervlinder	Ourapteryx sambucaria				5							x



Puntige zoomspanner (*Epione repandaria*)



Oranje agaatspanner (*Eulithis testata*)

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
78 Griuze heispanner	<i>Pachycnemia hippocastanaria</i>	x			x	1		1				x
79 Groene dwergspanner	<i>Pasiphila rectangulata</i>											x
80 Taxusspikkelspanner	<i>Peribatodes rhomboidaria</i>			x								x
81 Hennepnetelspanner	<i>Perizoma alchemillata</i>					1	1	1				x
82 Kleine blokspanner	<i>Pterapherapteryx sexalata</i>		x	3	x			5				x
83 Bosspanner	<i>Scopula immutata</i>								2		x	x
84 Herculesje	<i>Selenia dentaria</i>	2						1				x
85 Drievlekspanner	<i>Stegania trimaculata</i>		x									x
86 Schijnsparspanner/Sparspanner	<i>Thera britannica/variata</i>			x								x
87 Naaldboomspanner	<i>Thera obeliscata</i>		x									x
88 Lieveling	<i>Timandra comae</i>										x	x
89 Vroege blokspanner	<i>Trichopteryx carpinata</i>	1										
90 Koolbandspanner	<i>Xanthorhoe designata</i>								1			
91 Vierbandspanner	<i>Xanthorhoe ferrugata</i>											x
92 Zwartbandspanner	<i>Xanthorhoe fluctuata</i>											x
<b>Fam. Wortelboorders</b>	<b>Hepialidae</b>											
93 Oranje wortelboorder	<i>Triodia sylvina</i>								2			x
<b>Fam. Spinners</b>	<b>Lasiocampidae</b>											
94 Dennenspinner	<i>Dendrolimus pini</i>											x
95 Hageheld	<i>Lasiocampa quercus</i>							1				x
96 Veelvraat	<i>Macrotylacia rubi</i>											x
97 Espenblad	<i>Phyllodesma tremulifolia</i>		x									x
<b>Fam. Slakrupsen</b>	<b>Limacodidae</b>											
98 Slakrups	<i>Apoda limacodes</i>				2		1				x	x
<b>Fam. Blauwtjes en kleine pages</b>	<b>Lycaenidae</b>											
99 Eikenpage	<i>Quercusia quercus</i>						1					



Slakrups (*Apoda limacodes*)



Hageheld (*Lasiocampa quercus*)

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
<b>Fam. Uilen</b>	<b>Noctuidae</b>											
100 Schaapje	<i>Acronicta leporina</i>		x	x				1				
101 Gewone worteluil	<i>Agrotis exclamationis</i>			2	1	2		1				x
102 Grote worteluil	<i>Agrotis ipsilon</i>								1			
103 Puta-uil	<i>Agrotis puta</i>							x				



Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
104 Gewone velduil	<i>Agrotis segetum</i>							1				x
105 Piramidevlinder	<i>Amphipyra pyramidea</i>					1			3			x
106 Spurrieuil	<i>Anarta trifolii</i>					1						
107 Variabele grasuil	<i>Apamea crenata</i>				1	x						
108 Graswortelvlinder	<i>Apamea monoglypha</i>		2	4	2	x						
109 Grauwe grasuil	<i>Apamea remissa</i>					3						
110 Bosgrasuil	<i>Apamea scolopacina</i>				1							
111 Egale rietboorder	<i>Arenostola phragmitidis</i>					3	x					
112 Essengouduil	<i>Atethmia centrago</i>											x
113 Gamma-uil	<i>Autographa gamma</i>				5	1	2			x	x	
114 Houtspaander	<i>Axylia putris</i>		5	2	1	1						x
115 Grote groenuil	<i>Bena bicolorana</i>		3									
116 Groene weide-uil	<i>Calamia tridens</i>					1	2					
117 Morpheusstofuil	<i>Caradrina morpheus</i>			2	x							x
118 Rood weeskind	<i>Catocala nupta</i>											x
119 Karmozijnrood weeskind	<i>Catocala sponsa</i>					1		1				
120 Randvlekuil	<i>Charanyca ferruginea</i>				x							
121 Turkse uil	<i>Chrysodeixis chalcites</i>		x				1					
122 Russenuil	<i>Coenobia rufa</i>							5				x
123 Hazelaaruil	<i>Colocasia coryli</i>	5		2	3	1						x
124 Gevlekte winteruil	<i>Conistra rubiginea</i>	1										
125 Donkere iepenuil	<i>Cosmia affinis</i>											x
126 Hyena	<i>Cosmia trapezina</i>				8	10	x	2				x
127 Grauwe monnik	<i>Cucullia umbratica</i>											x
128 Zilverstreep	<i>Deltote bankiana</i>		3		4			1		x		x
129 Donkere marmeruil	<i>Deltote pygarga</i>		5		5	3						x
130 Gewone breedvleugeluil	<i>Diarsia rubi</i>											x
131 Koperuil	<i>Diachrysia chrysitis</i>				1			2				x
132 Eikenuiltje	<i>Dryobotodes eremita</i>									2		
133 Vogelwiekje	<i>Dypterygia scabriuscula</i>											x
134 Kleine groenuil	<i>Earias clorana</i>	x	x		2	2	2	2				
135 Gele uil	<i>Enargia paleacea</i>					1					1	
136 Bruine daguil	<i>Euclidia glyphica</i>										1	



Karmozijnrood Weeskind (*Catocala sponsa*)



Zilverstreep (*Deltote bankiana*)

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
137	Grijze herfstuil									1		
138	Levervlek			x								
139	Egelskopboorder							1				
140	Schaduwsnuituil			2	2							x
141	Egale stofuil			x					1			
142	Gewone stofuil											x
143	Aardappelstengelboorder						x	2				x
144	Bruine snuituil			x	1	1		1				x
145	Hopsnuituil	1										
146	Moeras-micro-uil											x
147	Groente-uil	x		2	1	1	x	1	2			x
148	Bruine sikkelui			2				1	1	1		x
149	Moeras-grasuil			x	1	1	1					x
150	Komma-uil			1								x
151	Gestreepte rietuil			1	2							x
152	Gewone grasuil											x
153	Granietuil						2	1				
154	Stippelsnuituil				1		1					
155	Kooluil							1	1			
156	Weidehalmuiltje						x					
157	Zandhalmuiltje						x	x				x
158	Gevlekte groenuil											x
159	Witstipgrasuil						x	x		1		
160	Gekraagde grasuil				x							
161	Stompvleugelgrasuil				x							
162	Witte-l-uil											x
163	Bleke grasuil					x	x	2	2			x
164	Tweestreepgrasuil				1							
165	Volgeling									1		x
166	Breedbandhuismoeder											x
167	Huismoeder				x					4		x
168	Lisdoddeboorder						x	1				
169	Variabele eikenuil							1				x
170	Haarbos	x	x	2	1	4	5	2				x



Turkse uil (*Chrysodeixis chalcites*)



Gevlekte groenuil (*Moma alpium*)



Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
171 Oranjegeel halmuiltje	<i>Oligia faciuncula</i>			x								x
172 Variabele voorjaarsuil	<i>Orthosia incerta</i>	2										x
173 Tweestreepvoorjaarsuil	<i>Orthosia cerasi</i>	1										
174 Nunvlinder	<i>Orthosia gothica</i>	1										
175 Dennenuil	<i>Panolis flammea</i>	3										x
176 Gele snuituil	<i>Paracolax tristalis</i>				2	1	1					x
177 Agaatvlinder	<i>Phlogophora meticulosa</i>											x
178 Goudvenstertje	<i>Plusia festucae</i>							x				
179 Zilveren groenuil	<i>Pseudoips prasinana</i>							x				
180 Stro-uiltje	<i>Rivula sericealis</i>		x		1		2	1	1	x	x	x
181 Gepijlde microuil	<i>Schrankia costaestrigalis</i>								1			x
182 Roesje	<i>Scoliopteryx libatrix</i>											x
183 Schilddrager	<i>Subacronicta megacephala</i>	x	x				1					x
184 Donkere grasuil	<i>Tholera cespitis</i>											x
185 Meldevlinder	<i>Trachea atriplicis</i>					1						x
186 Wilgengouduil	<i>Xanthia togata</i>									1		
187 Bruine zwartstipuil	<i>Xestia baja</i>											x
188 Zwarte c-uil	<i>Xestia c-nigrum</i>					1		4	2			x
189 Driehoekuil	<i>Xestia triangulum</i>			x	2	1						x
190 Vierkantvlekuil	<i>Xestia xanthographa</i>											x



Aardappelstengelboorder (*Hydraecia micacea*)



Huismoeder (*Noctua pronuba*)

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
<b>Fam. Visstaartjes</b>												
<b>Nolidae</b>												
191 Groot visstaartje	<i>Meganola albula</i>				1							x
192 Licht visstaartje	<i>Nola aerugula</i>				3	2						x
<b>Fam. Tandspinnners</b>												
<b>Notodontidae</b>												
193 Kleine wapendrager	<i>Clostera anachoreta</i>	1										
194 Witlijntandvlinder	<i>Drymonia querna</i>				1	1	4					x
195 Maantandvlinder	<i>Drymonia ruficornis</i>	16	x									
196 Kleine hermelijnvlinder	<i>Furcula furcula</i>					2		1				
197 Draak	<i>Harpyia milhauseri</i>		x	x								
198 Dromedaris	<i>Notodonta dromedarius</i>							1	3			
199 Kameeltje	<i>Notodonta ziczac</i>							1				x

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
200 Eikentandvlinder	<i>Peridea anceps</i>		x			4						x
201 Wapendrager	<i>Phalera bucephala</i>					5	3					x
202 Snuitvlinder	<i>Pterostoma palpina</i>			1				1				x
203 Kroonvogeltje	<i>Ptilodon capucina</i>					1		2				x
204 Eekhoorn	<i>Stauropus fagi</i>	1		1								x
205 Eikenprocessierups	<i>Thaumetopoea processionea</i>							27		x	x	x



Kleine hermelijnvlinder (*Furcula furcula*)



Draak (*Harpyia milhauseri*)

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	19/20-4	7/8-5	6/7-6	20/21-6	1/2-7	12/13-7	29/30-7	15/16-8	19/20-9	2018	t/m2017
<b>Fam. Pijlstaarten</b>	<b>Sphingidae</b>											
206 Groot avondrood	<i>Deilephila elpenor</i>			5								x
207 Populierenpijlstaart	<i>Laothoe populi</i>							1				x
208 Onrust/Mekrapvlinder	<i>Macroglossum stellatarium</i>											x
209 Lindepijlstaart	<i>Mimas tiliae</i>		x								x	
210 Pauwoogpijlstaart	<i>Smerinthus ocellatus</i>		x		1	2		1				x
211 Dennenpijlstaart	<i>Sphinx pinastri</i>			x	2			1				x



Groot avondrood (*Deilephila elpenor*)



Lindepijlstaart (*Mimas tiliae*)



## § 3.11: Vissen

Pieter Heesakkers en Cor Vos

### § 3.11.1: Inleiding

Dwars door het terrein van golfbaan het Woold stroomt de Eeuwselse Loop. De Eeuwselse loop komt vanuit de Grootte Peel en is begin dit jaar deels verlegd. Tussen de Grootte Peel en de golfbaan stroomt de beek door landbouwgebied, waardoor de waterkwaliteit matig en het water voedselrijk is, hetgeen vooral te merken is aan de eenzijdige begroeiing in en langs de beek.

Ter hoogte van de golfbaan kan het water tot rust komen en is sprake van sedimentatie. Als gevolg hiervan is er bij een hogere afvoer, bijvoorbeeld door een regenpiek, sprake van overvloeiing van de naastgelegen poelen. Uit gegevens van voorgaande jaren volgt dat hierdoor in vrijwel iedere poel nabij de beek vis uit de Eeuwselse Loop wordt aangetroffen.



De Eeuwselse Loop gezien vanaf de Korhoenweg

Verspreid over het terrein van de golfbaan liggen drieëntwintig poelen. De poelen 13, 14 en 15 (2016), 16 t/m 23 (2017) zijn vrij recent aangelegd en nog nauwelijks begroeid. Poel 4 (nabij de afslag van hole 9) is geheel verland. Ter vervanging is in 2015 een nieuwe en diepere poel gegraven (poel 16). Poel 5 (direct ten oosten van de Korhoenweg) was eveneens verland en in de winter van 2017/2018 gerenoveerd, waarbij de poel is uitgediept en de rietachtige begroeiing grotendeels is verwijderd. Aan de andere zijde van de Korhoenweg is poel 6 gelegen. Door de droge periodes van de laatste jaren valt de poel vanaf juli droog.

Dit jaar was het tussen mei en november warmer en droger dan normaal. Door de lange periode van droogte was de waterstand in de poelen gemiddeld 0,5 meter lager dan normaal. Hierdoor is een aantal poelen (vrijwel) drooggevallen.

### § 3.11.2: Werkwijze

Gelijktijdig met de inventarisatie van amfibieën (zie § 3.12.1) is met behulp van een schepnet het voorkomen van vissen bepaald in de verschillende poelen. Aangezien er door Ravon geen protocol is opgesteld voor het periodiek inventariseren van vissen in poelen is alleen vastgesteld of een bepaalde vissoort in een poel voorkomt of niet. Daarnaast is de Eeuwselse Loop, ter hoogte van de golfbaan, verspreid over het jaar, enkele malen geïnventariseerd met behulp van een schepnet met als doel het onderzoeken welke vissoorten aanwezig zijn.



Poel 5 (oostelijk van de Korhoenweg) 2 juli 2018

### § 3.11.3: Resultaten

Uit het onderzoek volgt dat dit jaar acht verschillende vissoorten zijn aangetroffen. Ten opzichte van vorig jaar zijn in de Eeuwselse loop minder karperachtigen (o.a. bittervoorn en kleine modderkruiper) aangetroffen. Deze soorten zijn, gelet op de resultaten van voorgaande jaren, vermoedelijk wel aanwezig maar tijdens het onderzoek niet aangetoond. Een oorzaak hiervan ligt in de begroeiing van de Eeuwselse loop. In het voorjaar stond er lange tijd weinig begroeiing en in de zomer was deze juist overvloedig aanwezig, waardoor het

succesvol scheppen sterk werd bemoeilijkt. In lijn met de verwachtingen is in de poelen nabij de Eeuwse Loop een hogere diversiteit aan vissen aangetroffen. Over het algemeen komen de vangstresultaten van de poelen overeen met voorgaande jaren. Dit jaar zijn echter maar een beperkt aantal Stekelbaarsjes (drie- en tiendoornige) aangetroffen. Een oorzaak hiervan is vooralsnog onduidelijk. Ook is het (alleen op 2 juli 2018) aantreffen van vetjes en het massaal aantreffen van de Amerikaanse hondsvij in poel 10 een opmerkelijke waarneming. De vetjes zijn in deze poel, in tegenstelling tot de overige poelen, nog niet eerder aangetroffen. Op basis van het geheel aan onderzoeksresultaten lijkt er geen relatie zichtbaar tussen de extreme weersomstandigheden en de aangetroffen soorten en aantallen.

### § 3.11.3.1: Klasse Straalvinnigen (*Actinopterygii*)

#### § 3.11.3.2: Subklasse Beenachtigen (*Teleostei*)

Tabel 1	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Eeuwse Loop	Poelen	t/m 2017
<b>Orde</b>	<b>Karperachtigen</b>	<b>Cypriniformes</b>			
<b>Fam.</b>	<b>Steenkruipers</b>	<b>Balitoridae</b>			
1	Bermpje	<i>Barbatula barbatula</i>	x		x
<b>Fam.</b>	<b>Modderkruipers</b>	<b>Cobitidae</b>			
2	Kleine modderkruiper	<i>Cobitis taenia</i>	x	x	x
<b>Fam.</b>	<b>Eigenlijke karpers</b>	<b>Cyprinidae</b>			
3	Kroeskarper	<i>Carassius carassius</i>			x
4	Karper	<i>Cyprinus carpio</i>		x	x
5	Koi(karper)	<i>Cyprinus carpio carpio</i>			x
6	Riviergrondel	<i>Gobio gobio</i>	x	x	x
7	Vetje	<i>Leucaspis delineatus</i>		x	x
8	Bittervoorn	<i>Rodeus amarus</i>			x
9	Blankvoorn	<i>Rutilus rutilus</i>			x
10	Ruisvoorn / Rietvoorn	<i>Scardinius erythrophthalmus</i>			x
<b>Orde</b>	<b>Stekelbaarsachtigen</b>	<b>Gasterosteiformes</b>			
<b>Fam.</b>	<b>Stekelbaarzen</b>	<b>Gasterosteidae</b>			
1	Driedoornige stekelbaars	<i>Gasterosteus aculeatus</i>	x	x	x
2	Tiendooornige stekelbaars	<i>Pungitius pungitius</i>	x	x	x
<b>Orde</b>	<b>Snoekachtigen</b>	<b>Esociformes</b>			
<b>Fam.</b>	<b>Hondsvissen</b>	<b>Umbridae</b>			
1	Amerikaanse hondsvij	<i>Umbra pygmaea</i>	x	x	x



Karper (*Cyprinus carpio*)



Vetje (*Leucaspis delineatus*)



### § 3.11.3.3: Resultaten per locatie

De resultaten van de visseninventarisatie op golfbaan het Woold zijn te vinden in de volgende tabel. Omdat voor vissenonderzoek geen RAVON meetmethode is opgesteld is aanwezigheid alleen met een x aangegeven.

### § 3.11.3.4: Waarnemingen per locatie

Tabel 2	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Eeuwse Loop													
			Poel 1	Poel 2	Poel 3	Poel 4	Poel 5	Poel 6	Poel 7	Poel 8	Poel 9	Poel 10	Poel 11	Poel 12		
1	Bermpje	Barbatula barbatula	x													
2	Kleine modderkruiper	Cobitis taenia		x	x											
3	Karper	Cyprinus carpio								x						
4	Riviergrondel	Gobio gobio													x	
5	Vetje	Leucaspius delineatus		x	x	x			x	x		x	x	x	x	x
6	Driedoornige stekelbaars	Gasterosteus aculeatus	x			x						x	x			
7	Tienddoornige stekelbaars	Pungitius pungitius	x									x				
8	Amerikaanse hondsvij	Umbra pygmaea		x	x					x				x		

## § 3.12: Klasse: Amfibieën (*Amphibia*)

Pieter Heesakkers en Cor Vos

### § 3.12.1: Inleiding

Op golfbaan het Woold zijn drieëntwintig poelen aanwezig. De poelen 13, 14 en 15 (2016), 16 t/m 23 (2017) zijn vrij recent aangelegd en nog nauwelijks begroeid. In de winter van 2016 en 2017 zijn de verlandde poelen, welke niet geschikt waren voor amfibieën, uitgediept en is de rietachtige begroeiing grotendeels verwijderd.

Door de droge periodes van de laatste jaren vallen sommige poelen vanaf juli droog. Dit is tijdens de metamorfosefase van de salamanders en de groene kikker, waardoor verwacht wordt dat er hierdoor geen succesvolle voortplanting zal zijn geweest in de desbetreffende poelen.

### § 3.12.2: Werkwijze

Alle poelen, met uitzondering van de poelen 13 t/m 23, zijn dit jaar periodiek onderzocht op het voorkomen van amfibieën conform de inventarisatiemethode van RAVON. De poelen zijn tenminste vier keer per jaar bezocht waarbij alle waargenomen soorten zijn genoteerd. Per bezoek staat er een bepaalde fase van de amfibieën (trek-/ paarperiode, eierfase, larven, juveniele exemplaren) centraal. De bezoekdata zijn afhankelijk van de periode waarin de doelsoorten het meest actief zijn.

### § 3.12.3: Resultaten

Net zoals voorgaande jaren komen de bruine kikker (*Rana temporaria*) en de bastaardkikker oftewel middelste groene kikker (*Rana esculenta*) zeer algemeen voor. In mindere mate is, met name in het voorjaar, de gewone pad (*Bufo bufo*) waargenomen. De gewone pad gebruikt het water alleen als voortplantingswater en zodra de larven voorpootjes krijgen (omstreeks mei) zoeken ze het land of zeer ondiep water op om verder te metamorfoser.

In poel 10 (nabij hole 13) is tijdens de inventarisatie van 23 april 2018 een volwassen kleine watersalamander ♂ (*Lissotriton vulgaris*) aangetroffen. Aangezien de kleine watersalamander in deze poel al meerdere jaren achtereen is aangetroffen kan gesteld worden dat de kleine watersalamander zich definitief gevestigd heeft in poel 10. Op 2 juli 2018 zijn bij de inventarisatie van poel 2 (tussen de fairways 7 en 9) 5 juveniele exemplaren van de kleine watersalamander gevonden. Opvallend is dat de poel weinig ondergedoken waterplanten bevat. Op dezelfde dag is in poel 7 (nabij de green van hole 17) 1 juveniel exemplaar van de kleine watersalamander gevonden.

De kleine watersalamander lijkt zich de afgelopen jaren verspreid te hebben over het terrein van de golfbaan. In 2016 zijn in, de dit jaar drooggevallen, poel 5 een tiental juveniele exemplaren aangetroffen. Mogelijk hebben enkele exemplaren hiervan zich gevestigd in poel 2.

Sinds enkele jaren is het wachten op de komst van de Heikikker (*Rana arvalis*). Met een beetje geluk zou deze soort zich hier wel eens kunnen vestigen vanuit het nabijgelegen natuurgebied het Starkriet. De omstandigheden zijn in ieder geval gunstig. Voor de determinatie van de Poelkikker (*Pelophylax lessonae*) dienen exemplaren gevangen te worden, aangezien determinatie op afstand moeilijk is.

### § 3.12.3.1: Klasse: Amfibieën (*Amfibia*)

Tabel 1	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Eeuwselse Loop	Poelen	t/m 2017
<b>Orde</b>	<b>Orde Kikkers en padden</b>	<b>Anura</b>			
<b>Fam.</b>	<b>Echte kikkers</b>	<b>Ranidae</b>			
1	Bastaardkikker	<i>Rana esculenta</i>	x	x	x
2	Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>		x	x
<b>Fam.</b>	<b>Echte padden</b>	<b>Bufonidae</b>			
3	Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>		x	x
<b>Orde</b>	<b>Salmanders</b>	<b>Caudata</b>			
<b>Fam.</b>	<b>Echte salamanders</b>	<b>Salamandridae</b>			
1	Kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>		x	x



Bruine kikker ♀+♂ (*Rana temporaria*)



Kleine watersalamander ♂ (*Lissotriton vulgaris*)  
Poel 10, 23 april 2018

### § 3.12.3.2: Resultaten per locatie

Nadat het werk in het veld is afgerond wordt de maximale presentie per locatie en per soort vastgelegd. De resultaten hiervan zijn te vinden in de volgende tabel.

### § 3.12.3.3: Toelichting op de amfibieëninventarisatie

Per water is aangegeven in welke mate een bepaalde soort voorkomt dan wel afwezig is. Dit wordt de presentie van een soort genoemd en wordt uitgedrukt in een getal van 0 t/m 3. Omdat maar een beperkt deel van de Eeuwselse Loop is geïnventariseerd kan geen betrouwbare presentie worden bepaald. Derhalve is het voorkomen van soorten in de Eeuwselse Loop aangegeven met een x.



### § 3.12.3.4: Onderstaande tabel geeft de mogelijke presenties weer

0	ontbreekt	Aanwezigheid van de soort is niet aangetoond
1	zeldzaam	De soort wordt incidenteel waargenomen, waarschijnlijk zijn er hooguit enkele volwassen dieren aanwezig
2	algemeen	De soort wordt regelmatig waargenomen, waarschijnlijk zijn er enkele tientallen volwassen dieren aanwezig
3	zeer algemeen	De soort wordt veel waargenomen, waarschijnlijk zijn er meer dan honderd volwassen exemplaren van deze soort aanwezig

### § 3.12.3.5: Waarnemingen per locatie

Tabel 2	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Euuwse Loop	Poel 1	Poel 2	Poel 3	Poel 4	Poel 5	Poel 6	Poel 7	Poel 8	Poel 9	Poel 10	Poel 11	Poel 12
1	Gewone pad	Bufo bufo		2		2	1			1			3		1
2	Kleine watersalamander	Lissotriton vulgaris			2					1			1		
3	Bastaardkikker	Rana esculenta	x	2	1	2	1	1	1	2	2	2	3	2	2
4	Bruine kikker	Rana temporaria		1	1			2	1		2		2		1



Kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*)

### § 3.13: Klasse: Reptielen (*Reptilia*)

Pieter Heesakkers, Cor Vos en Ad Verhoeven

#### § 3.13.1: Inleiding

Omdat in 2017 op de fairway van hole 12 een Levendbarende hagedis is gesignaleerd is dit jaar extra aandacht besteed aan het voorkomen van reptielen op de golfbaan. Voor het onderzoek naar reptielen is tijdens het onderzoek naar amfibieën gelet op zonnige plaatsen nabij beschutte houtwallen. Dit heeft echter geen waarnemingen opgeleverd.

De waarneming van de Roodwangschildpad (*Trachemys scripta subsp. elegans*) is van Ron de Haan (zie pag.7).

#### § 3.13.2: Het resultaat

Tabel 1	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	2018	t/m 2017
<b>Orde</b>	<b>Slangen en hagedissen</b>	<b>Squamata</b>		
<b>Fam.</b>	<b>Echte hagedissen</b>	<b>Lacertidae</b>		
1	Levendbarende hagedis	Zootoca vivipara		x
<b>Orde</b>	<b>Testudines</b>	<b>Schildpadden</b>		
<b>Fam.</b>	<b>Emydidae</b>	<b>Zoetwaterschildpadden</b>		
2	Roodwangschildpad	Trachemys scripta subsp. elegans	x	



Levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*)

Kaart met ingetekende poelen





## § 3.14: Klasse: Vogels

Jan van der Loo en Jan Tmmers

### § 3.14.1: Algemene inleiding

De vogelinventarisaties op golfbaan het Woold omvatten in dit verslag 3 deelinventarisaties:

- Vogelinventarisatie per maand van januari 2018 t/m december 2018 op pagina 87
- Nationale Golfcourse Birdwatching Day op pagina 93
- Nestvoorzieningen voor vogels op pagina 97

### § 3.14.2: Inleiding jaaroverzicht 2018

Afgelopen jaar is maandelijks een lijst van waargenomen vogels opgesteld en geplaatst op de website van Golfbaan het Woold.

### § 3.14.3: Vogelactiviteiten op de golfbaan

Deze toelichting omvat de periode van 1 januari 2018 tot en met 31 december 2018.

De **Dodaars** (*Tachybaptus ruficollis*) was al in maart te vinden op de golfbaan. Als broedvogel is de Dodaars nagenoeg het hele jaar op de golfbaan aanwezig. De **Fuut** (*Podiceps cristatus*) heeft het dit jaar weer helemaal laten afweten.

**Aalscholvers** (*Phalacrocorax carbo*) zijn het hele jaar met regelmaat waargenomen op de golfbaan meestal overvliegend soms even pleisterend op de Eeuwselse Loop of een plasje.

**Blaue reigers** (*Ardea cinerea*) hebben zich weer alle maanden van het afgelopen jaar laten zien.

Dit is niet vreemd als men weet dat er in de omgeving een broedkolonie is en er vanwege de aanwezigheid van de Eeuwselse Loop en de plasjes voedsel te vinden was ondanks de droogte van afgelopen zomer.

De **Grote zilverreiger** (*Egretta alba*) was in de wintermaanden tot en met maart, weer vaste gast op de golfbaan met 1 of 2 exemplaren. Afgelopen najaar heb ik de eerste pas weer op 30 november waargenomen. Een paartje **Knobbelzwanen** (*Cygnus olor*) heeft voor het eerst op de Golfbaan succesvol gebroed.

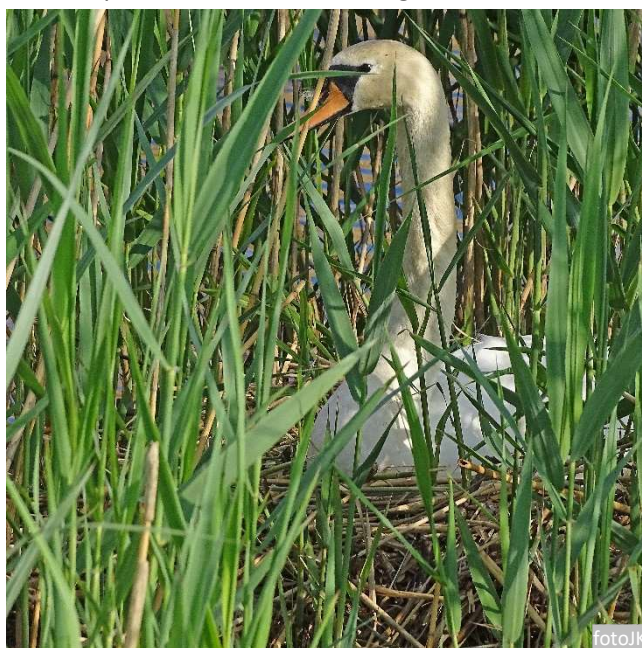
Overvliegende vogels waren al gezien in maart en april pleisterend op de Eeuwselse Loop en de plasjes. Ze zijn rond midden april met de nestbouw bij hole 4 begonnen. Na een broedtijd van ca. 5 weken zijn 2 jongen uitgekomen uit een legsel van 4 eieren. Dan duurt het nog 4 tot 5 maanden alvoor ze de vliegkunst meester zijn. Veel golfers en wandelaars hebben dit traject met veel belangstelling gevolgd. Met regelmaat waren ze nog aanwezig in herfst en winter. Het ooievaarsnest bleef onbewoond. Afgelopen jaar bleven mijn waarnemingen van **Ooievaars** (*Ciconia ciconia*) op de golfbaan beperkt tot 3 rondvliegende exemplaren op 2 april.

Op 25 mei zag greenkeeper Ron 3 overvliegende

**Lepelaars** (*Phatalea leucorodia*).

Het vertrouwde beeld in de winterperiode en herfst van **Rietganzen** (*Anser fabalis*) en **Kolganzen** (*Anser albifrons*) bleef onveranderd. Met grote regelmaat waren er overvliegende groepen ganzen te zien in hun dagelijkse trek tussen slaappleatsen en foerageergebieden. Groepen van enkele duizenden foeragerende ganzen vlakbij Golfbaan het Woold waren zeker geen uitzondering.

De in onze regio wel broedende **Grauwe ganzen** (*Anser anser*) en **Nijlganzen** (*Alopochen aegyptiacus*) pendelden in mindere mate het hele jaar wel wat rond in de buurt waarbij soms enkele exemplaren, vooral Nijlganzen, de golfbaan bezochten.



Kobbelzwaan (*Cygnus olor*)

Buiten het broedseizoen waren de **Wilde eend** (*Anas platyrhynchos*), **Kuifeend** (*Aythya fuligula*) en **Krakeend** (*Anas strepera*) aanwezig. Deze hebben mogelijk in 2018 ook op de golfbaan gebroed.

Op 30 maart was een paartje **Tafeleenden** aanwezig. Dit was de 149<sup>e</sup> vogelsoort op onze golfbaan. In de nazomer vertrokken veel eenden naar andere oorden. Alleen Wilde Eenden bleven in wisselende, maar niet grote aantallen aanwezig.

Op 13 april en 2 mei kwam een **Rode Wouw** (*Milvus milvus*) overvliegen.

Elke maand waren er veel waarnemingen van in de omgeving broedende vogels zoals **Buizerd** (*Buteo buteo*) en **Torenvalk** (*Falco tinnunulus*). Van de **Slechtvalk** (*Falco peregrinus*) zijn de waarnemingen beperkt gebleven tot één en wel in september.

Verder waren er het hele jaar door wel waarnemingen van overvliegende of jagende **Haviken** (*Accipiter gentilis*) en **Sperwers** (*Accipiter nisus*).

De **Fazanten** (*Phasianus colchicus*) hebben zich dit jaar goed laten horen en zien. Een koppeltje **Patrijzen** (*Perdix perdix*), ontdekt door greenkeeper Ron, heeft zich, met een wisselend aantal jongen laten zien aan enkele oplettende golfers eind juni en begin juli. Op 30 oktober heeft Ron nog een slag patrijzen. waargenomen. De **Kwartel** (*Coturnix coturnix*) hebben we gemist in het afgelopen jaar.

**Waterhoen** (*Gallinula chloropus*) en **Meerkoet** (*Fulica atra*) waren algemene broedvogels op de golfbaan. Buiten het broedseizoen bleef slechts een klein gedeelte op de golfbaan, ook in de winter, zolang er maar open water was. Op de Gezandebaan (onze kleine baan) gaan in herfst en winter de Waterhoentjes regelmatig op bezoek bij de kippen van de buurman en blijven dan ook mee-eten.

Van de voorjaarsstrek van de **Kraanvogel** (*Grus grus*) heeft de golfbaan de piek op 8 maart meegekregen. Op die dag was er vanaf rond de middag een massale doortrek met duizenden vogels. De route van de najaarsstrek lijkt in 2018 toch wat meer oostelijk gelegen te hebben.

Na 2 jaar succesvol te zijn geweest hadden we in 2018 geen broedgeval van een **Kievit** (*Vanellus vanellus*). Wel verblijven in het voorjaar soms enkele Kieviten en ook **Scholeksters** (*Haematopus ostralegus*) bij de plasjes en zelfs foeragerend op de fairways.

**Bokjes** (*Lymnocyptus minimus*), met maximaal 10 exemplaren, en **Watersnippen** (*Gallinago gallinago*) met maximaal 14 exemplaren waren alle wintermaanden in wisselende aantallen op de golfbaan aanwezig met een duidelijke voorkeur voor de ecologische verbindingzone. Voornaamste reden hiervan was dat door beheerwerkzaamheden, in de vorm van het maaien van de vegetatie, er een natte ondergrond, een geschikt biotoop voorhanden bleef.

Bij het Bokje was de laatste voorjaarswaarneming op 2 mei met 1 exemplaar en de eerste najaarswaarneming op 27 oktober met 2 exemplaren. Voor de Watersnip waren de data respectievelijk 2 mei 1 exemplaar, en de eerste najaarswaarnemingen waren vanaf 1 september.

Op 24 maart de enigste waarneming afgelopen jaar van een opvliegende **Houtsnip** (*Scolopax rusticola*). De waarnemingen van doortrekkende steltlopers worden, ten opzichte van voorgaande jaren, minder op de golfbaan, maar dit geldt ook voor de regio. We hadden in 2018 waarnemingen van de **Wulp** (*Nurmenius arqata*) in februari, van de **Oeverloper** (*Actitis hypoleucos*) in april, van de **Groenpootruiter** (*Tringa nebularia*) in juni en van het **Witgatje** (*Tringa ochropus*) in september.

Het aantal **Meeuwen** dat pleisterde op de golfbaan bleef klein en het gebeurde slechts incidenteel. In de wintermaanden pleisterden ze regelmatig, maar wel in lagere aantallen dan voorgaande jaren, op de rondom gelegen weilanden en akkers.

Overvliegend zag je het hele jaar door wel **Kokmeeuwen** (*Larus ridibundus*), af en toe een **Zilvermeeuw** (*Larus argentatus*) en een **Kleine mantelmeeuw** (*Larus fuscus*) en in de winter **Stormmeeuwen** (*Larus canus*).



Grauwe ganzen en Nijl ganzen  
(*Anser anser* en *Alopochen aegyptiacus*)



Meerkoet (*Fulica atra*)



De **Zwartkopmeeuw** (*Larus melanocephalus*) hebben we in 2018 niet waargenomen.

Waarnemingen van de **Ijsvogel** (*Alcedo atthis*) waren er in januari, mei, augustus en oktober (Ron) telkens één. De hoop blijft nog steeds gevestigd op de twee Ijsvogelwandjes, die in het najaar van 2016 zijn aangelegd en nadien nog zijn aangepast.

Op 8 maart werd door marshal Anneke een dode **Bosuil** (*Strix aluco*) bij hole 1 gevonden. Een gedeelte van de romp, een vleugel en de poten hangend in een boom, de kop lag eronder. Mogelijk is de uil het slachtoffer geworden van een grotere roofvogel als Havik of Slechtvalk.

Op 30 juli werd een **Kerkuil** (*Tyto alba*) waargenomen door Natuurwerkgroepleden Jan Kersten en Riek van den Bosch. Zij schreven het volgende:

“Toen wij maandagnacht 30-7-18 om 3.45 uur naar huis gingen, na een nachtelijke inventarisatie op de golfbaan, zat er op een paal bij de kruising Korhoenweg en Eeuwselse Loop een Kerkuil. Deze vloog op toen wij naderden. Voor ons was dit een zeer gewaardeerde afsluiting van weer een interessante nacht op de golfbaan”. Bedankt Jan en Riek.

Op de golfbaan werden altijd wel **Spechten** gehoord en gezien. De **Groene specht** (*Picus Viridis*) verspreid over de hele baan en de **Grote bonte specht** (*Dendrocopus major*) in de bosgedeelten. In veel mindere mate werd de **Zwarte specht** (*Dryocopus martius*) waargenomen in het naaldbosgedeelte van Vak Zuid en in de aansluitende bossen rondom visvijver De Witte Bergen.

Tijdens de trekperiode waren er, net als in 2017, geen waarnemingen van **Paapjes** (*Saxicola rubetra*) en **Tapuiten** (*Oenanthe oenanthe*). Van de zangvogels was de **Gekraagde roodstaart** (*Phoenicurus phoenicurus*) broedvogel in een nestkast rechts van de fairway van hole 3. De eerste **Roodborsttapuit** (*Saxicola torquata*) was al op 15 maart op de golfbaan. De eerste zingende **Blauwborst** (*Luscinia svecica*) liet zich op 30 maart horen.

**Gele kwikstaarten** (*Motacilla flava*) zijn pas in de nazomer in de trektijd waargenomen. Het beste broedbiotoop, kleinschalig boerenland met afwisseling van weiland en akkers, is steeds minder aanwezig. Als cultuurvolger is de **Witte kwikstaart** (*Motacilla alba*) het grootste deel van het jaar alom gezien. Meestal in de omgeving van fairways en daken met stro- of rietbedekking.

De buitenranden van de golfbaan herbergen, als zangvogel, de meeste zomergasten uit het zuiden. De buitenranden hebben een heel divers en gevarieerd biotoop en het is er rustig met weinig verstoring. Elke soort heeft toch weer zijn eigen biotoop, zijn eigen zang, zangplek en zangperiode, zijn eigen voedselpatroon en zijn eigen verblijfsduur. Dit laatste is sterk afhankelijk van het beschikbaar zijn van het specifieke voedsel, meestal insecten, voor de betreffende vogelsoorten.

Bijvoorbeeld de **Kleine karekiet** (*Acrocephalus palustris*) heeft riet nodig. De **Spotvogel** (*Hippolais icterina*) zoekt loofbomen (geen bos) met dichte onder begroeiing zoals bramen. De **Bosrietzanger** (*Acrocephalus palustris*) leeft zeer verborgen in dicht struweel en brandnetels.

Van de **lijsterachtigen** verbleven in de wintermaanden **Kramsvogels** (*Turdus pilarus*) met regelmaat en **Koperwieken** (*Turdus iliacus*) incidenteel op de golfbaan.

De **Ringmus** (*Passer montanus*) hebben we niet meer waargenomen in 2018. De stand van de Ringmus neemt af in Nederland als broedvogel en als trekvogel.

Van de **vinkachtigen** is de **Vink** (*Fringilla coelebs*) als standvogel een zeer algemene broedvogel en een trekvogel vanuit noordelijker gelegen broedgebieden.

De **Putter** (*Carduelis carduelis*) en de **Groenling** (*Carduelis spinus*) werden het hele jaar regelmatig gezien, buiten het broedseizoen soms in groepjes rondzwerfend.

Verder waren er in 2018 winterwaarnemingen van de **Goudvink** (*Pyrrhula pyrrhula*) 3 exemplaren op 20 februari, van de **Keep** (*Fringilla montifringilla*) waarnemingen in oktober, november en december en van de **Sijs** (*Carduelis chloris*) in februari en maart.



Putter (*Carduelis carduelis*)

### § 3.14.4: Vogelinventarisatie per maand van januari t/m december 2018

Jan van der Loo en Jan Timmermans

#### § 3.14.4.1: Inleiding

Het totaal aantal waargenomen vogelsoorten op Golfbaan het Woold bedraagt 149, waarvan 103 in 2018.

#### § 3.14.4.2: Verklaring van de afkortingen

x =	nieuw voor Golfbaan het Woold	ex =	exoot
x =	aanwezig/gebruik makend van de golfbaan	dt =	doortrekker
o =	overvliegend en/of gezien/gehoord vanaf de golfbaan	wi/dt =	wintergast en doortrekker
zo =	zomergast	zo/dt =	zomergast en doortrekker
wi =	wintergast	sv/dt =	standvogel en doortrekker
sv =	standvogel		

De soorten in grijs zijn in voorafgaande jaren op de golfbaan gezien, maar niet 2018

#### § 3.14.4.3: Waargenomen vogels per maand

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam		jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
1 Dodaars	Tachybaptus ruficollis	sv			x	x	x	x		x	x			
2 Fuut	Podiceps cristatus	sv												
3 Aalscholver	Phalacrocorax carbo	sv/dt	x	x	x	x		x	o		o	o		x
4 Grote zilverreiger	Egretta alba	wi/dt	x	x	x								x	x
5 Kleine zilverreiger	Egretta garzetta	dt												
6 Blauwe reiger	Ardea cinerea	sv	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
7 Ooievaar	Ciconia ciconia	zo				o								
8 Zwarte ooievaar	Ciconia nigra	dt												
9 Lepelaar	Phatalea leucorodia	zo							o					
10 Knobbelzwaan	Cygnus olor	sv			o	x	x	x	x	x	x	x	x	x
11 Kleine zwaan	Gygnus bewickii	wi												
12 Rietgans	Anser fabalis	wi	o	o								o	o	o
13 Kolgans	Anser albifrons	wi	o	o								o	o	o
14 Grauwe gans	Anser anser	sv		o	o	o	x	o		o	o	o	o	
15 Brandgans	Branta leucopsis	wi												
16 Canadese gans	Branta canadensis	sv											o	
17 Nijlgans	Alopochen aegyptiacus	sv	x	x	x	x	x	o	x	x	o	o		o



Kolganzen (*Anser albifrons*)



Canadese gans (*Branta canadensis*)



	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
18	Indische gans	Anser indicus	ex											
19	Krakeend	Anas strepera	sv	x		x	x	x					x	
20	Wintertaling	Anas crecca	sv											
21	Wilde eend	Anas platyrhynchos	sv	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
22	Pijlstaart	Anas acuta	dt											
23	Zomertaling	Anas querquedula	zo											
24	Slobeend	Anas clypeata	sv											
25	Tafeleend	Aythya ferina	sv			x								
26	Kuifeend	Aythya fuligula	st			x	x	x	x	x				
27	Grote zaagbek	Mergus merganser	wi											
28	Casarca	Tadorna ferruginea	ex											
29	Zwarte wouw	Milvus migrans	dt											
30	Rode wouw	Milvus milvus	dt				o	x						
31	Bruine kiekendief	Circus aeruginosus	zo											
32	Blauwe kiekendief	Circus cyaneus	wi											
33	Havik	Accipiter gentilis	sv	x			x	x		x				
34	Sperwer	Accipiter nisus	sv/dt			o			x				x	x
35	Buizerd	Buteo buteo	sv/dt	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x
36	Torenvalk	Falco tinnunculus	sv	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
37	Boomvalk	Falco subbuteo	zo					x		o				
38	Slechtvalk	Falco peregrinus	sv								o			
39	Patrijs	Perdix perdix	sv					x	x			x		
40	Kwartel	Coturnix coturnix	zo											
41	Fazant	Phasianus colchicus	sv		x	x	x	x	x			x	x	x
42	Waterral	Rallus aquaticus	sv/dt		x	x	x			x	x			
43	Waterhoen	Gallinula chloropus	sv	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
44	Meerkoet	Fulica atra	sv	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
45	Kraanvogel	Grus grus	dt			o								
46	Scholekster	Haematopus ostralegus	zo			x	x	x	x	x				
47	Kleine plevier	Gharadrius dubius	zo											
48	Bontbekplevier	Gharadrius hiaticula	dt											
49	Morinelplevier	Gharadrius morinellus	dt											
50	Kievit	Vanellus vanellus	st/dt			x	x	x	o					



Kuifeend (*Aythya fuligula*)



Meerkoet (*Fulica atra*)

	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
51	Kemphaan	Philomachus pugnax				x								
52	Bokje	Lymnocyptus minimus	wi/dt	x	x	x	x	x				x	x	x
53	Watersnip	Gallinago gallinago	wi/dt	x	x	x	x	x		o	x	x	x	x
54	Houtsnip	Scolopax rusticola	sv			x								
55	Regenwulp	Numenius phaeopus	dt											
56	Wulp	Numenius arquata	sv		o	o		o						
57	Zwarte ruiters	Tringa erythropus	dt											
58	Tureluur	Tringa totanus	dt											
59	Groenpootruiter	Tringa nebularia	dt					o						
60	Witgatje	Tringa ochropus	dt								o			
61	Bosruiter	Tringa glareola	dt											
62	Oeverloper	Actitis hypoleucos	dt				x							
63	Kokmeeuw	Larus ridibundus	sv	o	o	o	o	o	o	o			o	o
64	Stormmeeuw	Larus canus	wi	o	o	o							o	o
65	Kleine mantelmeeuw	Larus fuscus	sv				o		o				o	
66	Zilvermeeuw	Larus argentatus	sv						o				o	
67	Zwartkopmeeuw	Larus melanocephalus	dt											
68	Noordse stern	Sterna paradisaea	dt											
69	Holenduif	Columba oenas	sv	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
70	Houtduif	Columba palumbus	sv	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
71	Turkse tortel	Streptopelia decaocto	sv				x	x	x		x	x		
72	Zomertortel	Streptopelia turtur	zo											
73	Koekoek	Cuculus canorus	zo				x	o						
74	Kerkuil	Tyto alba	sv						x					
75	Steenuil	Athene noctua	sv											
76	Bosuil	Strix aluco	sv			x								
77	Gierzwaluw	Apus apus	zo				x	x	x	x				
78	Ijsvogel	Alcedo atthis	sv	x				x		x		x		
79	Groene specht	Picus viridis	sv	x	x	x	x	x	x	o	x	x	x	x
80	Zwarte specht	Dryocopus martius	sv		o	o	x	x				o		x
81	Grote bonte specht	Dendrocopus major	sv	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
82	Kleine bonte specht	Dendrocopus minor	st											
83	Boomleeuwerik	Lullula arborea	zo											



Kokmeeuwen (*Larus ridibundus*)



Turkse tortel (*Streptopelia decaocto*)



	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam		jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
84	Veldleeuwerik	<i>Alauda arvensis</i>	zo/dt		o								o	o	
85	Oeverzwaluw	<i>Riparia riparia</i>	zo					x	x	x	x				
86	Boerenzwaluw	<i>Hirundo rustica</i>	zo				x	x	x	x	x	x			
87	Huiszwaluw	<i>Delichon urbica</i>	zo				x	x			x	x			
88	Boompieper	<i>Anthus trivialis</i>	zo				x	x							
89	Graspieper	<i>Anthus pratensis</i>	sv			x							x	x	x
90	Gele kwikstaart	<i>Motocilla flava</i>	zo								x	x			
91	Balkan kwikstaart	<i>Motocilla feldegg</i>	zo												
92	Grote gele kwikstaart	<i>Motocilla cinerea</i>	st												
93	Witte kwikstaart	<i>Motocilla alba</i>	zo/dt			x	x	x	x	x	x	x	x	x	
94	Winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes</i>	st	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
95	Heggenus	<i>Prunella modularis</i>	st		x	x	x	x	x				x	x	x
96	Roodborst	<i>Erithacus rubecula</i>	st	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
97	Blauwborst	<i>Luscinia svecica</i>	zo			x	x	x	x						
98	Zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros</i>	zo												
99	Gekraagde roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	zo					x							
100	Paapje	<i>Saxicola rubetra</i>	dt												
101	Roodborsttapuit	<i>Saxicola torquata</i>	zo			x	x	x				x			
102	Tapuit	<i>Oenanthe oenanthe</i>	dt												
103	Beflijster	<i>Turdus torquatus</i>	dt												
104	Merel	<i>Turdus merula</i>	sv	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
105	Kramsvogel	<i>Turdus pilaris</i>	wi/dt	x	x	x							o	x	
106	Zanglijster	<i>Turdus philomelos</i>	sv/dt			x	x	x		x			o		
107	Koperwiek	<i>Turus iliacus</i>	wi/dt			x								x	
108	Grote lijster	<i>Turdus viscivorus</i>	sv												
109	Bosrietzanger	<i>Acrocephalus palustris</i>	zo					x		x					
110	Kleine karekiet	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	zo				x	x	x	x	x				
111	Spotvogel	<i>Hippolais icterina</i>	zo					x	x						
112	Braamsluiper	<i>Sylvia curruca</i>	zo				o								
113	Grasmus	<i>Sylvia communis</i>	zo				x	x	x	x					
114	Tuinfluitier	<i>Sylvia borin</i>	zo				x	x	x	x					
115	Zwartkop	<i>Sylvia atricapilla</i>	zo				x	x	x	x					
116	Fluiter	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	zo												



Heggemus (*Prunella modularis*)



Merel (*Turdus merula*)

	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
117	Tjiftjaf	<i>Phylloscopus collybita</i>	zo		x	x	x	x	x	x	x	x		
118	Fitis	<i>Phylloscopus trochilus</i>	zo			x	x	x						
119	Goudhaantje	<i>Regulus regulus</i>	sv	x	x								x	x
120	Grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata</i>	zo											
121	Bonte vliegenvanger	<i>Ficedula hypoleuca</i>	zo					x						
122	Staatmees	<i>Aegithalos caudatus</i>	sv	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x
123	Matkop	<i>Parus montanus</i>	sv											
124	Kuifmees	<i>Parus cristatus</i>	sv	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x
125	Zwarte mees	<i>Parus ater</i>	sv			x								
126	Pimpelmees	<i>Parus caeruleus</i>	sv	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
127	Koolmees	<i>Parus major</i>	sv	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
128	Boomklever	<i>Sitta europaea</i>	sv	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x
129	Boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla</i>	sv	x	x	x	x	x		x	x	x		x
130	Wielewaal	<i>Oriolus oriolus</i>	zo											
131	Gaai	<i>Garrulus glandarius</i>	sv	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
132	Ekster	<i>Pica pica</i>	sv	x	x			x		x	x	o	x	
133	Kauw	<i>Corvus monedula</i>	sv	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
134	Roek	<i>Corvus frugilegus</i>	sv											
135	Zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>	sv	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
136	Spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	sv	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
137	Huisemus	<i>Passer domesticus</i>	sv	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
138	Ringmus	<i>Passer montanus</i>	sv											
139	Vink	<i>Fringilla coelebs</i>	sv	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
140	Keep	<i>Fringilla montifringilla</i>	wi/dt										o	o
141	Groenling	<i>Carduelis spinus</i>	sv		x	x	x	x	x	x		x		
142	Putter	<i>Carduelis carduelis</i>	sv	x			x	x	x		x	x		x
143	Sijs	<i>Carduelis chloris</i>	wi/dt		x	x								
144	Kneu	<i>Carduelis cannabina</i>	zo/dt				x							
145	Barmsijs	<i>Carduelis flammea</i>	dt											
146	Kruisbek	<i>Loxia curvirostra</i>	dt											
147	Goudvink	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	sv		x									
148	Geelgors	<i>Emberiza citrinella</i>	sv											
149	Rietgors	<i>Emberiza schoeniclus</i>	sv	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x
	<b>Totaal</b>		<b>149</b>	42	48	61	67	67	53	49	46	45	49	48



Tjiftjaf (*Phylloscopus collybita*)



Barmsijs (*Carduelis flammea*)



### § 3.14.5: Nationale Golfcourse Birdwatching Day

Jan van der Loo e.a.

#### § 3.14.5.1: Inleiding

De NGF (Nederlandse Golf Federatie) organiseert elk voorjaar in samenwerking met Vogelbescherming Nederland de Nationale Golfcourse Birdwatching Day. Dit was afgelopen jaar voor de 19e keer.

In 2018 hebben we als Natuurwerkgroep IVN het Woold hieraan voor de 8e keer weer meegewerkt.

De inventarisatie is uitgevoerd door Jan van der Loo (golfer/IVN-lid), Cor Vos (IVN-lid) en Ad Verhoeven (golfer en IVN-lid).

In totaal hebben hieraan in Nederland, op 12 mei 2018, 80 golfbanen meegewerkt.

Het weer was droog en zonnig met later wat sluibewolking. De temperatuur was 10 tot 25 graden en er stond een zwakke zuidoostenwind.

#### § 3.14.5.2: Werkwijze

Het uitgangspunt is om op de teldag tussen 00.00 en 24.00 uur alle vogelsoorten te noteren die je hoort of ziet. Zowel pleisterende als foeragerende als ook overvliegende vogels tellen mee.



Blauwe reiger (*Ardea cinerea*)

#### § 3.14.5.3: Resultaten

Op 12 mei 2018 zijn op Golfbaan het Woold 54 vogelsoorten waargenomen.

Tijdens de NGF-tellingen van de afgelopen 8 jaar hebben we in totaal 99 vogelsoorten waargenomen (zie onderstaande tabel).

De meest bijzondere waarneming, dit jaar, op onze golfbaan was de Kemphaan (*Philomachus pugnax*).

##### § 3.14.5.3.1: Waargenomen soorten van 2011 t/m 2018

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	25-4-11	21-4-12	20-4-13	19-4-14	25-4-15	21-5-16	6-5-17	12-5-18
1 Dodaars	<i>Tachybaptus ruficollis</i>			x	x	x	x	x	x
2 Aalscholver	<i>Phalacrocorax carbo</i>	x	x	x	x	x			
3 Blauwe Reiger	<i>Ardea cinerea</i>	x	x	x	x	x	x	x	x
4 Ooievaar	<i>Ciconia ciconia</i>				x				
5 Knobbelzwaan	<i>Cygnus olor</i>			x		x		x	x
6 Grauwe Gans	<i>Anser anser</i>	x	x	x	x	x	x		x
7 Nijlgans	<i>Alopochen aegyptiacus</i>	x	x	x	x	x		x	x
8 Canadese Gans	<i>Branta canadensis</i>				x	x	x	x	
9 Indische Gans	<i>Anser indicus</i>		x						
10 Krakeend	<i>Anas strepera</i>	x	x	x	x		x	x	x
11 Wilde Eend	<i>Anas platyrhynchos</i>	x	x	x	x	x	x	x	x
12 Kuifeend	<i>Aythya fuligula</i>		x	x	x	x	x	x	
13 Casarca	<i>Tadorna ferruginea</i>	x							
14 Havik	<i>Accipiter gentilis</i>								x
15 Sperwer	<i>Accipiter nisus</i>					x			
16 Buizerd	<i>Buteo buteo</i>	x	x	x	x	x	x	x	x
17 Torenavalk	<i>Falco tinnunculus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x
18 Boomvalk	<i>Falco subbuteo</i>					x			

	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	25-4-11	21-4-12	20-4-13	19-4-14	25-4-15	21-5-16	6-5-17	12-5-18
19	Patrijs	PerdiX perdix	x	x		x				
20	Kwartel	CoturniX coturnix						x		
21	Fazant	Phasianus colchicus	x	x	x	x	x	x	x	x
22	Waterral	Rallus aquaticus				x	x			
23	Waterhoen	Gallinula chloropus		x	x	x	x	x	x	x
24	Meerkoet	Fulica atra		x	x	x	x	x	x	x
25	Scholekster	Haematopus ostralegus	x		x	x	x	x	x	x
26	Kleine Plevier	Gharadrius dubius	x	x	x			x		
27	Kievit	Vanellus vanellus	x	x	x	x	x	x	x	x
28	Kemphaan	Philomachus pugnax	x							x
29	Bokje	Lymnocyptus minimus		x						
30	Watersnip	Gallinago gallinago	x				x		x	
31	Wulp	Numenius arquata			x	x	x			
32	Tureluur	Tringa totanus				x				
33	Groenpootruiter	Tringa nebularia	x	x					x	
34	Witgatje	Tringa ochropus		x	x					
35	Oeverloper	Actitis hypoleucos	x	x						
36	Kokmeeuw	Larus ridibundus	x	x		x	x	x	x	x
37	Kleine Mantelmeeuw	Larus fuscus						x		
38	Holenduif	Columba oenas	x	x	x	x	x	x	x	x
39	Houtduif	Columba palumbus	x	x	x	x	x	x	x	x
40	Turkse Tortel	Streptopelia decaocto		x	x	x	x	x	x	x
41	Koekoek	Cuculus canorus	x				x	x		x
42	Gierzwaluw	Apus apus			x		x	x		x
43	Groene Specht	Picus viridis	x			x	x	x	x	
44	Zwarte Specht	Dryocopus martius	x	x					x	
45	Grote Bonte Specht	Dendrocopus major	x	x	x	x	x	x	x	x
46	Boomleeuwerik	Lullula arborea		x						
47	Veldleeuwerik	Alauda arvensis			x		x			
48	Oeverzwaluw	Riparia riparia	x					x		x
49	Boerenzwaluw	Hirundo rustica	x	x	x	x	x	x	x	x



Fazant (*Phasianus colchicus*)



Groene specht (*Picus viridis*)



	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	25-4-11	21-4-12	20-4-13	19-4-14	25-4-15	21-5-16	6-5-17	12-5-18
50	Huiszwaluw	Delichon urbica			x					x
51	Boompieper	Anthus trivialis	x		x	x	x	x		x
52	Graspieper	Anthus pratensis	x	x	x	x	x			
53	Gele Kwikstaart	Motocilla flava	x	x	x	x	x	x	x	
54	Balkan Kwikstaart	Motocilla feldegg								x
55	Witte Kwikstaart	Motocilla alba	x	x	x	x	x	x	x	x
56	Winterkoning	Troglodytes troglodytes	x	x	x	x	x	x	x	x
57	Heggemus	Prunella modularis			x	x	x	x		x
58	Roodborst	Erithacus rubecula	x	x	x	x	x	x	x	x
59	Blauwborst	Luscinia svecica				x	x	x	x	x
60	Gekraagde Roodstaart	Phoenicurus phoenicurus					x	x		
61	Paapje	Saxicola rubetra					x			
62	Roodborsttapuit	Saxicola torquata			x	x	x		x	x
63	Tapuit	Oenanthe oenanthe	x				x			
64	Merel	Turdus merula	x	x	x	x	x	x	x	x
65	Kramsvogel	Turdus pilaris	x							
66	Zanglijster	Turdus philomelos	x	x			x		x	x
67	Grote Lijster	Turdus merula	x	x			x			
68	Bosrietzanger	Acrocephalus palustris							x	x
69	Kleine Karekiet	Acrocephalus scirpaceus							x	x
70	Spotvogel	Hippolais icterina							x	
71	Braamsluiper	Sylvia curruca	x							
72	Grasmus	Sylvia communis				x	x	x	x	x
73	Tuinfluiter	Sylvia borin				x		x	x	x
74	Zwartkop	Sylvia atricapilla	x	x	x	x	x	x	x	x
75	Fluiter	Phylloscopus sibilatrix					x			
76	Tjiftjaf	Phylloscopus collybita	x	x	x	x	x	x	x	x
77	Fitis	Phylloscopus trochilus	x	x	x	x	x		x	x
78	Goudhaantje	Regulus regulus					x	x		
79	Bonte Vliegenvanger	Ficedula hypoleuca					x			
80	Grauwe Vliegenvanger	Muscicapa striata								x



Witte kwikstaart (*Motocilla alba*)



Roodborst (*Erithacus rubecula*)

	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	25-4-11	21-4-12	20-4-13	19-4-14	25-4-15	21-5-16	6-5-17	12-5-18
81	Staartmees	<i>Aegithalos caudatus</i>				x		x	x	
82	Kuifmees	<i>Parus cristatus</i>	x	x	x		x	x		
83	Pimpelmees	<i>Parus caeruleus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x
84	Koolmees	<i>Parus major</i>	x	x	x	x	x	x	x	x
85	Boomklever	<i>Sitta europaea</i>			x	x	x			x
86	Boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla</i>	x	x	x	x	x	x	x	x
87	Gaai	<i>Garrulus glandarius</i>	x		x				x	x
88	Ekster	<i>Pica pica</i>						x		x
89	Kauw	<i>Corvus monedula</i>	x	x	x	x	x	x	x	x
90	Zwarte Kraai	<i>Corvus corone</i>	x	x	x	x	x	x	x	x
91	Spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	x	x	x	x	x	x	x	x
92	Huismus	<i>Passer domesticus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x
93	Ringmus	<i>Passer montanus</i>		x	x	x			x	
94	Vink	<i>Fringilla coelebs</i>	x	x	x	x	x	x	x	x
95	Groenling	<i>Carduelis spinus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x
96	Putter	<i>Carduelis carduelis</i>				x		x	x	x
97	Kneu	<i>Carduelis cannabina</i>	x		x	x				
98	Geelgors	<i>Emberiza citrinella</i>				x				
99	Rietgors	<i>Emberiza schoeniclus</i>			x	x	x	x		x
<b>Totaal soorten per jaar</b>			54	52	57	65	60	58	54	54



Staartmees (*Aegithalos caudatus*)



Rietgors (*Emberiza schoeniclus*)



## § 3.14.6: Nestvoorzieningen voor vogels

Jan van der Loo e.a.

### § 3.14.6.1: Inleiding

In december 2016 is, tijdens een werkgroepvergadering, besloten om nestkasten op te hangen die speciaal gericht zijn op Spreeuwen (*Sturnus vulgaris*). De reden hiervoor was om meer Spreeuwen op de fairways te krijgen voor de bestrijding van emelten. Emelten zijn de larven van Langpootmuggen (*Tipulidae*), deze kunnen schade aanrichten aan de wortels van grassen en zijn daarom op de golfbaan ongewenst. Deze larven vormen een voedselbron voor o.a. spreeuwen en kraaiachtigen, maar kraaiachtigen kunnen daarbij de grasmat behoorlijk beschadigen, iets wat Spreeuwen niet doen.

De zomer van 2017 waren er direct al 2 nestkasten bezet. In de zomer van 2018 heeft dit geen vervolg gekregen. Geen spreeuw meer te bekennen. Misschien hebben de extreme weersomstandigheden hierbij een rol gespeeld. Op 1 november 2018 zijn de nestkasten gecontroleerd en schoongemaakt door Jan Timmermans, Jan van der Loo en greenkeeper Theo. De overige kunstmatige nestgelegenheden zijn eveneens gecontroleerd en schoongemaakt.

### § 3.14.6.2: Resultaten van de nestkastcontrole

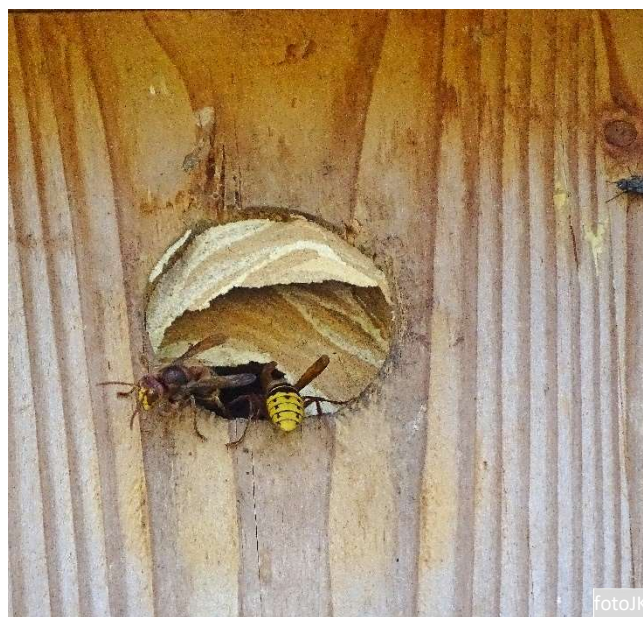
#### § 3.14.6.3: Spreeuwenkasten

De 'rode' nummers van de spreeuwenkasten zijn de werkelijke nummers zoals die met een stift op de kasten zijn aangebracht en ook gebruikt worden op de plattegrond op pag. 99.

Volgens Jan Smit van EIS (kenniscentrum insecten en andere ongewervelden) was 2018 een uitzonderlijk goed Hoornaarjaar was. Dit was bij de bezetting van de nestkasten op de golfbaan ook terug te zien.



Spreeuw (*Sturnus vulgaris*)



Hoornaar (*Vespa crabro*)

Num.	Plaats	Bewoner	Opmerking
1	Wehrmachtshuisje	niet bezet	
2	langs hole 3	Gekraagde Roodstaart ( <i>Phoenicurus phoenicurus</i> )	
3	langs hole 9	Hoornaar ( <i>Vespa crabro</i> )	
4	langs hole 9	Hoornaar ( <i>Vespa crabro</i> )	
5	langs hole 9	Hoornaar ( <i>Vespa crabro</i> )	
6	langs hole 4	Hoornaar ( <i>Vespa crabro</i> )	
7	langs hole 15	Hoornaar ( <i>Vespa crabro</i> )	
8	langs hole 4	niet bezet	

#### § 3.14.6.4: Overige nestvoorzieningen voor vogels

Onderstaande nestvoorzieningen zijn in voorgaande jaren aangebracht.

Nestvoorziening **T** en **U** worden onderhouden en gecontroleerd door Jo van Zanten.

Op een, nabij de golfbaan gelegen boerderij aan de Korhoenweg is ook een uilenkast gecontroleerd. Hier heeft in 2017 een Kerkuil (*Tyto alba*) succesvol gebroed, met 2 grootgebrachte jongen, in een van de schuren.



Kunstnest voor Ooievaar (*Ciconia ciconia*) in opbouw (20-2-13)

##### § 3.14.6.4.1: Nestvoorziening bij de tee van hole 1

Merk	Soort van voorziening	Bewoner linkerzijde	Bewoner middendeel	Bewoner rechterzijde
<b>M</b>	driegatsnestkast	Koolmees ( <i>Parus major</i> )	Hoornaar ( <i>Vespa cabro</i> )	niet bezet

##### § 3.14.6.4.2: Nestvoorziening achter hole 13

Merk	Soort van voorziening
<b>O</b>	kunstnest voor Ooievaar ( <i>Ciconia ciconia</i> )

##### § 3.14.6.4.3: Nestvoorziening onder bruggen

Merk	Soort van voorziening	Bewoner
<b>A</b>	nestkast voor Grote gele kwikstaart ( <i>Motocilla cinerea</i> )	niet bezet
<b>B</b>	nestkast voor Grote gele kwikstaart ( <i>Motocilla cinerea</i> )	niet bezet
<b>C</b>	nestkast voor Grote gele kwikstaart ( <i>Motocilla cinerea</i> )	niet bezet
<b>D</b>	nestkast voor Grote gele kwikstaart ( <i>Motocilla cinerea</i> )	niet bezet

##### § 3.14.6.4.4: Nestvoorziening bij het Gedenkbos

Merk	Soort van voorziening	Bewoner
<b>T</b>	grote nestkast bedoeld voor Torenvalken	Torenvalk ( <i>Falco tinnunculus</i> ) <b>Succesvol broedgeval met jongen</b>

##### § 3.14.6.4.5: Nestvoorziening bij het Wehrmachtshuisje

Merk	Soort van voorziening	Bewoner
<b>U</b>	grote nestkast bedoeld voor uilen ( <i>Strigiformes</i> )	Holenduif ( <i>Columba oenas</i> )

##### § 3.14.6.4.6: Nestvoorzieningen ten behoeve van de IJsvogel (*Alcedo atthis*)

In de winter 2016-2017 zijn, om de nestmogelijkheden van IJsvogels te vergroten, steilkanten aangelegd op de oevers van twee poelen. Nadien zijn er nog wat aanpassingen gedaan. Het uitgraven van een nestholte moeten de vogels zelf doen.

Merk	Soort van voorziening	Bewoner
<b>IJ1</b>	Steilkant	geen
<b>IJ2</b>	Steilkant	geen



§ 3.14.7: De plaatsen van nestvoorzieningen op kaart ingetekend



Poel 18 met steilkant voor IJsvogel (*Alcedo atthis*)

## § 3.15: Klasse Zoogdieren (*Mammalia*)

Jan Kersten, Mien Lomans e.a.

### § 3.15.1 Inleiding

De aanwezigheid van zoogdieren op golfbaan het Woold is tijdens de verschillende bezoeken vooral indirect door sporen, zoals prenten, vraat en uitwerpselen vastgesteld, een enkele keer door een directe waarneming. Naar de aanwezigheid van vleermuizen is in 2017 systematisch onderzoek gedaan.

### § 3.15.2: Zoogdieren totaalijst

	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	2018	t/m 2017
<b>Orde</b>	<b>Evenhoevigen</b>	<b>Artiodactyla</b>		
<b>Fam.</b>	<b>Herten</b>	<b>Cervidae</b>		
1	Ree	<i>Capreolus capreolus</i>	x	x
<b>Orde</b>	<b>Haasachtigen</b>	<b>Lagomorpha</b>		
<b>Fam.</b>	<b>Hazen en konijnen</b>	<b>Leporidae</b>		
1	Haas	<i>Lepus lepus</i>	x	x
2	Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	x	x
<b>Orde</b>	<b>Insecteneters</b>	<b>Insectivora</b>		
<b>Fam.</b>	<b>Egels</b>	<b>Erinaceidae</b>		
1	Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>		x
<b>Fam.</b>	<b>Mollen</b>	<b>Talpidae</b>		
2	Mol	<i>Talpa europea</i>	x	x
<b>Orde</b>	<b>Knaagdieren</b>	<b>Rodentia</b>		
<b>Fam.</b>	<b>Bevers</b>	<b>Castoridae</b>		
1	Bever	<i>Castor fiber</i>		x
<b>Fam.</b>	<b>Eekhoorns</b>	<b>Sciuridae</b>		
2	Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>		x
<b>Fam.</b>	<b>Muizen en ratten</b>	<b>Muridae</b>		
3	Woelrat	<i>Arvicola amphibius</i>		x
4	Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	x	x
5	Rosse woelmuis	<i>Myodes glareolus</i>		x
<b>Orde</b>	<b>Vleermuizen</b>	<b>Chiroptera</b>		
<b>Fam.</b>	<b>Gladneuzen</b>	<b>Vespertilionidae</b>		
1	Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>		x
2	Watervleermuis	<i>Myotis daubetonii</i>		x
3	Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>		x



Ree (*Capreolus capreolus*)



Konijn (*Oryctolagus cuniculus*)



## Hoofdstuk 4: Waargenomen organismen op het Woold van 2011 t/m 2018

### § 4.1: Inleiding

Deze lijst biedt een totaaloverzicht van de organismen die op golfbaan het Woold zijn waargenomen.

### § 4.2: Totaallist van waargenomen organismen

	Hoofdgroepen	Geïntervieweerd	Subgroepen	Subtotaal	Totaal		
Flora	Zwammen		Slijmzwammen	3	78		
			Paddenstoelen	Zakjes- en steeltjeszwammen		75	
	Mossen		Hauwmossen		1	86	
			Levermossen	Thalleus en folieus	14		
			Bladmossen	Topkapsel- slaapmossen	67		
			Veenmossen		4		
	Vaatplanten		Sporenplanten	Varens en wolfsklauwen	6	346	
			Kruidachtige planten	Russen en Cypergrassen	16		
				Grassen	31		
				Bloemplanten	203		
			Bomen en struiken	Naaldbomen	7		
				Struiken	46		
				Loofbomen	37		
Fauna		Bloedzuigers Weekdieren Springstaarten Spinachtigen					1
				Slakken			3
					1		
					40		
	Echte kreeftachtigen Insecten			Mijten	1	812	
				Spinnen	33		
				Hooiwagens	6		
				Pissebedden	1		
			Libellen Bosmieren Vlinders	Echte libellen en waterjuffers	32		
					2		
					424		
					24		
					190		
					210		
	Vissen Amfibieën	Vissen		Overige insecten	354	13	
						4	
				Kikkers	2		
	Reptielen	Padden Salamanders			1	1	
				Hagedissen	1		
				Schildpadden			1
Vogels Zoogdieren	Vogels				149		
					13		
	Vleermuizen			3			
		Overige zoogdieren	10				
<b>Totaal aantal organismen</b>					<b>1549</b>		

## Hoofdstuk 5: Verantwoording en Slot

### § 5.1: Naamgeving

Aangezien in de naamgeving van verschillende organismen in Nederland de laatste decennia aanzienlijke veranderingen zijn opgetreden geven wij hier aan waarvan de namen in dit verslag zijn overgenomen.

#### § 5.1.1: Flora

De namen van paddenstoelen zijn volgens Verspreidingsatlas.

De namen van vaatplanten zijn volgens 'Heukels Flora van Nederland' 23e druk. Ruud van der Meijden, 2005.

De namen en zeldzaamheid van mossen zijn volgens de 'Standaardlijst van de Nederlandse blad-, lever- en houwmosse', Buxbaumiella 73. H.N. Siebel e.a., 2005 en 'Basisrapport voor de Rode Lijst Mossen 2012'.

BLWG-rapport 14. H.N. Siebel, R.J. Bijlsma & L.B. Sparrius, 2013.

#### § 5.1.2: Fauna

De namen van spinachtigen, insecten, en zoogdieren zijn volgens 'Nederlands Soortenregister', een website van Naturalis.

De naamgeving van amfibieën en straalvinnigen zijn volgens 'RAVON' (Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland).

De namen van vogels zijn volgens 'Petersons Vogelgids' 19e druk. R. Peterson, G. Mountfort en P.A.D Hollom, 1987.

### § 5.2: Foto's en opmaak

De foto's in dit verslag zijn van : **fotoRvdB** is Riet van den Boomen, **fotoAD** is Annie Dirx, **fotoRdH** is Ron de Haan, **fotoPH** is Pieter Heesakkers, **fotoJK** is Jan Kersten, **fotoAV** is Ad Verhoeven **fotoJvdV** is Jan van der Vorst, **fotoCV** is Cor Vos en **fotoJvZ** is Jo van Zanten

De foto's in dit verslag staan ter illustratie, ze bieden een beeld van veel verschillende vormen en kleuren van organismen die in het verslag worden vermeld. Niet alle foto's zijn in het onderzoeksgebied gemaakt.

De opmaak van dit verslag is van Jan Kersten.

### § 5.3: Dankwoord

Voor de uitstekende samenwerking met de directie, baancommissie, greenkeepers en andere medewerkers, marshalls en golfers van Golfbaan het Woold danken wij allen.

Voor toegestuurde waarnemingen met bijgeleverde informatie en foto's danken wij Ron de Haan en Jan van der Vorst.

Voor het aanpassen van de kaart en het schrijven van het voorwoord danken wij Han Wessels.



Hangmatspinnen in de heide op 13-4



#### § 5.4: Tot slot

Ondanks de soms aanzienlijk lijkende lijsten van organismen in dit verslag, zijn wij ons er van bewust dat dit slechts een deel is van de in werkelijkheid in het geïnventariseerde gebied voorkomende flora en fauna.

Een mensenleven zou te kort zijn om alle hier levenden organismen in beeld te brengen.

Door het in beeld brengen van de natuurwaarden op Golfbaan het Woold, denken wij met dit verslag in een behoefte van velen te voorzien en aan een belangrijke doelstelling van de werkgroep te voldoen.

#### § 5.5: Natuurwerkgroep IVN het Woold:

Riet van den	Boomen	paddenstoelen en flora
Riek van den	Bosch	flora en fauna
Annie	Dirkx	paddenstoelen en flora
Pieter	Heesakkers	amfibieën, reptielen en vissen
Jan van der	Loo	baancommissie, vogels en nestkasten
Jan	Kersten	flora en fauna
Mien	Lomans	vleermuizen en flora
Nico	Regtien	flora
Ad	Verhoeven	baancommissie, werkgroepvoorzitter en nestkasten
Cor	Vos	amfibieën, reptielen, vissen en vogels
Jo van	Zanten	mieren, vleermuizen en nestkasten

Contactpersonen: Ad Verhoeven : [adverhoevendepeel@live.nl](mailto:adverhoevendepeel@live.nl)  
Jan van der Loo : [jan.maria@telfortglasvezel.nl](mailto:jan.maria@telfortglasvezel.nl)



Een zeer fraai, zij het niet geheel natuurlijk, beeld van golfbaan het Woold